

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ
НАУКЕ И ТЕХНОЛОШКОГ РАЗВОЈА

КАТАЛОГ ДОБРЕ ПРАКСЕ

ПРОЈЕКАТ: „Подршка ЕУ Србији у управљању миграцијама - МАДАД 2“

САДРЖАЈ

Списак школа, учесница у МАДАД 2 пројекту.....	5 стр
Уводна реч о Пројекту.....	6 стр
Приказ појединачних пројеката школа добитница гранта.....	7 стр

Списак школа учесница у пројекту*

ОШ „Вук Караџић“, Адашевци
 ОШ Братство - јединство, Банатска
 Топола
 ОШ „Вера Благојевић“, Бања Ковиљача
 Школа за основно образовање одраслих
 „Ђуро Салај“, Београд
 ОШ „Зага Маливук“, Крњача, Београд
 ОШ „Иво Андрић“, Београд
 ОШ „Јован Ристић“, Београд
 ОШ „Јован Цвијић“, Београд
 ОШ „Краљица Марија“, Београд
 ОШ „Михаило Петровић Алас“, Београд
 ОШ „Раде Драинац“, Београд
 ОШ „Свети Сава“, Врчин, Београд
 ОШ „Стеван Сремац“, Београд
 Угоститељско-туристичка школа,
 Београд
 ОШ „Георги Димитров“, Босилеград
 ОШ „Бранко Радичевић“, Бујановац
 Стручна школа "Свети Сава", Бујановац
 Економско-трговинска школа, Врање
 Пољопривредно-ветеринарска школа
 „Стеван Синђелић“, Врање
 ОШ „Рadoје Домановић“, Врање
 ОШ „Светозар Марковић“, Врање
 ОШ "Христо Ботев", Димитровград
 ОШ Бранко Пешић, Земун, Београд
 ОШ „Ђура Јакшић“, Кикинда
 ОШ "Жарко Зрењанин", Кикинда
 Средња стручна школа „Милош
 Црњански“, Кикинда

ОШ "Свети Сава", Кикинда
 Техничка школа, Кикинда
 ОШ "Миле Дубљевић", Лајковац
 Средња школа "17. септембар",
 Лајковац
 Средња школа „Свети Сава“, Лозница
 Техничка школа, Лозница
 ОШ „Филип Вишњић“, Моровић
 Школа за основно образовање одраслих,
 Обреновац
 ОШ „8. септембар“, Пирот
 ОШ „Вук Караџић“, Пирот
 ОШ "Душан Радовић", Пирот
 ОШ "Вук Караџић", Прешево
 Техничко-пољопривредна школа,
 Сјеница
 ОШ „12. децембар“, Сјеница
 ОШ „Аврам Мразовић“, Сомбор
 ОШ „Братство јединство“, Сомбор
 ОШ "Иво Лола Рибар", Сомбор
 ОШ „Јован Микић“, Суботица
 ОШ „Матко Вуковић“, Суботица
 ОШ „Вук Караџић“, Тутин
 ОШ „Рифат Бурџовић Тршо“, Тутин
 Техничка школа, Тутин
 ОШ „Бранко Радичевић“, Шид
 Гимназија „Сава Шумановић“, Шид
 ОШ „Сремски фронт“, Шид

*школе су поређане по азбучном реду места пребивалишта

Уводна реч о МАДАД 2 пројекту

Миграције, као социјални и економски вишедимензионални феномен, јављају се у свим друштвима због чега утичу на системе у које долазе или кроз које пролазе. Република Србија, као земља транзита или земља крајњег одредишта миграната, реаговала је у складу са низом међународних, обавезујућих конвенција, позитивним домаћим законодавством, али увек се водећи се принципом најбољег интереса детета, које је наглашено у Конвенцији о правима детета.

Један од највећих изазова за наш образовни систем јесте чињеница да деца из мигрантске популације ретко са собом имају документацију о претходном школовању, те је у већини случајева немогуће имати увид у претходно стечено образовање и постигнуће. Такође, није могуће само на основу узраста одредити у који разред дете треба да буде уписано, иако је препорука да буде у вршњачкој групи или да разлика у годинама буде што мања. Током свог, често веома дугог, мигрантског путовања, деца су дуго била искључена из образовања и изложена стресним условима због чега је Република Србија јасно уочила потребу да школе треба да задовоље образовне и емотивне потребе у складу са тешким животним условима и ускраћењима кроз која су прошла. Након искуства које су школе имале у другом полугодишту школске 2016/17. године министар просвете, науке и технолошког развоја доноси Стручно упутство за укључивање ученика избеглица/тражилаца азила у систем образовања и васпитања <http://www.mpn.gov.rs/wp-content/uploads/2017/06/STRUCNO-UPUTSTVO.pdf>, чиме започиње системско, институционално решавање питања укључивања деце миграната / тражилаца азила у образовање.

Значајна подршка Републици Србији од јануара 2018. године реализована је од стране **Мадад Труст Фонда** путем **МАДАД 2** пројекта насталог као подршка систему и самим мигрантским породицама са циљем адекватног задовољавања њихових потреба у оквиру тренутног миграционог контекста.

Резултати осамнаестомесечног МАДАД 2 пројекта ће дугорочно унапредити систем образовања и васпитања у нашој земљи, а први резултат представљају израђени Стандарди уз План и програма наставе и учења за наставни предмет *Српски језик као страни језик*. Имајући у виду да одрживост пројектних активности у највећој мери зависи од наставника и стручних сарадника који су у свакодневном директном контакту са ученицима мигрантима и њиховим породицама, реализовано је 28 акредитованих обука, основног и напредног нивоа, које су окупиле више од 800 учесника. Унапређивање компетенција наставника и стручних сарадника за укључивање ученика миграната у образовни систем у Републици Србији састајало се од тема од којих издвајамо теме антидискриминације, интеркултуралног образовања, психо-социјалне подршке, индивидуализације, методе учења српског као страног језика, усвајање појмова миграција, акултурације, социјалне психологије, питања етничког идентитета, подстицања вршњачке подршке, стварање безбедног и подстицајног окружења. Посебно истичемо трећи, *on-line* ниво обуке, који је омогућио већем броју заинтересованих стручњака из области образовања, стицање нових знања и искустава у овој области. Најзначајнију активност МАДАД 2 пројекта представља додела малих грантова основним и средњим школама. У овом пројекту укупно је реализовано 52 пројекта путем грантова, а резултати су део овог Каталога примера добре праксе:

- ✚ израђено **преко 1500 планова подршке** за ученике мигранте;
- ✚ **51 план подршке** на нивоу школе;
- ✚ одржано **преко 7 000 допунских часова**,
- ✚ реализовано **45 посета библиотекама**;
- ✚ успостављена вршњачка подршка у учењу,
- ✚ свакодневни рад на рачунару и коришћење друге опреме;

- ✚ ученици мигранти учествовали у **40 излета, 18 школа у природи, 48 одлазака у позориште, 10 одлазака на сајам технике и посета музејима;**
- ✚ преко 500 спортских активности
- ✚ преко 500 културних активности
- ✚ обележавање значајних датума;
- ✚ обезбеђено **600 ужина**, 550 комада одеће и обуће;
- ✚ **реализовано 300 радионица** са свим ученицима на **теме:** интеркултуралност, толеранција, другарство, упознавање са културом ученика миграната, антидискриминација, ненасилне комуникације, развијање емпатије и пружање подршке ученицима мигрантима
- ✚ реализовано 100 јавних догађаја уз аутентичну музику, кулинарство, обичаје, плес миграната;
- ✚ обезбеђено 400 књига и уџбеника, 450 комплета школског прибора, 250 комплета опреме за физичко васпитање;
- ✚ ученици мигранати укључени у музичке, глумачке, ликовне, информатичке секције, калиграфију... 65 посета прихватним центрима у циљу мотивисања миграната (деце и родитеља) да се деца упишу у школу, 30 родитељских састанка
- ✚ превладавање родног јазу у образовању девојчица и дечака
- ✚ 650 наставника-ица и стручних сарадника учествовало у обукама стручног усавршавања кроз 45 сертификованих семинара из Каталога ЗУОВа, 20 наставника-ица похађало курс енглеског језика, 100 наставника-ица унаредило ИТ вештине;
- ✚ 20 студијских посета, 50 представљања примера добре праксе, размена искустава, упознавање са новим начинима рада са ученицима мигрантима;
- ✚ 15 партнерстава са локалним ОЦД;
- ✚ 12 партнерстава са локалним самоуправама.

Имајући у виду важност непрестаног учења и размене знања и информација, од образовно-васпитних установа су прикупљени примери добре праксе које представљамо у Каталогу који је пред вама.

Овом приликом се захваљујемо свим ученицима, наставницима и стручним сарадницима на учешћу у пројектним активностима и исказаној жељи за унапређивањем система образовања и васпитања кроз процес образовања ученика/ца миграната, као и колегама/ницама који су пружали подршку у процесу прикупљања и систематизовања добијених информација из школа.

КАТАЛОГ ДОБРЕ ПРАКСЕ

Назив школе	Основна школа „Вук Караџић“, АДАШЕВЦИ
Назив пројекта	„Наша школа — боље место за све“
Трајање пројекта	Пет месеци
Место реализације пројекта	Адашевци

О ШКОЛИ

Основна школа „Вук Караџић“ организована је као образовно-васпитна установа која поред матичне школе у Адашевцима, коју похађају ученици од 1. до 8. разреда, у свом саставу има издвојена одељења у Вашици (од 1. до 8. разреда) и Илинцима и Батровцима (у којима наставу похађају ученици од 1. до 4. разреда). Школу тренутно похађа 284 ученика распоређених у 22 одељења. Од тог броја има 13 ученика миграната — 9 од 1. до 4. разреда и 4 ученика од 5. до 8. разреда. Сви ученици мигранти су распоређени по одељењима у матичној школи. Дневно бораве у школи четири школска часа. Претходне школске године, с обзиром на већи број ученика миграната, ови ученици похађали су матичну школу у Адашевцима. Школа ради на развоју аутономне, образоване, одговорне и креативне личности отворене за дијалог

и сарадњу, која поштује себе и друге. Како би што квалитетније одговорили на потребе ове деце и школу учинили бољим местом за све, одлучили су да путем пројекта развију и ојачају професионалне компетенције наставника за рад у одељењима које похађају мигранти. Организовани су похађање семинара „Интеркултурално образовање као инструмент јачања социјалне кохезије у школској средини: приступи, методе, технике“; једнодневна студијска посета модел школи „Бранко Пешић“ у Земуну; стручна помоћ менторке Соње Париповић у реализацији пројекта. Близина Прихватног центра „Адашевци“ чини школу специфичном средином, с обзиром на то да од школске 2017/18. године деца мигранти који бораве у овом кампу похађају школу. На тај начин директно учествују

у процесу укључивања деце миграната
из прихватних центара у образовно-

васпитни систем Републике Србије.

ДИРЕКТНА ЦИЉНА ГРУПА: 17 ученика миграната (6 девојчица и 11 дечака), остали ученици матичне школе, 34 наставника, 1 стручни сарадник, директор, 11 родитеља миграната, 40 родитеља овдашње деце и др.

ИНДИРЕКТНА ЦИЉНА ГРУПА: локално становништво.

АКТИВНОСТ 1: Радионица „Времплов — лични континуитет“

Учествовали су ученици 3. разреда школе у Адашевцима, 2 мигранта и 11 овдашњих, укупно 13 ученика.

1. Круг имена: Сваки ученик изговара своје име, тихо и гласно (наизменично), један тихо, а други гласно.

2. Времплов: Ученици затварају очи и размишљају о ономе што се догодило у прошлости, у протеклих годину дана. Цртање стрипа у неколико сличица о томе шта се лепо или мање лепо догодило. Обележавање црвеним срцем лепих доживљаја и плавим —мање лепих. Посматрање радова и анализа.

3. Распоређивање ученика у круг и прављење срећних поза наизменичним плеском руку. Сваки други ученик прави позу радости, а остали су гледаоци. Игра се изводи наизменично.

4. Вежба поверења: Ученици се крећу у пару. Један је затворених, а други отворених очију. Сви се крећу и они који гледају требало би да воде оне који су затворених очију, при томе пазећи да се нико не судари. Они који жмуре требало би да иду опуштено и да имају поверење у свог друга који их води. Разговор о осећањима током шетње.

Закључак: Радионица је успешно изведена, сви ученици су уживали, а циљеви радионице су остварени. Исход боље повезаности ученика у одељењу остварен је на радост свих учесника.

интеркултуралност.

У радионицама је учествовао 1 ученик мигрант, 46 осталих ученика, 5 наставника и школски психолог.

Радионица се састојала из три дела. Након уводне игре загревања *Предмет на линији*, уследила је активност *Скала интеркултуралне осетљивости*. У овом делу радионице, коментаришући поједине одговоре, ученици су оствестили своја стечена знања о култури и знатно их проширили, посебно када је у питању сам појам интеркултуралности. Такође, имали су прилику да размишљају о бројним стереотипима и могућим последицама таквог размишљања. После резимеа ученици су исписали *болне речи* и залепили их на папир. У трећем делу радионице изведена је вежба *Како ме видиш* која је у вези са личним идентитетом. „Овом вежбом учесници афирмишу оно што сматрају важним у сопственој личности, и тиме указују на културне вредности које сматрају позитивним“. Такође, њоме се развијају социјалне и емотивне компетенције. Након успешно спроведене вежбе, ученици су нашли *лековите речи* (речи разрешења) за своје *болне речи*, о чему смо потом и разговарали.

У радионици „Сличности и различитости“ учествовало је 8 ученика петог разреда и 12 ученика шестог разреда.

Након уводне игре загревања *Крени, стани* која је трајала око десетак минута, уследила је уводна радионица *Скала интеркултуралне осетљивости*. Ученици су на питања одговарали тако што су заузимали оно место на скали које је одговарало броју понуђеног одговора од 1 до 5, а које је по њиховом осећању било исправно. Заузимање позиције у простору је показало истинитије и искреније мишљење и став ученика о сличностима и различитостима у окружењу него што би њихова вербална рационализација о теми показала. Након тога, сваки ученик је записао болну реч или синтагму на стикер. Ученици су затим, подељени у групе, имали задатак да на основу понуђене листе различитости смајлијем обележе области у којима леже њихове сличности. Након тога је уследила дискусија о различитостима које су ученици одмах препознали, а затим су ученици и међу оним областима које су првобитно сматрали заједничким уочавали разлике, што и јесте био циљ. Након успешно спроведене вежбе ученици су пронашли *лековите речи* за своје *болне речи* о чему смо после разговарали.

На основу исписаних утисака, уочено је да је ова радионица допринела разрешењу неких недоумица, али и проширењу знања ученика о култури и интеркултуралности,

Радионица спроведена у петом и шестом разреду показала је који параметри чине кохезивне и адхезивне елементе колективног идентитета групе, али и које елементе ученици сматрају спорним што значајно помаже одељењским старешинама у планирању даљих активности ради развијања интеркултуралних компетенција ученика који су основа за друштвено одговорно понашање. Вежба такође развија вештине слушања и дијалога које су у нашој култури често запостављене.

Наставна средства/материјали: „Приручник за интеркултурално учење кроз драму“, радни листићи, стикери, флипчарт, креде, маркери, флуоросцентна фолија.

„Наша школа — боље место за све“ донео је добит и школи и широј локалној заједници. Мигранти су прихваћени и активно учествују у свим активностима које се у школи реализују. Језичка баријера је све мања, а остали ученици помажу деци да превазиђу трауме изазване околностима у којима су се нашла. Пројектне активности учиниле су школу БОЉИМ МЕСТОМ ЗА СВЕ.

Назив школе	ОШ „Братство-јединство“, БАНАТСКА ТОПОЛА
Назив пројекта	„Оловка пише срцем“
Трајање пројекта	Седам месеци
Место реализације пројекта	у оквиру школе

О ШКОЛИ

Основна школа „Братство-јединство“, Банатска Топола налази се 20 км од Кикинде, у Банатској Тополи. Има 48 ђака од првог до осмог разреда, а комбинована настава се одвија у нижим разредима. Настава се обавља у преподневној смени. У Школи раде два учитеља и по један предметни

наставник за сваки предмет. Школа се налази у пријатном амбијенту, са лепо уређеним двориштем. Зграда поседује учионице које су солидно опремљене наставним средствима, фискултурном салом и медијатеком за коју су потребна додатна улагања у опреми.

АКТИВНОСТИ:

Активност 1

На самом почетку сарадње са децом из прихватног центра у Кикинди, на првом сусрету у просторијама прихватног центра, осмишљена је активност која је за циљ имала упознавање деце миграната са најлепшим речима српског језика. Активност је осмишљена тако што је у прихватни центар однето импровизовано дрво и много разнобојних листова на којима су сва деца писала најлепше речи српског језика, а затим и исте те речи на свом матерњем језику. Листове смо качили на . При следећеј посети

Центру након месец дана, „дрво језика“ је прилично "олистало". Деца су самостално наставила да обогаћују дрво новим речима. Утврђено је да код деце постоји интересовање и љубав према лепом писању.

Активност 2

Радионица калиграфије у оквиру које је реализовано:

- упознавање ученика са основним типовима калиграфије, алатима и техникама кроз мултимедијалне садржаје и репрезентативне примере врхунских остварења ове уметности.
- упознавање са разноврсним алаткама, подлогама, бојама и техникама кроз непосредан рад. Полазници увежбавају употребу паралелних пера, специјалних калиграфских тушева, бамбусових пера, гушћјих пера, уметничких папира различитих текстура, специјалних калиграфских мастила и тушева.
- израда инцијала стварањем самосталне ликовне креације употребом различитих материјала и алата тако што самостално стварају ликовну креацију почетног слова свог имена.
- стварање новог фонта помоћу одговарајућег софтвера и употребе електронске оловке и најсавременије ИТ опреме. Уз помоћ едукатора, ученици креирају нови електронски фонт који ће користити при дизајнирању завршне публикације.

Остварени циљеви ове радионице су: развој и унаређење графомоторике, подстицање креативности и јачање естетског сензибилитета, разумевање универзалног језика уметности који је изнад свих баријера, унапређивање квалитета образовања ученика миграната, сензибилизација домицилних ученика и укидање предрасуда између одређених културних и етничких група.

Назив школе	Основна школа „Вера Благојевић”, БАЊА КОВИЉАЧА
Назив пројекта	„Школа пријатељства”
Трајање пројекта	Седам месеци
Места реализације пројекта	ОШ „Вера Благојевић”, Бања Ковиљача, Лозница

О ШКОЛИ

Основна школа „Вера Благојевић” има укупно 28 одељења, а поред матичне школе има и два издвојена одељења у Горњој Ковиљачи и Трбушници. Кроз школу су од септембра 2017. године прошла 42 ученика мигранта/тражиоца азила. Школа има дугогодишње искуство у раду са децом из депривираних средина, а у непосредној близини школе налази се Дом за децу без родитељског старања и ромско насеље, па школу похађа значајан број деце ромске националности, као и деце из хранитељских породица. С обзиром

на то да се у Бањи Ковиљачи, која је туристичко место, налази Центар за азил, локално становништво је у сталном контакту са мигрантима и другим културама, па је отворена за прихватање различитости и поштовање других култура и националности. Школа је лоцирана у близини значајних историјских места и природних лепота, што пружа могућност за упознавање културних знаменитости, спровођење наставе у природи и других ваннаставних активности.

Мотив за реализацију пројекта је подстицање позитивног социјалног развоја ученика миграната, превладавање стреса и трауматских искустава изазваних ратом захваћеним подручјима и честим селидбама. Запослени у школи имају дугогодишње искуство у реализовању активности у које су укључени ученици из депривираних средина и ученици мигранти. У претходном периоду ученици су равноправно учествовали у наставним и ваннаставним активностима, спортским такмичењима и прославама дечијих рођендана и организовању рођендана ученика миграната/тражилаца азила. Запослени у школи су прошли неколико обука у организацији МПНТР, Уницефа, Центра за образовне политике и Центра за кризну политику и реаговање и своје искуство преточили у реализацију пројекта „Школа пријатељства“, под покровитељством Министарства просвете, науке и технолошког развоја, уз финансијску подршку пројекта МАДАД 2. Циљ овог пројекта је повећање резилијентности ученика из депривираних средина, интегрисање у школску и локалну заједницу и повећање целокупног осећаја психосоцијалног благостања ученика миграната/тражилаца азила.

ДИРЕКТНА ЦИЉНА ГРУПА: ученици мигранти и њихови родитељи

ИНДИРЕКТНА ЦИЉНА ГРУПА: ученици из депривираних средина (98 ученика), редовни ученици школе, запослени у школи.

РЕАЛИЗОВАНЕ АКТИВНОСТИ

АКТИВНОСТ 1 — ЧАСОВИ СРПСКОГ ЈЕЗИКА за ученике мигранте и њихове родитеље.

Ученици мигранти и њихови родитељи оспособљени су за основну комуникацију на српском језику и укључени у припремање школске приредбе.

АКТИВНОСТ 2 — СОБА ВРШЊАЧКЕ ПОДРШКЕ

Ученицима мигрантима је доступна СОБА ВРШЊАЧКЕ ПОДРШКЕ у којој, уз помоћ вршњака и задуженог наставника, припремају презентације, претражују интернет за потребе наставе и где добијају помоћ у учењу и смернице за израду домаћих задатака. Соба је доступна ученицима мигрантима и ученицима из депривираних средина, два пута недељно у трајању од два сата.

ДОБИТИ ОД ПРОЈЕКТА су видљиве и транспарентне, а огледају се у бољој адаптацији и интеграцији деце миграната, чиме су остварени основни и специфични циљеви пројекта Школа пријатељства. Деца мигранти су унапредила комуникацију, показују бољу мотивацију, имају већа постигнућа, учествују у свим наставним и ваннаставним активностима. Назив реализованог пројекта у складу је са атмосфером која, захваљујући свесредној подршци МПНТР и МАДАД 2, влада у овој средини и заиста јесте пријатељска.

Носилац пројекта	Школа за основно образовање одраслих „Ђуро Салај” БЕОГРАД
Назив пројекта	„Прилагођавање васпитно-образовних активности потребама миграната”
Трајање пројекта	Седам месеци
Места реализације пројекта	Београд (матична зграда), Лазаревац (издвојено одељење), издвојена одељења

О ШКОЛИ

Школа за основно образовање одраслих „Ђуро Салај“ постоји од 1954. године, а од 1993. године функционише као самостални правни субјект. Бави се основним образовањем особа старијих од 15 година. У свом саставу има матичну зграду у центру Београда и велики број издвојених одељења на ширем подручју града и периферији у насељима: Лазаревац, Барајево, Сремчица, Жарково, Ресник, Сурчин, Ледине, Старо Сајмиште. Школа „Ђуро Салај“ је од пре неколико година (2014) почела са применом новог концепта у основном образовању одраслих „Функционално основно образовање одраслих“. Школа последњих година

има око 550 полазника распоређених у 33 одељења, 6 учитеља који држе наставу од првог до четвртог разреда, и 27 предметних наставника, који држе наставу од петог до осмог разреда. Полазници су већином ромске националности (80%), а од прошле школске године наставу похађају и мигранти/тражиоци азила. Школа је и раније тежила прилагођавању васпитно-образовних активности, потребама мањинских и етничких група кроз пројекте „Друга шанса“, „ФООО“ (Функционално основно образовање одраслих) „ФООР“ (Функционално основно образовање Рома).

С обзиром на то да се у Лазаревцу налази одељење миграната/тражилаца азила, у контакту са њима сагледали су проблеме са којима се суочавају. Основни мотив за

писање пројекта *Прилагођавање васпитно-образовних активности потребама миграната* јесте управо анализа проблема у образовању миграната и прилагођавање образовним потребама полазника уз подршку Министарства просвете, науке и технолошког развоја и финансијску подршку пројекта МАДАД 2.

ДИРЕКТНА ЦИЉНА ГРУПА: мигранти који похађају наставу.

ИНДИРЕКТНА ЦИЉНА ГРУПА: мигранти који нису полазници школе.

АКТИВНОСТ 1 Усавршавање наставника у раду са мигрантима на семинару „Мала школа великог здравља“.

АКТИВНОСТ 2 — Дигитална писменост полазника/миграната.

ДОБИТИ ОД ПРОЈЕКТА Полазници Школе за основно образовање одраслих пројектом *Прилагођавање васпитно-образовних активности потребама миграната* добили су могућност да стекну знања и вештине које су неопходне за њихово даље образовање и сналажење у околностима у којима се налазе. Пројекат им је омогућио информисање и повезивање са члановима породица путем инернета. Наставници су добили додатну обуку и унапредили своје компетенције.

Назив школе	Основна школа „Зага Маливук”, БЕОГРАД
Назив пројекта	„Интеркултурална школа – место за све на”
Трајање пројекта	Седам месеци
Место реализације пројекта	Учионице и школска библиотека

О ШКОЛИ

ОШ „Зага Маливук“ налази се у Крњачи. У близини школе налази се прихватни Центар за азил и неформално ромско насеље Рева. Школу похађа око 630 ученика. Структура популације ученика је културолошки и социоекономски хетерогена. Школу похађају деца ромске, албанске, кинеске и српске националности и деца мигрантске популације, а 76 ученика, држављани Републике Србије (12%), има потребу за додатном образовном подршком (деца са сметњама у развоју,

деца из депривираних средина која слабо говоре српски језик, деца повратници по реадмисији). У школској 2017/18. години, школу је похађало и 15 ученика/ца миграната/тражилаца азила, са којима се такође радило по индивидуалном плану и програму. Деца из социјано нестимулативних средина, као и деца којима српски језик није матерњи (око 22% укупног броја ученика) не говоре или веома слабо говоре језик на коме се одвија настава. Постоји потреба прилагођавања начина рада и/или наставног садржаја у раду са овим ученицима/цама.

АКТИВНОСТИ:

Активност 1

Ученици индивидуално, у пару и у групама израђују различите врсте маске (од различитих врста материјала – папир, картон, пластика). Током ових активности, ученици-це се упознају са ликовним техникама (кроз видео, фотографију, демонстрацију, самостални рад), а кроз међусобну сарадњу уче се и комуникацијским вештинама, стрпљењу, међусобном уважавању и српском језику. Активности креативних радионица стављају акценат на зближавање, иницирање и остваривање сарадње и интеркултуралности, те се посматрајући ученике може закључити да је резултат остварен и да су се ученици и ученице међусобно боље упознали, зближили кроз креативну игру и рад.

Такође, ученици и ученице су научили:

- да бирају одговарајућа средства помоћу којих ће најбоље реализовати своју идеју,
- да користе основне медије, материјале и технике,
- образложу свој рад и радове других.

Активност 2

Семинар „Аутистични спектар, хиперактивност, дислексија и друге сметње – стратегије“. Наставници-це и стручни сарадници-це додатно су упознати са методама и начинима рада са децом која изискују додатну образовну подршку. Најкорисније информације су биле оне везане за писање педагошких профила ученика (истицање интелектуалних и социјалних вештина ученика, препознавање области рада у којима је ученику потребна додатна подршка и помоћ).

Назив школе	Основна школа „Иво Андрић“, БЕОГРАД
Назив пројекта	„Знање нема границе“
Трајање пројекта	Пет месеци
Место реализације пројекта	Основна школа „Иво Андрић“, Београд

О ШКОЛИ:

Основна школа „Иво Андрић“ налази се у Београду, у општини Раковица (основана 1976. године). У школи је запослено 97 људи. Рад 73 наставника подржан је од стране директора школе, помоћника директора, психолога, педагога, дефектолога и библиотекара. Квалитетно образовање доказује и чињеница да је наша школа годинама најбоља школа у Општини Раковица, од осам школа на Завршном испиту из српског језика, математике и науке. У 2010. години усвојили смо концепт инклузивног образовања. Радили смо са децом са сметњама у развоју и

потешкоћама у учењу, као и са децом мигрантима и странцима. Рад на инклузивном образовању пажљиво је планиран за сваког ученика појединачно, а активности се раде у сталној сарадњи са Тимом за инклузивно образовање. Поред свега наведеног, организујемо и Дан науке, вечери поезије, разне квизове, клубове, представе и такмичења сваке године. Основна школа „Иво Андрић“ има 1141 ученика, од тога два ученика тражиоца азила, у другом и четвртном разреду.

АКТИВНОСТИ:

Активност 1

Семинар „Оснаживање наставника и васпитача за препознавање дискриминације и упознавање са механизмима заштите од дискриминације“

Циљ је да наставници стекну специфична знања која ће им олакшати рад са ученицима-тражиоцима азила и упознати их са потенцијаним проблемима са којима се могу сусрести они, али и сви остали ученици.

Активност 2

Предавање на Наставничком већу под називом „Мултикултуралност“ за колеге из школе. Циљ је да се и наставници који нису прошли обуку упознају са овом значајном темом.

Активност 3

Радионице у одељењима ученика-тражилаца азила на тему „Толеранција и дискриминација“ у два одељења која похађају ученици-тражиоци азила. Циљ ове активности је да се код деце развије толеранција на различитост и подигне свест о значају негативних аспеката дискриминације. Активност се реализује кроз две радионице у трајању од једног или два школска часа.

Назив школе	Основна школа „Јован Ристић”, БЕОГРАД
Назив пројекта	„Са мношћом је и...”
Трајање пројекта	Шест месеци
Места реализације пројекта	Основна школа „Јован Ристић“, културно-историјске знаменитости у Београду

О ШКОЛИ

Основна школа „Јован Ристић“ основана је пре само осам година и тада су сви запослени и ученици били у ситуацији да се прилагођавају новим условима – што је искуство које је оснажило колектив. Једна од карактеристика школе је стално повећање броја ученика тако да ове школске године имају 43 одељења. Колектив чине млади наставници који уче и који су заинтересовани за нова сазнања, тако да сваку нову ситуацију прихватају као изазов и могућност за даљи развој. Овакав став отворености негују и код својих ученика. У школској 2017/2018. години школу је похађало 1129 ученика распоређених у 43 одељења (22 одељења у млађим и 21 у старијим разредима. Школу похађа преко 80 ученика горанске националности и добро су уклопљени у одељења. У школи се уче четири језика (енглески као обавезни, руски и немачки као изборни језик и кинески језик – по пројекту) и две верске наставе (православна и исламска). У школској 2017/2018. години школу је похађало, са различитом дужином

трајања, 20 ученика-тражилаца азила (9 девојчица и 11 дечака), 13 Авганистанаца, 3 Ирачана, 3 Курда и 1 Иранац. Поштујући право сваког детета на образовање и чињеницу да су ученици-мигранти смештени у Центру у Крњачи, релативно близу школе, били су отворени да се децембра 2016. године укључе у Пројекат „Подршка ученицима избеглицама/мигрантима на територији Републике Србије – Укључивање у формално образовање деце избеглица/миграната“. С обзиром на позитивна искуства и развијене начине рада, добру сарадњу са АДРА Србија, УНИЦЕФ-ом и ЦОП-ом, као и одсуство отпора од стране родитеља ученика школе, наставили су да уписују ученике-мигранте. У циљу појачања видљивости ове проблематике, били су отворени за учешћа у истраживањима (ЦОП, ЦИП), као и за медијске наступе (интервјуи; УНИЦЕФ-ов кратки филм „Свако има право на сан“ снимљен је са ученицом ове школе). Школа је до сада реализовала пројекте: „Лековите учионице“ и социо-емоционално учење“ (ИРЦ) (2018), Пројекат учења кинеског

језика (Амбасада Републике Кине)(од 2015), „Старији-млађи“ (Црвени крст и Швајцарска агенција за обнову и развој), „Како васпитавати“ (циклус предавања за родитеље; ОШ „Јован Ристић“), „Комуникација“ (циклус

едукативно-искуствених радионица за наставнике; ОШ „Јован Ристић“)..Уз подршку МПНТР и МАДАД 2, реализује се и пројекат „Са мнош је и...“.

ДИРЕКТНА ЦИЉНА ГРУПА: ученици мигранти/тражиоци азила, остали ученици, сви ученици одељења у које су ученици-мигранти распоређени, посебно вршњачки „асистенти“, 30 чланова Ученичког парламента, 30 наставника и стручних сарадника, родитељи ученика-миграната и осталих ученика из одељења.

ИНДИРЕКТНА ЦИЉНА ГРУПА: остали ученици Школе, остали наставници, родитељи осталих ученика, чланови Школског одбора, Савет родитеља, јавност, медији.

АКТИВНОСТ 1 Израда илустрованог речника (српски-фарси-енглески)

Формирање групе, селекција садржаја и израда илустрација, штампање речника, акција поклањања речника (родитељима и ученицима).

АКТИВНОСТ 2 Формирање „Интеркултуралног кутка“

Опремање просторије, дефинисање и јасно иступање распореда рада, организовање изложбе/промоције „Кутка“ за ученике из супротне смене.

Циљ активности 1 и 2: Побољшање интеграције ученика миграната/тражилаца азила кроз реализацију већег броја заједничких активности са домицилним ученицима у школи и ван ње (са нагласком на активности које подстичу интеркултуралност).

ДОБИТИ од пројектних активности имају све циљне групе а остварени су и општи и специфични циљеви предвиђени Пројектом „Са мнош је и...“. Побољшана је интеграција ученика миграната/тражилаца азила кроз реализацију већег броја заједничких активности са домицилним ученицима и ученицама у Школи и ван ње, различитим обукама унапређене су професионалне компетенције запослених за рад са ученицима-цама мигрантима.

Назив школе	Основна школа „Јован Цвијић“, БЕОГРАД
Назив пројекта	„Подршка деци мигрантима у образовању”
Трајање пројекта	Пет месеци
Место реализације пројекта	У просторијама Школе

О ШКОЛИ

Основна школа „Јован Цвијић” се налази на Старој Карабурми у Београду, у мирном делу насеља, а како је насеље мало и не шири се новом градњом, у нашој Школи је и мали број ученика 227. Наша Школа је најближа нехигијенском насељу Депонија у близини Панчевачког моста, тако да се у Школи образују и ученици ромске популације (око 70 ученика).

Претходне школске године Школу је похађало 7 ученика, а највише 8 мигранта који су свакодневно имали обезбеђен превоз из Крњаче до Школе у периоду од 10-13 сати (АДРА) уз пратиоца који је уједно био и преводилац. У једном периоду ученицима мигрантима је био обезбеђена настава српског језика за странце.

АКТИВНОСТИ:

Активност 1

- Ученици и ученице мигранти су, заједно са осталом децом из Школе, укључени у школске спортске активности у оквиру Дечје недеље.

Остварени циљеви: Смањење ксенофобије и негативних ставова међу редовним ученицима Школе, разбијање предрасуда и успешна интеграција ученика миграната.

Активност 2

Учешће на Новогодишњем вашару ученици-мигранти остварили су изработом уметничких предмета, украса и честитки за вашар, а два ученика-мигранта у старијим разредима припремила су презентацију о Ирану, приказавши их пред својим и осталим ученицима.

Назив школе	Основна школа „Краљица Марија“, БЕОГРАД
Назив пројекта	„Школа за све“
Трајање пројекта	Пет месеци
Место реализације пројекта	Основна школа „Краљица Марија“

О ШКОЛИ

У Школи један број ученика (око 20%) има потребу за додатном образовном подршком било да су у питању деца са сметњама у развоју, деца из социјално депривираних средина или деца повратници по реадмисији, а такође прошле школске године школу је похађало и девет ученика/ца маграната/тражилаца азила, са којима се радило по индивидуализованој настави и програму. Образовање деце из

осетљивих група носи посебне изазове и тешкоће, стога је веома битно да школско особље буде упознато са специфичностима полажаја ученика који припадају овим друштвеним групама. Укљученост у образовање, посебно мигрантске популације помаже да се ублаже психосоцијални утицаји конфликта и катастрофа пружањем осећаја стабилности, структуре и наде за будућност.

АКТИВНОСТИ:

Активности планиране Пројектом:

- појачана настава српског језика као страног за ученике мигранте са редовном евалуацијом у циљу праћења напредовања ученика;

- 4 учитеља и 1 наставник српског језика, који раде са ученицима мигрантима, на основу тема, садржаја, метода предвиђених за учење српског језика планирају и на часовима редовне наставе реализују угледне часове у циљу усавршавања колега који нису имали искуства у раду са ученицима мигрантима.

- Двоје запослених у школи ће организовати обуку (унутрашње стручно усавршавање) о унапређивању начина укључивања миграната у школски рад и о имплементацији нових модела укључивања (радионичарски рад и презентације). Обука ће оснажити наставнике да квалитетније организују рад у одељењима која похађају ученици-це мигранти и ученици по инклузивном приступу;

- Организација и реализација тродневног семинара „Ни црно ни бело - Програм за рад са децом и младима – образовање за превазилажење предрасуда, развој толеранције и неговање интеркултуралности“ (семинар редни број 48 из Каталога програма сталног стручног усавршавања наставника, васпитача и стручних сарадника за школску 2018/19. годину). Укупно је 29 наставника и педагог Школе укључен у ову акредитовану обуку уз стицање компетенција за подршку развоју личности детета и ученика;

- Један запослени је организовао обуку (интерно стручно усавршавање) за 20 наставника-ица са циљем упознавања и оспособљавања за рад са савременим наставним средствима уз коришћење ИТ технологије и других дидактичких материјала;

- Набавка и коришћење наставних средстава и дидактичких материјала са циљем унапређивања квалитета наставе, прилагођавања разичитим потребама и интересовањима ученика, али и унапређивања дигиталних компетенција како ученика, тако и наставника;

- Организовање Новогодишње прославе у Пионирском граду у којој су учествовали ученици и ученице мигранти, као и сви ученици одељења која они похађају уз пратњу учитеља и пратилаца. Циљ ове активности је да се кроз игру, забаву и представу у оквиру пригодног новогодишњег програма зближе и забаве;

- Организовање школског „Новогодишњег базара - пазара“ и у њему су учествовали ученици, учитељи и родитељи ученика млађих разреда. Циљ ове активности је подстицање ученика на сарадњу, развој креативности и предузетничких компетенција;

- Посета Калемегдану и музејима од културно-историјског значаја у Београду. У овој активности учествују ученици-це мигранати и једно школско одељење ученика са сметњама у развоју и инвалидитетом, као и остали ученици наше Школе и потребан број наставника пратилаца. Циљ активности је упознавање ученика са културно-историјским знаменитостима Београда и дружење са вршњацима;

- Посета Музеју илузија, ПТТ музеју, Ташмајдану и локалним знаменитостима. У овој активности учествују ученици мигранати, другари из одељења у које иду и 40 ученика из социјално угрожених породица и потребан број наставника пратилаца. Циљ активности је упознавање ученика са културно-историјским знаменитостима Београда, дружење са вршњацима, стицање нових знања и искустава, забава и рекреација;

- Набавка одеће и обуће за ученике мигранте у складу са временским приликама како би се олакшао приступ школи и деца била адекватно обучена. Куповина свог

неопходног прибора за рад за ученике мигранте и нешто од прибора за ученике из социјално угрожених породица.

Реализација пројекта „Школа за све“ омогућила је да ученици из породица који су лошијег имовинског статуса добију прилику да са вршњацима оду у Пионирски град на Новогодишњу прославу и да уживају у дружењу и заједничким активностима ван школског простора. У наставку реализације овог пројекта ученици из комбинованог одељења који усвајају наставне садржаје према ИОП-у2 биће у прилици да посете музеје и знаменитости града, а за то већина њих никада није имала прилику. Такође, сви ученици ће имати прилику да, кад буду набављена планирана наставна средства, усвајају наставне садржаје на очигледнији начин јер ће наставници моћи да их користе за што успешније презентовање наставних садржаја.

Новогодишњи украси направљени на радионицима

Назив школе	Основна школа “Михаило Петровић Алас”, БЕОГРАД
Назив пројекта	„Поштујмо различитости”
Трајање пројекта	Пет месеци
Место реализације пројекта	Основна школа “Михаило Петровић Алас”, Центар за азил у Крњачи

О ШКОЛИ

Основна школа “Михаило Петровић Алас” је централна београдска школа богатог искуства у реализовању пројеката и активности чији је циљ унапређивање образовног процеса у целости. Највећи број пројеката односио се на осавремењивање наставе. У овој установи се посебно води рачуна о стручности оних који наставни процес реализују, те се у складу с тим посебно инсистира на стручном усавршавању наставника и стручних сарадника који је, у складу с тим, један озбиљан тим професионалаца, високо квалификованих и стручних за рад са ученицима. Поред редовних и обавезних наставних активности, у установи се посебно даје на значају ваннаставним активностима најразличитијег карактера, а у циљу

пружања могућности ученицима за стицање различитих научних и функционалних знања, тј. компетенција. У складу са таквом традицијом и духом установе, пројекат “Поштујмо различитости” у оквиру пројекта „Подршка ЕУ Србији у управљању миграцијама - МАДАД 2“ је употпунио идеју установе да шири поље интересовања и усавршавања ученика. Иако у школи нема ученика миграната, овим пројектом се повећава степен друштвене свести и демократске културе, развијање толеранције, спречавања ксенофобије и нетолеранције, како ученика и наставника школе, тако и деце миграната смештене у Центру за азил у Крњачи.

АКТИВНОСТИ

Активност 1.

Организовање и формирање групе ученика, родитеља и наставника у школи. Чланови пројектног тима упознају групу са циљевима и планом пројекта. Ученицима се додељују таблети на коришћење на којима ће према утврђеном плану и динамици, у одређеним терминима у школи, под надзором наставника и чланова пројектног тима се путем истих дописивати и разговарати са децом мигрантима из Центра за азил у Крњачи. Путем писама, разгледница, мејлова, порука ученици и деца мигранти комуницирају на задате теме које ће подстицати размену културних разлика, обичаја и сл. Теме дописивања и разговора се установљавају у договору са ученицима и њиховим интересовањима, али се тичу начина живота и обичаја земље порекла једних и других ученика (прослава празника, начина како проводе слободно време, ховији, култура исхране, спорт и друго). Ученици се едукују за рад на таблети (употреба интернета, апликација скајп, вибер, слање електронске поште и сл.) Активност траје између 4 - 6 недеља. Писма и остали облици комуникације се снимају и чувају.

Активност 2.

Одлазак наставника и пројектног тима у Центар за азил у Крњачи. Организовање и формирање групе ученика и ученица миграната који су обухваћени Пројектом. Чланови пројектног тима упознају групу са циљевима и планом Пројекта. Ученицима мигрантима се додељују таблети на коришћење и остали школски материјал на којима се према утврђеном плану и динамици, у одређеним терминима у Центру под надзором наставника и чланова пројектног тима путем истих дописују са ученицима Школе. Путем писаних писама, разгледница, мејлова, порука, ученици и деца мигранти комуницирају увек на задате теме које подстичу размену културних разлика, обичаја и сл. Ученици се упознају са радом на таблети. Ученици се едукују за рад на таблети (употреба интернета, апликација скајп, вибер, слање електронске поште и сл.)

Активност траје између 4 - 6 недеља истовремено са активношћу 1. Писма и остали облици комуникације се снимају и чувају.

Активност 3.

Долазак ученика и ученица миграната у Школу на приказивање интерактивне представе за децу на српском језику **“Ко прља, надрља”** којој су присуствовали и чланови-ице групе: ученици Школе, родитељи, наставници и чланови пројектног тима. Циљ ове активности, између осталих, је и формирање еколошке свести, па се поред осталих важних компетенција које овај пројекат подстиче, развија и еколошка.

Активност 4.

Реализација ликовне креативне радионице израде употребних предмета са националним симболима Републике Србије у Школи. Учесници: ученици, родитељи, наставници, чланови пројектног тима и реализатор радионице. Израђени предмети се чувају и фотографишу. Трајање радионице 90 минута.

Активност 5.

Реализација ликовне креативне радионице израде употребних предмета са националним симболима земаља порекла ученика миграната. Радионица се реализује у Центру за азил у Крњачи у Београду. Учесници: ученици мигранти, чланови пројектног тима и реализатор радионице. Израђени предмети се чувају и фотографишу. Трајање радионице 90 минута.

Активност 6.

Заједничка радионица. Одлазак у Центар за азил у Крњачи у Београду са ученицима, родитељима, наставницима и водичем радионице. Ученици размењују предмете које су израдили на одвојеним радионицама са децом из супротне групе. Објашњавају значење и национално обележје израђеног предмета. Сви ученици израђују заједнички пано са порукама пријатељства на матерњим језицима.

Активност 7.

Израда памфлета, тј. каталога са фотографијама свих активности, израђених предмета, паноа, порука.

Назив школе	Основна школа „Раде Драинац“, БЕОГРАД
Назив пројекта	„Унапређивање квалитета наставе за ученике мигранте“
Трајање пројекта	Пет месеци
Место реализације пројекта	Основна школа „Раде Драинац“

О ШКОЛИ

Основна школа „Раде Драинац“ налази се у Борчи У Београду и на почетку школске 2018/19. године има 1492 ученика. Од тог броја у септембру 2018. године 7 ученика миграната кренуло је у нашу Школу. Три ученика који су код нас похађали наставу у току прошле школске године и четири нова ученика. Од децембра 2016. године Школа је укључена и била је активана у пројекту „Подршка образовним установама у интеграцији ученика и деце миграната/избеглица/ тражиоца азила“ и од тада до данас Школу је похађао 31 ученика мигрант (у различитом временском периоду), смештених у колективном центру у Крњачи (у пратњи родитеља), сигурној кући и у Центру за прихват малолетних лица (без

родитељске пратње). Нашу Школу похађа 250 ученика из осетљивих друштвених група тако да запослени имају дугогодишње искуство у прилагођавању наставног и васпитног процеса потребама ученика. У Школи се прилагођавају принципи и методе рада. Велики број ученика наше Школе је имао искуства у тражењу азила у некој од земаља Западне Европе, као и искуство депортовања по Споразуму о реадмисији, што представља још један ресурс са којим Школа располаже. Наставници Школе су представљали важан ресурс МПНТР, јер су учествовали у реализацији обука других наставника који немају искуства ове врсте.

АКТИВНОСТИ:

Активности планиране током пројекта:

- Израда плана подршке (прилагођавање метода, средстава, облика рада и начина извођења) – септембар 2018. године - Одељењске старешине, чланови тима, родитељи ученика;
- Час одељењског старешине (ЧОС) „Толеранција“ – октобар – Одељењске старешине, ученици
- Израда тематских паноа у учионицама „Различитости“ – Одељењске старешине, ученици

Радионице:

- Упознавање и увод у интеркултурално образовање – појам интеркултуралности
- Увод у интеркултуралност II – развијање толеранције према различитости
- Препознавање и поштовање разлика – вредности, уверења, понашања

Одељењске старешине, ученици:

Посета:

- Фестивал науке – 29. новембар – наставница физике, наставници биологије, преводилац, ученици.
- Организовање хуманитарних акција: - децембар – Ученички парламент, чланови тима.
- Прикупљање школског прибора
- Прикупљање гардеробе.
- Припремање позоришне представе за родитеље /позвани су родитељи ученика миграната/ на руском језику у којој ће учествовати ученици мигранти – децембар – наставница руског језика, ученици.
- Припремање позивница за родитеље ученика миграната да присуствују извођењу представе. – децембар - учитељица и ученици 4/5.
- Ученици мигранти учествовали у извођењу позоришне представе на руском језику, за коју их је припремала наставница руског језика - децембар - наставница руског језика, ученици.
- Родитељи ученика миграната присуствовали представи - децембар –
- Одржан је родитељски састанак са родитељима ученика миграната. – децембар - Чланови тима, родитељи.
- Новогодишњи коктел и дружење са родитељима ученика миграната. - децембар - Чланови тима, родитељи.

Назив школе	Основна школа „Свети Сава“, ВРЧИН, БЕОГРАД
Назив пројекта	„Додатна подршка ученицима мигрантима”
Трајање пројекта	Пет месеци
Место реализације пројекта	Основна школа „Свети Сава“ Врчин, Прихватни центар

О ШКОЛИ

Основна школа „Свети Сава“ као приоритет у извођењу образовног и васпитног рада издваја стварање атмосфере у којој су учење, развој и добробит младих у средишту пажње. Теже школи која није само место где се образује, већ институција која доприноси целовитом развоју личности

ученика као активних и компетентних грађана. Наводе да су, радећи са ученицима из осетљивих друштвених група који нису знали српски језик, преко Индивидуалног образовног програма, стекли искуство са оваквим начином рада.

Искуство су стицали и пројектима „Превенција ризичног понашања кроз спорт и едукацију“, „До успеха, заједно“, ОЕБС, Министарство просвете, науке и технолошког развоја, Министарство здравља, Министарство омладине и спорта, Амбасада Израела; Пројекат ERAZMUS — *„Implementation of ICT tools and innovative teaching skills at school“*, Пројекат „SELI“ — дигитална компетенција, пилот фаза примене Селфи инструмената, Европске комисије — Директората за образовање и културу и Обједињеног истраживачког центра — самовредновање електронске зрелости установе. С обзиром на то да се повећањем броја миграната повећава и број деце у прихватним центрима која желе да се школују, сматрају да је савладавање језичке баријере најважнији задатак друштвене заједнице. Савладавање језичке баријере помоћи ће мигрантима да се лакше укључе у постојећи образовни систем и наставе образовање, па је ову идеју колектив преточио у пројекат *Додатна подршка ученицима мигрантима*. Основна школа „Свети Сава“ из Врчина, реализацијом овог пројекта, жели да одговори на потребе миграната у Републици Србији, укључивањем деце миграната у образовни систем Републике Србије под покровитељством Министарства просвете, науке и

технолошког развоја и уз финансијску подршку МАДАД 2. Пројектним активностима предвиђено је побољшање комуникацијских вештина деце миграната учењем српског језика.

ДИРЕКТНА ЦИЉНА ГРУПА: деца мигранти из Прихватног центра „Крњача“, узраста од 7 до 15 година, која су укључена у образовни систем Републике Србије, а имају потребу за додатном подршком, и ученици који су сада ученици средњих школа, наставници који раде са овом децом.

ИНДИРЕКТНА ЦИЉНА ГРУПА: локална заједница.

АКТИВНОСТ 1 — Додатна подршка деци мигрантима у савладавању школског градива. Наставници одлазе суботом у прихватни центар и помажу деци у савладавању градива. Савремене методе и облици учења дају добре резултате, па су исходи видљиви, а задовољство због остварених исхода је обострано.

ДОБИТИ ОД ПРОЈЕКТА су вишеструке и видљиве: едукација наставника коју су добили као додатну подршку за реализацију пројектних активности („Наставак подршке за повећање и унапређење капацитета за управљање мигрантском кризом у РС —МАДАД 2“), већа постигнућа ученика миграната, задовољство породица због даљет школовања њихове деце, остварење општег и специфичних циљева предвиђених Пројектом.

Назив школе	Основна школа „Стеван Сремац“, БЕОГРАД
Назив пројекта	„Заједно је лакше”
Трајање пројекта	Пет месеци
Место реализације пројекта	Школа подносилац пројекта, библиотека „Милутин Бојић“ у Борчи, Дечје село Др. Милорад Павловић, Сремска Каменица

О ШКОЛИ

Основна школа „Стеван Сремац” у Београду већ две године је домаћин деци мигрантима из Сирије. Школа располаже адекватним простором за спровођење пројектних активности, одговарајућим капацитетима и ресурсима, како међу наставним особљем, тако и међу ученицима и родитељима. Наставни кадар поседује тимске вештине, али и слух за савремене тенденције у области образовања и васпитања ученика. У школи постоји Вршњачки тим који, под менторством наставника и кроз организовање различитих активности (радионице, трибине, израда панова, флајера, турнира знања, квизова итд.),

промовише позитивне друштвене вредности у духу уважавања различитости и толеранције, односно развијања свести о мултикултуралности како у самој школи тако и у свом непосредном окружењу.

Вршњачки тим тесно сарађује са Ђачким парламентом кроз заједнички осмишљене активности у којима се ученици друже, сарађују, организују хуманитарне продајне изложбе децјих радова, сакупљају играчке, одећу и средства за личну хигијену и сл. за децу у Свратишту. Организују се посете домовима за старе за које се припрема одговарајући програм

АКТИВНОСТИ:

Активност 1

Обука чланова Вршњачког тима и Ђачког парламента – прва радионица

Тема радионице: “Заједно је лакше” – упознавање и „пробијање леда“

Време трајања: 60 минута

Циљ радионице: Усвајање почетних вештина тимског рада и сарадње.

По завршетку радионице ученици ће бити у стању да:

- се поздраве и обрате једни другима на прикладан начин;
- превазиђу генерацијске баријере и уважавају све чланове тима/групе без обзира на полне, верске и узрастне разлике;
- афирмативно реагују на идеје и предлоге без обзира на то да ли им се допадају или не.

Учесници: чланови Вршњачког тима, Ђачког парламента и ученици мигранти

Водитељи: наставници

Уводни део: (5 минута)

Водитељи поздраве ученике, објасне зашто су овде и упознају их са садржајем, активностима и циљевима пројекта Заједно је лакше. Пре самог упознавања са пројектом, наводе их да закључе сами зашто се пројекат зове баш овако.

Главни део: (50 минута)

1. Представљање кроз игру Инстант имена (10 минута)

Ученици формирају круг. Представљају се тако што испред свог имена додају реч (придев) која почиње истим словом као њихово име. Први ученик плесне дланом о длан, каже нпр. ја сам паметни Петар и окрене се ка особи са своје леве стране. Сада та особа каже здраво паметни Петре, ја сам нпр. мала Марија и окреће се ка следећој особи. Игра се наставља док се сви ученици не представе.

2. Шта нам је заједничко (10 минута припрема + 10 минута представљање)

Ученици се поделе у групе тако да у свакој буду ученици 6, 7. и 8. разреда, односно чланови ВТ и ЂП и најмање један ученик мигрант. Свака група треба да смисли три ствари које су им заједничке. Пожељно је да буду што необичније. Пошто се договоре, представљају шта им је заједничко. На крају се гласањем бира једна група која има три најнеобичније заједничке ствари.

3. Развијање афирмативних ставова кроз игру Да, и... (10 минута припрема + 10 минута извођење)

Ученици остају у истим групама. Стану у круг. Ученик 1 изговори неку идеју или да предлог (нпр. види пада киша). Ученик 2 афирмативно реагује на исказ ученика 1 (каже нпр. да, ја имам кишобран). Ученик 3 саопштава своју идеју или предлог (нпр. хајде да се сви сакријемо испод његовог кишобрана). Ученик 4 даје нову идеју/предлог, ученик 5 реагује афирмативно и тако док сви чланови групе не изговоре било идеју, било афирмативну реакцију.

4. Рефлексија (5 Минута)

Шта смо данас радили? Шта смо научили? У чему смо бољи? У чему можемо да будемо још бољи?

Коментари ученика током рефлексije:

Упознали смо се и лепо сарађивали иако смо различитог узраста, пола и вере.

Лепо смо се забављали.

Нисам знао да девојчице толико воле фудбал.

А када ћемо опет да имамо нешто овако?

Браво за З. и С. (З. и С. су две девојчице мигранткиње)

На почетку сам мислио шта је сада ово, јао ја то не могу, али касније сам се опустио.

Активност 2

Обука чланова Вршњачког тима и Ђачког парламента – друга радионица

Тема радионице: Заједно је лакше – развијање вештина сарадње

Време трајања: 60 минута

Циљ радионице: Стицање знања и вештина које су неопходне за успешну сарадњу и успешно решавање проблема.

По завршетку радионице ученици ће бити у стању да:

- без предрасуда поздраве и додирну једни друге;
- на креативан начин решавају проблем;
- разумеју и препознају вредности које су потребне за успешан тимски рад (комуникација, сарадња, стрпљење, уважавање туђих идеја, давање конструктивних предлога и сл.)

Учесници: чланови Вршњачког тима, Ђачког парламента и ученици мигранти

Водитељи: наставници

Материјали: поља са бројевима, магнети, инструкције за игру, сламчице за сок

Уводни део – загревање (разбијање физичких баријера): (5 минута)

Ученици се загревају кроз игру *Руковање и бројање 1 - 7*. Ученици стоје у круг. Окрену се један ка другом и формирају парове. На знак *крени* (изговара водитељ) рукују се десном руком и сви заједно броје 1 – 7. Када заврше, рукују се левом руком и такође броје 1 - 7. На исти начин спајају лево стопало, па онда десно.

Главни део: (50 минута)

1. Замак од сламчица за сок (комуникација, сарадња и развијање креативног мишљења) (10 минута за „изградњу“ и 15 минута за оцену и аргументацију)

Ученици се поделе у 5 група. Свака група добија по једну кесу сламчица. Имају задатак да саграде замак онако како га они замишљају, али морају да употребе све сламчице. Исто тако је важно да буду стрпљиви, да сви учествују, односно да сваки члан групе стави неколико сламчица негде, да предлажу своје идеје и да се не љуте уколико нису усвојене. „Грађевина“ иде што више увис. Ученици прилагођавају величину сламчица својим потребама.

Пошто заврше, групе обилазе изграђене замкове и записују 1 – 2 детаља која су им се допала и 1 – 2 детаља која им се нису допала и дају завршни коментар који мора да буде позитиван.

Следи извештавање и анализа оцена. Групе образлажу.

2. Трка амеба (5 минута) (комуникација, поверење, сарадња)

Ученици се поделе у три тима. Половина сваког тима формира круг, држећи се руку под руку, окренути ка споља (мембрана). Остали чланови тима улазе у круг. Водитељи одреде старт и циљ. На знак крени, амебе крећу према циљу и ко пре стигне, побеђује. Важно је да „мембрана“ амебе не пукне док не стигне на циљ. Уколико се то деси, стају, поново формирају амебу и настављају.

Пошто заврше, сви честитају победничкој амеби. Следи кратка рефлексција. Шта смо овде развијали?

3. Саобраћајна гужва. (комуникација, сарадња, решавање проблема) (15 минута)

Ученици се поделе у 5 група.

Инструкција:

Поређајте папире 1 – 7 један иза другог. На поља 1, 2, 3, ставите три магнета исте боје, а на поља 5, 6 и 7 преостала три магнета.

Сви магнети морају да се померају тако да на крају они који су били на левој страни сада буду на десној и обрнуто, с тим што централно поље на крају и даље остаје празно.

Правила игре:

1. После сваког појединачног померања, сваки магнет мора да буде на једном пољу.
2. Ако се крене са леве стране, може да се помера само удесно и обрнуто.
3. Може да се прескочи један магнет само уколико је са друге стране празно поље и то само једном.
4. Дозвољено је само појединачно померање.

4. Рефлексција (10 минута)

Шта смо данас радили? Шта смо научили? У чему смо бољи? У чему можемо да будемо још бољи?

Коментари ученика:

Бољи смо у томе што се нисмо љутили када су неки рекли да им наш замак није нарочито маштовит. Ипак су на крају рекли да је то био добар покушај.

Највише ми се свидела амеба зато што смо успели да стигнемо на циљ иако смо имали малих проблема, а да нам мембрана није пукла.

Ученица мигранткиња: Тешко ми је било да решавам ово (показала је задатак *Саобраћајна гужва*). Нисам добро разумела шта да радимо. Помогла ми је она (показала је девојчицу која је седела преко пута ње).

Ученик мирант: Мени свидело оно (показао је замак). Зато што ја волим правим.

Прављење замка од сламчице

Решење проблема саобраћајна гужва

Игра Талас

Назив школе	Угоститељско-туристичка школа, БЕОГРАД
Назив пројекта	Аутобус пријатељства
Трајање пројекта	Четири месеца
Места реализације пројекта	Београд, Сомбор и изабрана туристичка дестинација у Србији

О ШКОЛИ

Угоститељско-туристичка школа је средња стручна школа у Београду која образује ученике из области угоститељства и туризма. Наставу похађа 1135 ученика у 37 одељења. Структура ученика је таква да је карактеришу различити социјални и економски статус, образовне потребе, национална и верска припадност, срединске и културне различитости као и специфичности занимања за која се образују (обављање послова у земљи и иностранству). Запослени у школи поседују разноврсне компетенције и вишегодишње искуство у реализацији различитих пројеката, наставних и ваннаставних активности који имају за циљ промоцију интеркултуралности. Неговање интеркултуралних вредности и уважавање различитости школа

остварује кроз дугогодишњу сарадњу са школама из иностранства кроз програме мобилности ученика и наставника. Захваљујући иницијативи и интересовањима ученика, у оквиру Ученичког парламента, секција и ученичких пројеката спроводе се бројне активности на ову тему. Школа је учесник пројекта „Подстицање демократске културе у школама“ а две од изабраних 20 компетенција које развија у оквиру овог пројекта су отвореност према различитостима и емпатија. Школа је реализовала пројекат мобилности наставника у оквиру Еразмус програма који је за циљ имао подстицање интеркултуралног учења.

С обзиром на то да школа сарађује са Центром за заштиту и помоћ тражиоцима азила и да има за циљ развијање емпатије, међугенерациске сарадње и волонтерског духа младих, што је евидентно и кроз активности ученика образовног профила кувар који су припремали храну за ученике мигранте претходних година, пројекат *Аутобус пријатељства* настао је из потребе да се унапреде компетенције наставника и ученика школе по питању инклузивног образовања и итеркултуралности и одговори на потребе ученика миграната који се налазе у колективном смештају. Пројекат *Аутобус пријатељства* подржало је Министарство просвете, науке и технолошког развоја, а реализован је уз финансијску подршку МАДАД 2.

ДИРЕКТНА ЦИЉНА ГРУПА: деца мигранти/тражиоци азила из колективног центра у Београду, ученици школе, наставници, представници Ученичког парламента.

ИНДИРЕКТНА ЦИЉНА ГРУПА: сви ученици школе, целокупна јавност, запослени у другим школама, стручна јавност, доносиоци одлука у локалној заједници, организације цивилног друштва које пружају неформално образовање.

РЕАЛИЗОВАНЕ АКТИВНОСТИ:

АКТИВНОСТ 1 — Организовање новогодишњег програма за децу мигранте уз доделу пакетића.

АКТИВНОСТ 2 — Организовање излета за децу мигранте из колективног центра заједно са ученицима школе.

ДОБИТИ ОД ПРОЈЕКТА: Деца мигранти, као директна циљна група, добила су новогодишње пакетиће и имала прилику да упознају околину на излету који је организован за њих и ученике школе. Наставници су пројектом *Аутобус пријатељства* добили подршку која им је била потребна. Студијском посетом Средњој економској школи у Сомбору били су у прилици да у модел школи виде савремене методе и облике у реализацији наставних и ваннаставних садржаја које и сами могу да примене у раду са децом а које ће презентацијом поделити и са осталим члановима колектива. Специфични циљеви пројекта су у потпуности остварени, а након евалуације пројекта и реализације осталих пројектних активности, биће презентовани и широј јавности.

Назив школе	Основна школа „Георги Димитров”, БОСИЛЕГРАД
Назив пројекта	„Квалитетна настава-модерне учионице“
Трајање пројекта	Пет месеци
Места реализације пројекта	Ниш, Лесковац позориште, Босилеград

О ШКОЛИ

Основна школа „Георги Димитров“ у Босилеграду формирана је 1968. године, настава се изводи у 20 одељења у централној школи, 40 издвојених од којих је 5 комбинованих одељења. Школу похађа 421 ученик. На почетку школске 2017/2018. године школу је похађало 10 ученика миграната. Током школске године ученици мигранти су били укључени у све сегменте наставних и ваннаставних активности.

Ученици-це мигранти су узимали учешће у рецитаторској и драмској секцији при чему су на матерњем језику и на српском језику рецитовали и певали песме из своје средине. Организоване су и реализоване ликовне радионице, подстицана је вршњачка сарадња кроз групни и тимски рад на часовима, константно су укључивани у наставне и ваннаставне активности а остварена је сарадња и са родитељима.

Ученици мигранти су значајно учествовали и у спортским активностима, учешћем на различитим спортским турнирима у организацији школе, потпуно су социјализовани, опуштено и са више ентузијазма долазе у школу и сарађују са вршњацима. Школа је реализовала пројекат DILS за пружање додатне подршке ученицима ромске националности у основном образовању. Пројекат „Квалитетна настава-модерне учионице“ реализују под покровитељством МПНТР а уз финансијску подршку из средстава Пројекта МАДАД 2.

АКТИВНОСТ 1 Упознавање са културом и народном традицијом краја

Циљ активности: упознавање са културом и народном традицијом средине

Резултат активности: Најмање 50 ученика, од којих је 10 ученика миграната, социјализовано и упознато са културом и народном традицијом југа Србије.

Начин остваривања циља: Организовање једнодневне екскурзије на релацији Босилеград-Лесковац-Ниш-Босилеград и упознавање са културом и народном традицијом југа Србије

Позитивни исходи: Ученици мигранти сарађују са домицилном децом у ваннаставним активностима, упознати су са културним и историјским знаменитостима краја.

АКТИВНОСТ 2 Подстицање ученика на креативни рад

Циљ активности: Подстаћи ученике мигранте на самосталност и креативност у раду применом савремене технологије

Резултат активности 2. Ученици самостално креирају и израђују ПП презентације и раде са интерактивним софтверима (10 ученика миграната и остали ученици) ради бољег савладавања наставних садржаја).

Позитивни исходи активности: **Израда ПП презентација помогла је ученицима у савладавању градива**

ДОБИТИ од пројектних активности се, пре свега, односе на подизање квалитета наставе и оснаживање наставника за рад са ученицима мигрантима и ученицима из депривираних средина. Ученици су упознали културу и обичаје земље у којој бораве а домицилни ученици друге обичаје и културе. Организацијом семинара запослени у школи су подстакнути на употребу савремених ИТ средстава у наставном процесу, чиме се превазилази традиционална настава и побољшава квалитет и реализација наставе. То омогућава унапређење учења српског језика за ученике мигранте, укључивање ученика миграната у целокупну наставу, успостављање квалитетније интеракције домицилне деце и миграната.

Назив школе	Основна школа „Бранко Радичевић“, БУЈАНОВАЦ
Назив пројекта	„Хајде да се прилагодимо потребама сваког детета“
Трајање пројекта	Седам месеци
Место реализације пројекта	Просторије школе, локална заједница

О ШКОЛИ

Основна школа „Бранко Радичевић“ у Бујановцу, једна је од највећих школа у Републици Србији у којој ове школске године наставу похађа 1195 ученика. Ове године школа је уписала 33 деце из Прихватног центра у Бујановцу. Ученици мигранти долазе из различитих земаља (Авганистан, Ирак, Иран, Кувајт и Куба), са различитим образовним навикама и различитог степена образовања. Уз све тешкоће због језичке баријере и различитих

култура, школа користи све своје капацитете како би ученицима-тражиоцима азила прилагодила услове рада у школи и помогла њиховој адаптацији. Поред тога, школа организује више ваннаставних активности којима су обухваћена и деца мигранти или активности намењене њима и њиховим породицама. У рад школе укључивани су и родитељи деце из кампа, на обострано задовољство.

АКТИВНОСТИ

Активност 1

Поводом Светског дана детета, одржана је представа „Модерна бајка“ у Дому културе у Бујановцу у којој су учествовала и деца из Прихватног центра. Представи су присуствовали и родитељи, представници Министарства просвете, науке и технолошког друштва, локалне самоуправе, невладиног сектора, као и наставници и ученици Школе. Представи су предходиле радионице на којима су израђени сценски реквизити, као и припрема сценског наступа.

Велики број ученика био је укључен у само реализацију представе, од креативних

радионица на којима је прављена сценографија, костими, учен текст, прављен концепт представе, до саме реализације представе. Више од 500 ученика Школе је погледало представу у којој су учествовали и ученици мигранти који су успели да савладају текст. У публици су били њихови родитељи, другови из кампа, породице. Све је протекло без проблема и са великом пажњом.

Активност 2

Међународни дан миграната обележен је приредбом за родитеље и наставнике у којој су учествовала деца из кампа и деца из Бујановца. Рецитације, песмице и ритмичке игре биле су на фарсију, српском и енглеском језику. Након приредбе, организовано је послужење, па су родитељи имали прилику да уз пријатну музику из земаља свог порекла размене искуства и друже се са учитељима своје деце и представницима организација из кампа. После дружења организовано је пуштање хелијум-балона на којима су биле прикачене цедуљице са њиховим жељама.

Носилац пројекта	Стручна школа „Свети Сава“, БУЈАНОВАЦ
Назив пројекта	„Заједно смо јачи“
Трајање пројекта	Три месеца
Места реализације пројекта	Стручна школа „Свети Сава“, Бујановац

О ШКОЛИ

Стручна школа „Свети Сава“ у Бујановцу образује ученике на подручјима рада економија, право и администрација, здравство и социјална заштита, туризам и угоститељство и машинство и обрада метала. Ученици се образују на српском језику. Школа има ученике српске, ромске националности и

ученике из етничке групе Горанаца. Настала је спајањем две средње школе. Економска школа „Александар Станковић“ и Машинска техничка школа „Василије Смајевић“ (основана 1964. године) спојене су у једну 1991. године и од тада школа носи садашње име Стручна школа „Свети Сава“.

С обзиром на то да као институција раде у мултиетничкој средини, сматрају да су погодан партнер у процесу социјализације и адаптације деце миграната на нову средину. С обзиром на то да школа образује ученике за рад са децом предшколског узраста, верују да ученици у великој мери могу допринети социјализацији и те деце, јер они практичну наставу изводе у предшколским установама. Бујановац се налази на путу миграната ка Европи, па мигранти одређено време проведу у кампу за мигранте који се налази у овом граду. Локална самоуправа у сарадњи са страним донаторима предузима све мере како би им боравак био пријатан. Запослени наставници верују да је сваки дан који дете не проведе са својим вршњацима и дан у коме дете не научи нешто ново — изгубљен дан, па је Школа широм отворила врата деци мигрантима. Сматрају да користи од пројектних активности могу имати и мигранти, али и ученици Школе. У току прошле школске године, ученици Стручне школе „Свети Сава“ освојили

су прво место на нивоу Републике Србије у оквиру пројекта „Европа, то си ти“ и освојили награду којом су у школи реализовали пројекат који се односио на увођење здравих навика у исхрани ученика. Верују да разлике спајају, те су своја знања и искуство преточили у пројекат „Заједно смо јачи“ под покровитељством Министарства просвете, науке и технолошког развоја, а уз финансијску подршку из средстава пројекта МАДАД 2 и подршку локалне заједнице.

ДИРЕКТНА ЦИЉНА ГРУПА: ученици мигранти који похађају школу, њихове породице, ученици школе и њихови родитељи.

ИНДИРЕКТНА ЦИЉНА ГРУПА: сви грађани Бујановца.

АКТИВНОСТ 1 — СПОРТСКИ ДАН Активност реализована: 29.09.2018.

АКТИВНОСТ 2 — НАЦИОНАЛНЕ КУХИЊЕ Активност реализована: 21.10.2018.

Родитељи миграната и родитељи ученика спремали су национална јела.

Током реализације ове активности постигнут договор са родитељима деце миграната да мајке два ученика буду гости-демонстратори на часовима и вежбама из предмета Куварство (Интернационална кухиња).

ДОБРОБИТИ ПРОЈЕКТА из пројекта *Заједно смо јачи* су у складу са постављеним специфичним циљевима. Ученици мигранти и њихови родитељи исказали су задовољство што су могли да представе националне кухиње, а родитељи и локално становништво имали су прилику да сазнају нешто ново. Договор родитеља миграната о сарадњи са школом у реализацији наставе предмета *Куварство* додатно је учврстио везе између различитих ентитета. Подршка која им је пружена у оквиру пројекта МАДАД 2 допринела је бољој адаптацији миграната, а резултат активности је и Кувар нашег другарства.

Носилац пројекта	Економско-трговинска школа, ВРАЊЕ
Назив пројекта	„Инклузија деце миграната/тражилаца азила у процес формалног образовања”
Трајање пројекта	Седам месеци
Место реализације пројекта	Економско-трговинска школа, Врање

О ШКОЛИ

Економско-трговинска школа у Врању постоји од 1955. године, а од 1990. године почела је са радом у новом простору. Од тада располаже са 16 учионица опште намене, амфитеатром са 120 седишта, пословним бироима, кабинетима за Рачунарство и информатику, Пословну информатику, Пословну и службену кореспонденцију. Године 1998. школа добија нове просторије: пословно-административни простор (тракт) и фискултурну салу. Данас школа располаже са око 4 000 m² учионичког простора. Основана је као четворогодишња школа, али је због потреба привреде за трговинским и угоститељским кадровима, паралелно образовала и ученике са трећим степеном.

Школа је активна у реформи и модернизацији наставе, а посебно треба истаћи сарадњу са немачком владином организацијом ГТЗ. Заједно са још 18 школа у Републици Србији, Економско-трговинска школа је међу првим школама кренула у реформу школства и

прошла кроз програме огледа. Школа настоји да развије нову организациону структуру, нови модел финансирања и модерне стандарде.

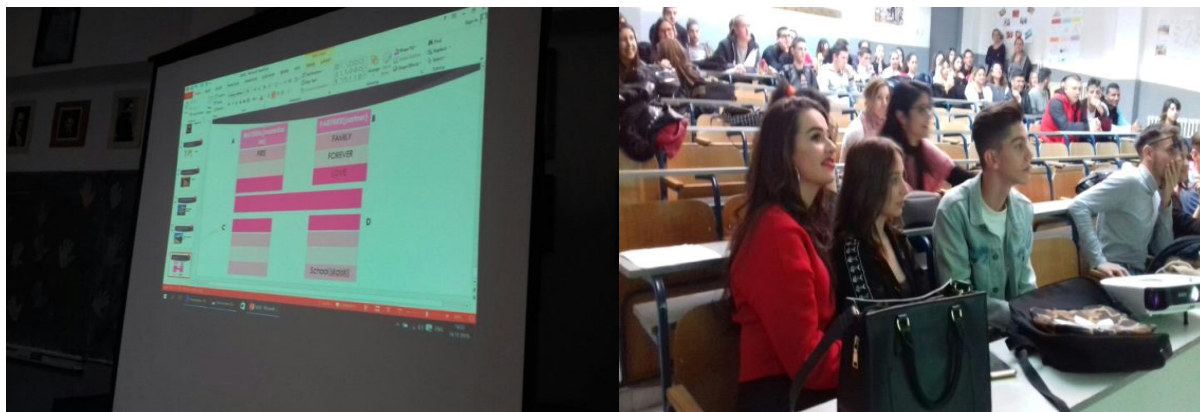
Ученици се образују у образовним профилима: економски техничар, пословни администратор, финансијски администратор, службеник у осигурању и банкарству, правни техничар, пословни администратор, трговац, кувар, конобар.

Школа има традицију дугу 63 године и заслужени углед, на шта су поносни и ученици, и родитељи и професори. Углед Школе је стицај годинама добром организацијом и квалитетом наставе, уз неговање свих традиционалних вредности које ова реномирана школа има, али и праћењем савремених токова у настави, применом метода активно оријентисане наставе и учешћем у реформи образовних профила економске струке. Отворена је за сарадњу са другим институцијама.

У Школи влада добра радна атмосфера. Негују се солидарност, толеранција, правичност и такмичарски дух, уз поштовање личности ученика и уважавање свих различитости. Од школске 2017/2018. године у Школи се образују деца мигранти у неколико образовних профила. Укључени су у наставне и ваннаставне активности, а једна ученица је освојила треће место на ликовном конкурс. Били су укључени и у пројекат „Превенција родно заснованог насиља“. Школа је лоцирана у фреквентној трговинској зони града, са повољним положајем, а тренутно је похађа 846 ученика, разврстаних у 28 одељења у подручјима рада *Економија, право и администрација* и *Трговина, туризам и угоститељство*.

Група за децу и младе *Индиго* помогла је у успостављању комуникације са родитељима деце обухваћене пројектом, обезбедила је неопходну литературу и наставна средства. Локална управа и локална заједница подржале су активности планиране Пројектом.

Главни мотив за учешће у Пројекту МАДАД 2 је побољшање интеркултуралног дијалога и успешнија адаптација деце миграната на територији града Враћа.

ДИРЕКТНА ЦИЉНА ГРУПА: деца мигранти и њихови родитељи, ученици из Школе, као и ученици из осетљивих група, њихови родитељи, наставници.

ИНДИРЕКТНА ЦИЉНА ГРУПА: локална заједница и јавне установе националног и локалног типа.

РЕАЛИЗОВАНЕ АКТИВНОСТИ:

АКТИВНОСТ 1 — ДАН ТОЛЕРАНЦИЈЕ

АКТИВНОСТ 2 — ПРАВЉЕЊЕ ЧЕСТИТКИ

АКТИВНОСТ 3 — ПРАВЉЕЊЕ УКРАСА, ЈЕЛКИ И ДЕКОРАЦИЈА

У децембру 2018. године одржане су четири ликовно-уметничке радионице: *Прављење честитки за Нову годину*, и *Прављење украса и Декорација јелке*.

1. У обележавању Дана толеранције 16.11.2018. године учествовале су четири мајке деце миграната, 10 миграната — учесника (4 девојчице, 6 дечака), 8 наставника и 46 ученика школе.

2. Радионица 1—2: Прављење честитки — учествовало 11 ученика из Школе (3 дечака, 8 девојчица), троје ученика миграната (2 девојчице, 1 дечак), укупно 4 дечака и 10

девојчица, двоје наставника 3. Радионица 3—4: Прављење украса и јелке и декорисање исте — троје ученика миграната (2 девојчице и 1 дечак), 8 ученика из Школе (1 дечак, 7 девојчица), двоје наставника.

Очекивани резултати пројекта остварени су у потпуности. Ојачани су технички и институционални капацитети Економско-трговинске школе у Врању ради бољег и квалитетнијег образовања за сву децу, са посебним освртом на ученике-ице мигранте/тражиоце азила. Повећан је ниво толеранције, међусобног разумевања и олакшана адаптација ученика-ица миграната/тражилаца азила, укључивање у васпитно-образовни систем и локалну заједницу. *Ученици и ученице мигранти/тражиоци азила активно су учествовали у реализацији свих активности. До краја пројекта реализоване су језичке радионице, спортске активности, прослава иранске Нове године, излет и гастрономске радионице, као и остале активности предвиђене Пројектом.*

Назив школе	СПВШ „Стеван Синђелић“, ВРАЊЕ
Назив пројекта	„ Школа без граница “
Трајање пројекта	Пет месеци
Места реализације пројекта	Врање, Пољопривредно-ветеринарска школа, Ристовац

О ШКОЛИ

Пољопривредно-ветеринарска школа у Врању јесте образовна установа која образује ученике у области пољопривреде, производње и прераде хране, недавно је почела образовање младих по дуалном систему. Школа постоји од 1990. године и представља модерну образовну установу која својим ученицима пружа практична знања која су применљива у пракси. У Школи се ученици образују за три образовна профила и то: пољопривредни, ветеринарски и прехранбени техничар. Сада Школу похађа 257 ученика. У складу са државном Стратегијом развоја, која пољопривреду види као једну од највећих развојних шанси за нашу земљу, ова образовно-васпитна институција има изузетну референтну позицију. Стручњаци у настави деци преносе најновија технолошка достигнућа и настава прати све актуелне догађаје из ове области, било да је реч о модернизацији процеса наставе, едукацији предавача или сарадњи са локалном самоуправом са којом има изузетну сарадњу. У

средњим стручним школама каква је „Стеван Синђелић“ ученици добијају знања која могу применити одмах по завршетку средње школе. Стицање компетенција ученика утиче на развој личности и лакше проналажење места у друштву. Услови у којима се настава одвија веома су важни за реализацију активности једне стручне школе, па су запослени, активностима у оквиру овог пројекта, желели да побољшају наставни процес унапређењем постојећих услова за извођење наставе. Професионално оспособљавање свих укључених ученика и ученика миграната може се остварити квалитетном наставом која треба да им омогући адекватно образовање, што ће им помоћи у даљој друштвеној и професионалној адаптацији. Реализација пројекта *Школа без граница* у директној је вези са развијањем компетенција ученика миграната, што је препознало и Министарство просвете, науке и технолошког развоја, а финансијски подржао Пројекат МАДАД 2.

Школа има искуство у реализацији пројеката: Опремање школе интерактивним таблама — „Дигитална настава” (школска 2016/2017. година Амбасада Пољске) и „Подршка производњи органске хране у Јужној Србији” – Аустријска развојна Агенција (ADA), Центар за развој Јабланичког округа (Лесковац), школске 2013/2014. године.

ДИРЕКТНА ЦИЉНА ГРУПА: деца мигранти средњошколског узраста

ИНДИРЕКТНА ЦИЉНА ГРУПА: остали ученици, наставници, родитељи, локална заједница.

АКТИВНОСТ 1 — Укључивање ученика миграната у рад на школској економији у оквиру практичне наставе.

Ученици мигранти похађају редовну наставу и часове практичне наставе на којима су упознали нове технологије у процесу производње хране.

АКТИВНОСТ 2 — Ученици мигранти представљају културу и пољопривреду земље из које долазе.

Активност је повећала толеранцију и знање о другим културама и народима у Школи за 70%. Циљ активности је био да се ученици мигранти не осете одбаченим, другачијим од осталих ученика, да буду део колектива и да охрабрени говоре о својој земљи, што се и догодило. Остали ученици упознали су се са пољопривредом удаљених земаља.

АКТИВНОСТ 3 — Побољшање квалитета инклузије ученика миграната у школски колектив кроз ваннаставне активности.

Ученици мигранти укључени су у различите ваннаставне активности Школе.

ДОБРОБИТИ ОД ПРОЈЕКТА *Школа без граница* су у складу са очекиваним: ученици мигранти упознати су са новим технологијама које се користе у производњи хране, укључени су и у ваннаставне активности, мотивисани су за учење и дружење са вршњацима, презентovali су културе земаља из којих долазе, адаптирали су се, унапредили познавање српског језика посебно у делу стручне терминологије. Наставно особље имало је прилику да унапреди своје стручне компетенције кроз обуке и размену искустава са другим колегама који раде са мигрантима. У току је реализација и осталих Пројектом предвиђених активности, а евалуација ће се извршити квалитативним и квантитативним индикаторима након реализације активности. Пројектним активностима обухваћени су и домицилни ученици, родитељи и наставници, а локална заједница и НВО дале су, поред Министарства просвете, науке и технолошког развоја и Пројекта МАДАД 2, пуну подршку Школи у остваривању циљева.

Назив школе	Основна школа „Радоје Домановић“, ВРАЊЕ
Назив пројекта	„Упознавање ученика, родитеља и локалне заједнице са мултикултурализмом“
Трајање пројекта	Седам месеци
Место реализације пројекта	Основне и средње школе локалне заједнице

О ШКОЛИ

Основна школа „Радоје Домановић“ у Врању у школској 2017/2108. години је похађало 926 ученика и 18 ученика мигранта из Авганистана. Сви чиниоци школе (директор, наставно особље, педагошко-психолошка служба, помоћно особље, ученици, Савет родитеља, Школски одбор) су се први пут сусрели са ученицима мигрантима у септембру 2017. године што је

представљало велики изазов на који је уз помоћ НВО, Комесаријата за избеглице и миграције Србије и других друштвених организација успешно одговорено. Императив свих горе наведених чиниоца је пружање адекватних услова за укључење ученика миграната у образовни систем и њихову социјализацију.

АКТИВНОСТИ:

Активност 1.

2 одељења (50 ученика) и сви мигранти који похађају наставу, као и представници Савета родитеља и Школског одбора, али и предметни наставници који раде са ученицима учествовали су презентовању садржаја о различитим културама, традицијама и обичајима народа из држава из којих деца мигранти долазе, али и о култури, традицији и обичајима наше земље, са циљем бољег разумевања и поштовања истих, а како би се избегле потенцијалне несугласице, неразумевања и проблеми у међусобном функционисању у школи и изван ње. Циљ је приближавање култура свих народа које су заступљене у нашој школи, поштовање и међусобно уважавање.

Учесници су изнели своје импресије и дали сугестије о будућим активностима у школи, кроз обележавање разних празника и организовање других радионица и састанака на којима ће се укључити и већи број учесника, са циљем што веће освешћености везане за неговање мултикултуралности која је у овој средини још увек недовољно развијена.

Активност 2.

Презентација из претходне активности приказивана је родитељима мигрантима и представницима Савета родитеља. Присутни слободно износе своје утиске и указују на појединости на које треба обратити пажњу при реализацији свих облика наставе. Сугестије родитеља помажу при осмишљавању планова за ваннаставне активности како бисмо у реализацију истих укључили што већи број деце миграната. Активност је допринела да родитељи постану мотивисанији и узму учешћа у реализацији ваннаставних активности, приредбама и представама, а у циљу развијања веће свести о различитостима, толеранцији, али и осећају емпатије према другима.

Назив школе	Основна школа „Светозар Марковић“, ВРАЊЕ
Назив пројекта	„Школа за све“
Трајање пројекта	Седам месеци
Место реализације пројекта	У просторијама и на теренима Школе

О ШКОЛИ

Основна школа „Светозар Марковић“ почела је са радом давне 1983. године и налази се у насељу Асамбаир у Врању. Удаљена је од Центра града 3 км. . Њен географски положај је веома погодан, тако да је похађају и ученици који јој територијално не припадају. Школа има 33 одељења у централној школи и 4 одељења у подручном одељењу у Доњем Нерадовцу. Школу похађа 789 ученика, а од школске 2017/2018.

године и 18 ученика миграната. Школа се поноси бројним успесима, признањима и наградама. Мисија школе је подстицање интелектуалног, психичког развоја ученика, едуковање наставника за квалитетније извођење наставе, стварање пријатног амбијента за рад. Основна тежња свих запослених је модерна школа коју ученици радо похађају због савремене наставе и ваннаставних активности базираних на њиховим интересовањима.

АКТИВНОСТИ:

Активност 1.

У оквиру пројектне наставе у 1. разреду реализовани су часови на тему “Јесен”. У два одељења налазе се ученици мигранти. Ученици су добили истраживачке задатке са задатком да запажају промене у природи, које воће и поврће се узгаја у јесен, које намирнице су здраве. То су уз помоћ учитеља представили на хамерима.

Активност 2.

Ученици мигранти учествовали су у припреми Дана школе. У кампу су израдили тарту од картона која је искоришћена за сценографију. Прослава је обележена у холу Школе. Ученицима, међу којима су били и ученици из осетљивих група, поводом Дечије недеље организоване су вршњачке радионице на тему права детета. Два одељења 2. и 3. разреда укључени су у пројекат „Чаробна мрежа интеркултуралног пријатељства“. У оба одељења има ученика/мигранта који су били активно укључени у све активности. Тимски рад допринео је оснаживању ученика миграната.

Назив школе	Основна школа „Христо Ботев“, ДИМИТРОВГРАД
Назив пројекта	„Покажи се, оснажи се“
Трајање пројекта	Седам месеци
Место реализације пројекта	Образовне, културне и спортске установе у Димитровграду

О ШКОЛИ

Тежећи унапређењу укупног рада школе тежимо и унапређењу капацитета за укључивање ученика миграната у образовни систем у Републици Србији. Искуства која смо стекли током рада са децом мигрантима у школској 2017/2018. години, са њих 16, мотивисала су нас да покренемо пројекат којим бисмо

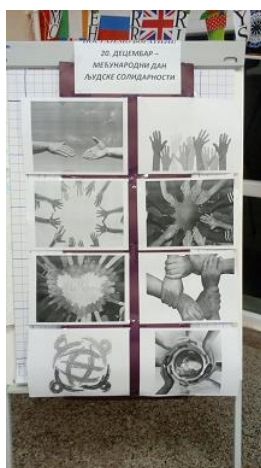
побољшали рад са децом мигрантима и децом из других осетљивих група и то бољом опремљеношћу ИКТ техником, њиховим квалитетнијим укључивањем у ваннаставне активности и квалитетнијим презентовањем продуката насталих у заједничком раду.

АКТИВНОСТИ:

Од почетка реализације пројекта:

- покренуте су процедуре за реализовање радионица за ученике на нивоу разреда, обука/ семинара за чланове Ученичког парламента и Вршњачког тима, обука/ семинара за наставнике;
- реализована је набавка наставних средстава и савремене опреме, набавка прибора и опреме неопходних за реализацију радионица, обука, семинара, родитељских састанака, емисија на радију и телевизији, трибине, изложби, представе, израда промотивних и информативних plakata, уређење и опремање „Интеркултуралног кутка“;
- уређен и опремљен „Интеркултурални кутак“;
- успостављена сарадња са Мигрантским центром у Пироту;
- организовано учешће ученика миграната у радионици Дрво солидарности;
- организовано дружење ученика миграната из пиротских основних школа и Ученичког парламента и Вршњачког тима школе;
- организовано извођење представе „Мали принц“ ученика наше школе за ученике мигранте из пиротских основних школа;

Назив школе	Основна школа „Бранко Пешић”, ЗЕМУН, БЕОГРАД
Назив пројекта	„Наставак подршке за повећање и унапређење капацитета за управљање мигрантском кризом у РС–МАДАД 2“ „Наша школа као ресурс центар“
Трајање пројекта	Пет месеци
Место реализације пројекта	Основна школа „Бранко Пешић“

О ШКОЛИ

Основна школа „Бранко Пешић“ бави се образовањем и васпитањем ученика из осетљивих група. Наставници су дугогодишњим радом са децом из нехигијенских насеља, децом улице, а у последњих 18 месеци и великим бројем деце и младих из колективног центра у Крњачи, постали сензибилисани за прилагођавање наставног и васпитног процеса потребама ученика. У школи се прилагођавају принципи и методе рада, израђује се и нови дидактички материјал који представља подршку учењу деце и сналажење у новим ситуацијама. Велики број ученика школе је имао искуства у тражењу азила у некој од земаља западне Европе, као и искуство депортовања по Споразуму о реадмисији, што представља још један ресурс са којим школа располаже. Наставници школе су представљали важан ресурс МПНТР јер су учествовали у реализацији обука других наставника који немају искуства ове врсте. У току школске 2017/2018.

године школу је похађало око 350 ученика млађих од 15 година, више од 80 ученика миграната и око 180 полазника ФООО.

Поред 28 чланова наставног особља школа, као стручне сараднике, има једног социјалног радника – педагога, библиотекара, андрагога са педесет процената радног времена, педагошког и андрагошког асистента.

С обзиром на искуство стечено у раду радници школе остварују сарадњу и са другим школама у Србији и деле своја искуства. У наредном периоду четири школе најавиле су свој долазак и посету ОШ „Бранко Пешић” како би сагледали аспекте рада у овој и унапедили рад у својим школама. Сарадња свакако има за циљ унапређивање рада школе, али и развој наставничких компетенција које се морају унапређивати у складу с проблемима са којима се налази. Зато су наставници ОШ „Бранко Пешић” увек спремни да пруже подршку својим колегама и поделе досадашња знања и

искуства.

АКТИВНОСТИ:

Активности планиране Пројектом:

1. Унапређивање компетенција ученика миграната кроз унапређивање наставног процеса применом нових метода, дидактичких средстава.
2. Повећање социјалне инклузије деце и младих миграната кроз ваннаставне активности и унапређену сарадњу са локалном заједницом и партнерима
3. Успостављање квалитативног и конкурентног модела образовања
4. Подстицање иновативне наставне праксе и увођење организационих новина
5. Развој модела двојезичне наставе примереног потребама и условима рада и подизање нивоа и квалитета језичке компетенције ученика у страном језику неопходним за развој осталих компетенција
6. Развијање доброг односа ка различитим културама кроз интекултуралност и остваривање шире културне размене
7. Интегрисање предмета, садржаја, метода и облика рада у циљу квалитетније наставе
8. Развијање истраживачког учења кроз динамично смењивање активности и употребу интерактивних наставних средстава, максимално активирање ИКТ ресурса школе
9. Стварање ауторског, наставног материјала за примену у новим образовним ситуацијама

Највећи број пројектом предвиђених постигнућа је остварен:

- Олакшано је усвајање основних, животних вештина, функционалних знања и компетенција, узимајући у обзир потребе и могућности ученика. Ученици су похађали часове редовне наставе, тематске билингвалне радионице на енглеском и српском језику и били укључени у ваннаставне активности.
- Развијен је однос међусобног прихватања и толеранције у којима ученици имају прилику да покажу одлике своје културе, али и да упознају одлике нових култура са којима се срећу у школи. На часовима редовне наставе ученици мигранти имали су прилике да покажу и објасне другим ученицима одлике култура из којих долазе, какве су школе, шта су и на који начин учили, које празнике обележавали и сл.
- Ученици мигранти упознати су са неким од културних споменика Земуна, похађали су амбиленталну наставу и имали прилике да обиђу стари део Земуна, кулу Гардош и њен историјски значај, обишли су стадион ФК „Земун“ где су морали да покажу и своја математичка знања и сл. Ученици су учествовали и у спортским и културним догађајима где су представљали школу.

Појединачне активности:

- Реконструкција (проширивање и прерасподела улога) Тима за подршку ученицима мигрантима школе и примена новог плана рада - Ефикасан систем пружања подршке ученицима омогућио је лакше укључивање у образовни систем. Ученицима је пружена подршка за усвајање знања и вештина и континуирано је праћено индивидуално напредовање.
- Планирање и прилагођавање наставе - Настава је прилагођена потребама ученика. Ученици су укључени на часове редовне наставе, али и на додатне радионице српског језика као и на билингвалне радионице. У школи су од 1. до 4. часа.
- Стварање интерактивног простора за извођење наставе и реализација наставе - Ученицима је омогућено да усвајају знања и вештине уз коришћење модерних технологија (интерактивна табла, рачунари, мобилни телефони...). Припремљени су дидактички материјали за усвајање и евалуацију знања.

- Развијање способности за мирно решавање конфликта

Иако је било мањих конфликта у прихватању различитости, успостављени су одлични односи међу ученицима уз развијену толеранцију и прихватање различитости.

- Укључивање ученика у културни и друштвени живот средине у којој се налазе – упознавање културе, обичаја и начина живота - Ученици мигранти имали су прилике да на часовима амбијенталне наставе упознају део града у коме се школа налази. Укључени су у спортске и драмске активности.

6.10.2018. учествовали су у „Трци за срећније детињство“ у организацији Црвеног крста Србије. Ученик М.С. освојио је друго место.

8.10.2018. тројица ученика била су укључена у приредбу добродошлице за господина Педра Реига Баса (Pedro Reig Bas), представника међународног пројекта „Ел Систем“ чији је задатак социјална интеграција деце из угрожених категорија уз помоћ музике.

31.10.2018. учествовали су на турниру у малом фудбалу. Основна школа „Бранко Пешић“ била је организатор турнира на коме су учествовале ШООО „Обреновац“ и ШООО „Браћа Стаменковић“. У екипи наше школе налазила су се три ученика мигранта. Ученици Основне школе „Бранко Пешић“ освојили су 1. место.

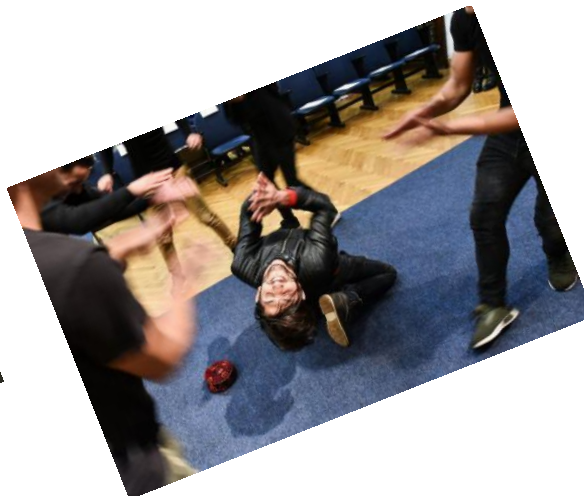
За Дан миграната, троје ученика било је укључено у израду мурала на зиду у школском дворишту. Мурал је рађен уз подршку момака који се баве цртањем мурала, а иницијатор активности био је УНИЦЕФ.

У новембру 2018. године су ученицима мигрантима подељене зимске јакне.

18.12.2018. група ученика миграната је учествовала на концерту „У ритму света“ одржаном у Дому ваздухопловства. Концерт је организован у оквиру пројекта „Ел Систем“ и Основна школа „Бранко Пешић“, а учествовали су и ученици из музичких школа „Војислав Вучковић“ и „Корнелије Станковић“.

27.12.2018. група ученика миграната учествовала је у Новогодишњој приредби, а свим ученицима мигрантима као и свим ученицима школе подељени су новогодишњи пакетићи.

Активности

- Повезивање наставника истих, али и различитих предмета који размењују искуства, моделе наставе и начине остваривања исте.

Циљ: Континуирано пружање подршке запослених и развијање сарадње, оснаживање наставника, стицање применљивих функционалних знања повезујући предмете.

- Посета и размена искустава са школама из окружења

Циљ: Остварена сарадња са другим школама које се баве образовањем ученика миграната /избеглица. Оснажен наставни кадар циљаним стручним усавршавањем. Пронађени и унапређени начини остваривања наставног процеса. Стварање проблемских ситуација и омогућавање динамичног смењивања активности у циљу покретања активног учења. Праћење и вредновање напредовања корисника у складу са њиховим могућностима, способностима, интересовањима и талентима

- Развијање програма за учење српског као страног језика

Циљ: Стварање материјала и апликација који се примењују за учење српског језика, унапређивање знања и самостално учење. Развој дигиталне компетенције.

Назив школе	Основна школа „Ђура Јакшић“, КИКИНДА
Назив пројекта	„Клуб пријатељства“
Трајање пројекта	Седам месеци
Место реализације пројекта	Основна школа „Ђура Јакшић“ Кикинда

ОШ „Ђура Јакшић“, носилац пројекта *Клуб пријатељства*, налази се у центру Кикинде. Броји 23 редовна одељења и једно одељење продуженог боравка, ученика је 486. Настава је стручно организована, а у школи је организован рад свих неопходних тимова, међу

којима је и Тим за инклузивно образовање. Школа је једна од три кикиндске градске школе које су укључене у рад са децом миграната и тражилаца азила. Августа 2017. Тим школе прошао је обуку за рад са овом децом.

Од октобра 2017. године започели су активности, које су се прво одвијале у прихватном центру, а током зимског периода деца из прихватног центра долазила су једном

месечно у Школу. Ово је мултукултурална школа са ученицима и запосленима различитих националности, међу којима има припадника и мађарске, ромске, румунске и руске националности, а у Ђколи се као изборни предмети изучавају *Мађарски језик са елементима националне културе* и *Ромски језик са елементима националне културе*. Школа од 2010. године остварује међународну сарадњу са српском гимназијом *Доситеј Обрадовић* из Темишвара, а од прошле школске године и са Педагошком гимназијом „Кармен Силва”, такође из Темишвара.

Поред редовне наставе, организују и ваннаставне активности са акцентом на неговању мултикултуралности, а у циљу уважавања интересовања и потреба деце. Реализовали су низ ваннаставних активности у циљу неговања мултикултурализма: представу "Добро јутро, Војводино" у којој су представљени обичаји свих националности које живе у овој средини, сваке школске године организују тематски дан посвећен некој од земаља, па су до сада организовали Дан Италије, Дан Британије, Дан Мексика, Дан Мађарске и Дан Румуније. У реализацију активности укључени су сви наставници и велики број ученика. С обзиром на то да се у непосредној околини Кикинде налази камп за мигранте и тражиоце азила, сматрали су да је важно и позитивно укључити и њих у свакодневни живот средине, те је тако и настала идеја за пројекат *Клуб пријатељства*.

ДИРЕКТНА ЦИЉНА ГРУПА: ученици мигранти и тражиоци азила, ученици одељења у којима се налазе ученици мигранти и тражиоци азила, чланови музичке, еколошке, ликовне, лево, географске секције и секције за очување народне традиције, чланови Бачког парламента, родитељи деце миграната који похађају школу, родитељи ученика из одељења у којима су ученици мигранти/тражиоци азила, чланови Савета родитеља, родитељи стручњаци из области здравства, наставно особље школе, стручна служба и директор Школе.

ИНДИРЕКТНА ЦИЉНА ГРУПА: локална средина, мигрантски кампови на територији Србије, школе у Републици Србији које раде са мигрантима.

АКТИВНОСТ 1 — ФОРМИРАЊЕ КЛУБА ПРИЈАТЕЉСТВА

Израђен је план активности које се реализују у оквиру Клуба пријатељства. Планиране су радионице и предавања са родитељима ученика миграната и осталих корисника мигрантског кампа.

АКТИВНОСТ 2 — ДЕКУПАЖ РАДИОНИЦА у Клубу пријатељства

Учесници су били родитељи мигранти, локално становништво, наставници.

АКТИВНОСТ 3 — Професор информатике Јелена Булатовић одржала је радионицу за рад на рачунару. Мајке су биле веома заинтересоване, али је било мајки које су се плашиле, које никада нису радиле на рачунару. Објашњен им је рад на интернету, отварање имејла.

АКТИВНОСТ 4 — Предавање доктора Јолића, дерматовенеролога о важности здравља коже и наравно превенцији болести с обзиром на боравак миграната у смештајним центрима — колективу где су могуће инфекције.

ДОБИТИ ОД ПРОЈЕКТА су реализација бројних активности које су допринеле социјализацији деце и родитеља миграната. Локално становништво боље препознаје њихове потребе и помаже им да се лакше уклопе у нову средину. Језичка баријера је мања, јер је учење српског језика стална наставна и ваннаставна активност. Клуб пријатељства је уређен тако да се један део користи као учионица, а други део за реализацију различитих предавања и радионица којима остварују постављене опште и специфичне циљеве пројекта *Клуб пријатељства*.

Назив школе	Основна школа „Жарко Зрењанин“, КИКИНДА
Назив пројекта	„Добро дошли у нашу школу“
Трајање пројекта	Седам месеци
Место реализације пројекта	Основна школа „Жарко Зрењанин“ у Кикинди, Музеј Тера,Сувача

О ШКОЛИ

Основна школа „Жарко Зрењанин“ у Кикинди, основана је 1955. године. Ова установа налази се у делу града који носи име Микронасеље. Школа је једна од највећих у граду и похађа је око 600 ученика. Ученици школе су победници бројних регионалних и републичких такмичења, како у спорту, тако и из других предмета. У школској 2017/18. години остварена је изузетна сарадња са Комесеријатом за избеглице и

миграције, тј. Прихватно –транзитним центаром у Кикинди. Захваљујући тој сарадњи, организовано је више посета деце школског узраста из мигрантске популације овој установи. Такође, ученици школе су организовано одлазили у мигратски центар. Временом, деца мигранти, узраста од 5. до 8. разреда су организовано почела долазити у ову школу свакодневно.

АКТИВНОСТИ:

У циљу подршке ученицима мигрантима и сензибилисања како домицилне деце и њихових родитеља тако и деце миграната и њихових родитеља, у оквиру пројекта предвиђено је више активности:

- школа одбојке - са циљем развијања спортског духа, једнакости и фер-плеја;
- психолошка подршка - у реализацији Центра за подршку породици, лични развој и хумано друштво “Повежи се” у циљу препознавања и редуцирања стреса, развијања позитивне слике о себи и самопоуздања;

- образовне радионице - кроз које су деца мигранти упознали државу, град и средину у којој су се нашли. Организоване су и посете Музеју и Сувачи. Након тога, у школи су организоване радионице у оквиру којих су деца представила земље свог порекла, а домицилна деца Србију;

- креативне радионице - у организацији Центра лепих вештина, чији је циљ промоција културе, културног наслеђа, уметности, хуманитарне делатности и социјализације.

Назив школе	Средња стручна школа „Милош Црњански“, КИКИНДА
Назив пројекта	„Укључивање деце миграната у средње стручне школе“
Трајање пројекта	Шест месеци
Места реализације пројекта	Кикинда, Школа и Прихватни центар за мигранте у Кикинди

О ШКОЛИ

Средња стручна школа „Милош Црњански“, као једна од четири средње школе у Кикинди, образује ученике у четири подручја рада: грађевинарство, хемија, здравство, производња и прерада хране. Школску зграду дели са Високом струковном школом за образовање васпитача. Настава се изводи у учионицама, специјализованим учионицама, кабинетима и лабораторијама, као и радионицама за реализацију наставе за грађевинску и прехранбену струку. Савремено опремљени кабинети, богата библиотека, амфитеатар и двориште чине погодан простор за наставне и ваннаставне активности, те је Школа и домаћин међународног ученичког кампа „У бескрајном плавом кругу“. У школи

се успешно реализује пројекат „Унапређивање могућности за интеграцију и образовање Рома у Србији, поспешивање запошљивости младих Рома и реинтеграцију повратника“, чији је носилац Ромски образовни фонд (РЕФ)/Roma Education Fund. Школа се својим додатним ангажманом успешно укључила и у процес образовања ученика миграната и тражилаца азила у Републици Србији. Своје вишегодишње искуство су преточили у пројекат *Укључивање деце миграната у средње стручне школе* који је реализован под покровитељством Министарства просвете, науке и технолошког развоја, уз финансијску подршку пројекта МАДАД 2.

ДИРЕКТНА ЦИЉНА ГРУПА: 10 ученика/ца миграната/тражилаца азила, ученици из 26 одељења у којима има деце из депривираних средина, 20 родитеља деце миграната и 30 родитеља осталих ученика, 10 чланова Ђачког парламента, представници Савета родитеља, 20 наставника разредне и предметне наставе и др.

ИНДИРЕКТНА ЦИЉНА ГРУПА: локално становништво.

АКТИВНОСТ 1 — ОРГАНИЗОВАНЕ ФИЛМСКЕ РАДИОНИЦЕ.

Учесници: 6 ученика миграната и још петоро деце из прихватног центра (узраста од 5. до 8. разреда основне школе) и 6 ученика који су редовни ученици школе носиоца пројекта.

У оквиру филмске радионице, која за циљ има да обезбеди лакшу адаптацију ученика миграната на нову средину, оснажи вршњачку толеранцију и разумевање значаја интеркултуралности, ученици стичу знања и вештине потребне за рад у *open source* системима потребним за израду краткометражних филмова и стоп анимација. У току филмских радионица ученици уче како од филмске идеје да направе сценарио, од сценарија књигу снимања, а књигу снимања преточе у филм или стоп анимацију.

ПРЕДВИЂЕНА АКТИВНОСТ 2 — ПРОЈЕКЦИЈА ФИЛМОВА

Организована пројекција филмова насталих током филмских радионица (мали филмски фестивал) у којој су учествовали професори и ученици других школа, али и родитељи ученика миграната, ученици мигранти из Прихватног центра, локално становништво.

ДОБРОБИТИ ОД ПРОЈЕКТА: Пројекат *Укључивање деце миграната у средње стручне школе* омогућио је наставницима стицање компетенција за успешно спровођење инклузивног образовања, а посебно за успешан рад у одељењима која похађају ученици мигранти. Додатна едукација наставника и стручних сарадника за рад са децом мигрантима условила је лакшу адаптацију ученика миграната на нову средину, оснажила наставни кадар и поспешила вршњачку толеранцију и разумевање значаја интеркултуралности. Ученици мигранти и ученици школе стекли су знања вештине потребне за рад у *open source* системима и за израду краткометражних филмова и стоп анимација. Комплетна евалуација биће спроведена по завршетку свих планираних активности.

Назив школе	Основна школа „Свети Сава“, КИКИНДА
Назив пројекта	„Човек само срцем добро види“
Трајање пројекта	Седам месеци
Место реализације пројекта	ОШ „Свети Сава“, СЦ „Језеро“; Центар лепих вештина, Кикинда,

Основна школа „Свети Сава“ је до сада реализовала многобројне пројекте, програме и активности, а најзначајнији су: уметнички камп организован у лето 2000. године; квиз „Путовање кроз знање“ који се реализује од 2009. у другом полугодишту школске године на умреженим рачунарима; републички литерарни и ликовни конкурс који се одвија редовно од 1995. године поводом Дана школе и школске славе где учешће узимају и афирмисани књижевници; квизови знања као што су „Светосавске мозгалице“ - од 2004. године, учешће на међународним такмичењима „Кенгур без граница“ од 2005. године и НРРО од 2013, летњи кампови „Летња школа“ који се редовно организују од 2007. године, спортски камп „Бумеранг“ у оквиру пројекта Активан распуст од 2013, „Бак репортер“ од 2014,

„Предузетништвом у Европу“ 2014-2016, спортски камп „Активна зима“ током зимског распуста 2015/16, пројекат „Активна школа“ од 2015, „Здраво растимо“ од школске 2016/17, „Питагора у пет слика“, „Промоција хуманих вредности“ у организацији Црвеног крста, „Упознајмо толеранцију и демократију“ у организацији мисије ОЕБС. Учесници смо два међународна ИПА пројекта прекограничне сарадње („Зелени Банат“ 2011. и 2012. и „Банат на европском путу“ од 2014. до 2017.), од школске 2011/12. учествујемо у пројекту „Европски дан језика“ Савета Европе, од школске 2015/16. учествујемо у пројекту „Европска недеља спорта“ и у међународним еТвининг пројектима са школама Европе.

АКТИВНОСТИ

Активност 1.

Језик спаја

Језик спаја је део програма који је кроз четири теме “Пружи руку”; „Није лако бити различит“; „Језици спајају“ и „Различити, а једнаки“ направио веома добру спону међу децом из ПЦ и школе. Учећи језик у пријатној атмосфери школе, учесници су се зближили и како је време одмицало стварала се једна позитивна атмосфера у којој је постигнут однос једнакости. Активност је релизована у школи и у Мигрантском кампу, кроз ваншколске, ваннаставне и редовне часове.

Активност 2.

QR“ КВИЗ

Модерне технологије су данас саставни део добре комуникације. Квиз је спроведен кроз пешачку туру у којој је акценат на културолошким елементима. Ученици су се упознала са знаменитостима Кикинде, они су представили места из којих долазе. Сви су се претворили у мале туристичке водиче и пуно научили. Таблети и паметни телефони су овим врло занимљивим активностима додали ноту савременог у којој су деца, заједно истражујући, уживала. Активности су реализоване у ужем центру града, Музеју, Народној библиотеци, Старом језеру, Сувачи.... Учествовала су деца из кампа и ученици школе.

Активност 3

„Остави траг“

Фотографија, снимак, слика, скица, цртеж... „Мој град кроз реч и слику“. У мешаним групама деца су снимала филмиће у трајању од пет минута, причала причу са луткама кроз представу. Презентовали су једни другима своје радове а на крају саставили заједнички рад. Центар лепих вештина, наши партнери, су ангажовали сараднике који су вешти у монтирању обуци и снимању. Захваљујући њима групе су имале адекватну обуку за реализацију овог дела пројекта. Активности су реализоване у школи, центру града, Спортском центру и осталим местима које су деца препознала као занимљива. Учествовала су сва деца из прихватног центра и двадесетак наших ученика.

Активност 4.

„Пливање“

Активности су реализоване на базену, Спортском центру и физкултурној сали су најлепши део за све наше учеснике. Уживали су у игри, надметањима. Сарадници из Школског спортског савеза, углавном млади професори физичког васпитања, били су на правом задатку. Весели, добронамерни и људи пуни духа да помогну и науче сву децу чарима игре, али и вешти у прављењу атмосфере толеранције. Деца су их врло лепо прихватила. Посебно смо поносни на обуку пливања коју смо спровели. Пуно ствари може да угреје људско срце. Радост деце која су први пут крочила на базен, учила да пливају и уживала у сваком минути који су провела на базену, за нас ће свакако бити непоновљива. О овој активности деца су данима причала, увек спремна и пре времена за полазак на пливање. Укључена су сва деца из прихватног центра и двадесетак ученика школе.

АКТИВНОСТ 5

„Од коцке до работа“

Овај део пројекта усмерен је на игру, креативност и мануелни рад у којем су сва деца радо учествовала. Свако је нашао начин да у нашим креативним кутцима пронађе начин да се креативно изрази. И док смо посматрали мешане групе деце како праве себи или другу неки предмет, играчку, пишу поруку, сликају по торби увидели смо да се наша прича одлично одвија. У спонтаном раду у коме није приоритет језик, лежерна комуникација међу децом на српском, енглеском језику уз све мање присуство невербалне комуникације, свима нам је јасан показатељ да су баријере све мање и да их ни нема.

Активност 6

Дан толеранције

Једна од активности које нису планиране пројектом, али су проистекле спонтано кроз сарадњу ученика седмог разреда са Ученичким парламентом и Саветом родитеља је обележавање Дана толеранције. Поред песме и игре мањина у школи, и квизом о толеранцији у којем су учествовала и деца из ПЦ. Посебна пажња свих била је усмерена на разноврсне укусне колаче које су спремила деца, маме и школа.

Назив школе	Техничка школа, КИКИНДА
Назив пројекта	„Заједно смо јачи”
Трајање пројекта	Три месеца
Места реализације пројекта	Техничка школа, Кикинда

О ШКОЛИ

Један од проблема који настаје услед све већег броја миграната у Републици Србији јесте неразумевање и нетолеранција локалног становништва. Медијски извештаји на тему миграната у Републици Србији често су сензационалистички и стварају погрешну перцепцију. То доприноси ксенофобији, дискриминацији и недостатку комуникације између миграната и локалних заједница. Закон

о азилу Републике Србије нуди одређена права која су мање-више у складу са Женевском конвенцијом. Закон гарантује право на рад, право на социјалну помоћ, на здравствену заштиту, образовање. Као представници образовања, запослени у Техничкој школи сматрају да је у најбољем интересу деце миграната да буду укључена у школски систем, независно од тога колико ће остати у Србији.

Препознали су проблем и схватили да Техничка школа као средња стручна школа може значајно допринети њиховом оспособљавању за практичан рад. Несумњиво је да заинтересованост ових ученика за рад на рачунару може бити употребљена за побољшање мотивације, лакшу комуникацију, подстицање визуелно-моторног и развоја перцепције, па и стицање одређених знања и вештина које ће им бити од велике помоћи у будућем животу, без обзира на то да ли ће отићи из Србије или остати у њој. Адаптација ове деце и развијање њиховог капацитета за суживот у заједничким ситуацијама са осталим ученицима други је важан задатак који је предвиђен активностима пројекта **Укључивање деце миграната у средње стручне школе**. Циљ им је и да ученици мигранти и ученици школе стекну знања и вештине потребне за рад у

open source системима за израду kratkometražних филмова и стоп анимација. Желели су да ученици мигранти учествују са редовним ученицима школе у обуци у практичној настави, да стекну практичне вештине које могу користити у даљем животу. У току протекле три године у школи се реализује пројекат „Унапређивање могућности за интеграцију и образовање Рома у Србији, поспешивање запошљивости младих Рома и реинтеграцију повратника“, чији је носилац Ромски образовни фонд (РЕФ)/Roma Education Fund. Своје циљеве, искуства и идеје преточили су у нови реализовани пројекат који је под покровитељством Министарства просвете, науке и технолошког развоја финансијски подржан у оквиру пројекта МАДАД 2.

ДИРЕКТНА ЦИЉНА ГРУПА: ученици мигранти, деца из прихватног центра која још нису средњошколског узраста, професори и редовни ученици.

ИНДИРЕКТНА ЦИЉНА ГРУПА: родитељи деце миграната, локална заједница, целокупна јавност

АКТИВНОСТ 1 — УРЕЂЕЊЕ УЧИОНИЦЕ у Школи за потребе филмске секције и ученичког парламента. Све радове (кречење, постављање ламината, декорисање намештаја и зидова, постављање завеса, чишћење...) реализовали су ученици Школе и ученици мигранти средњошколског узраста.

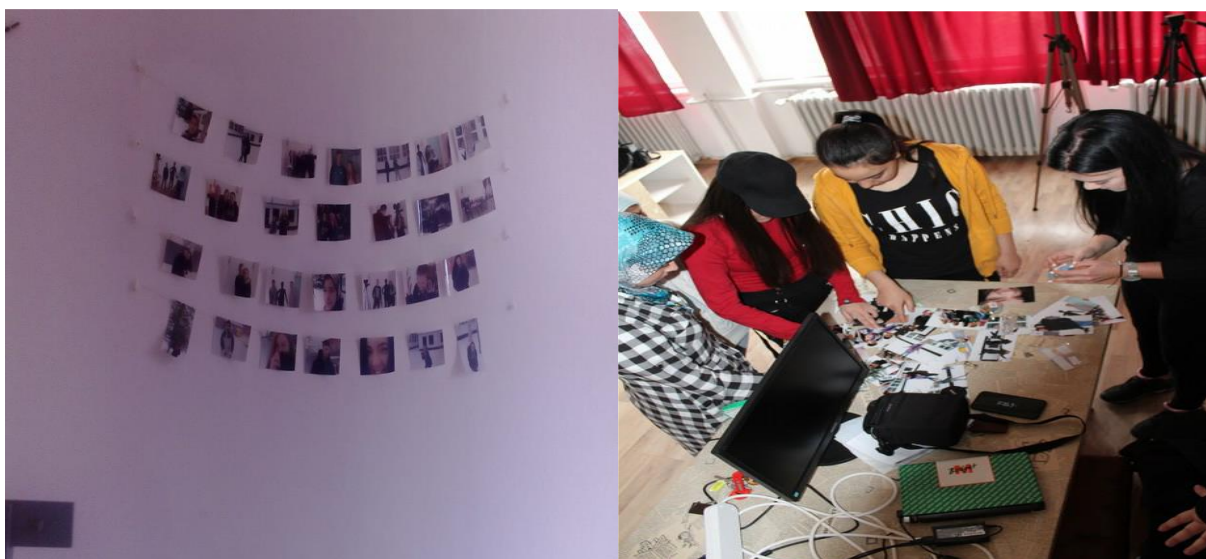
АКТИВНОСТ 2 — ФИЛМСКЕ РАДИОНИЦЕ Израда филма захтева сарадњу и компромисе, а притом развија креативност, дух заједништва и припадност групи која ради на заједничком филмском пројекту, па су ученици кроз дијалог и решавање проблема по питању толеранције и интеркултурализма долазили до филмских идеја, а затим ће их заједнички преточити у филмски сценарио и на крају у филм. Коришћење различитих језика, од српског, енглеског до језика деце миграната, додатно им је помогло у прихватању различитости.

Трећа и четврта радионица

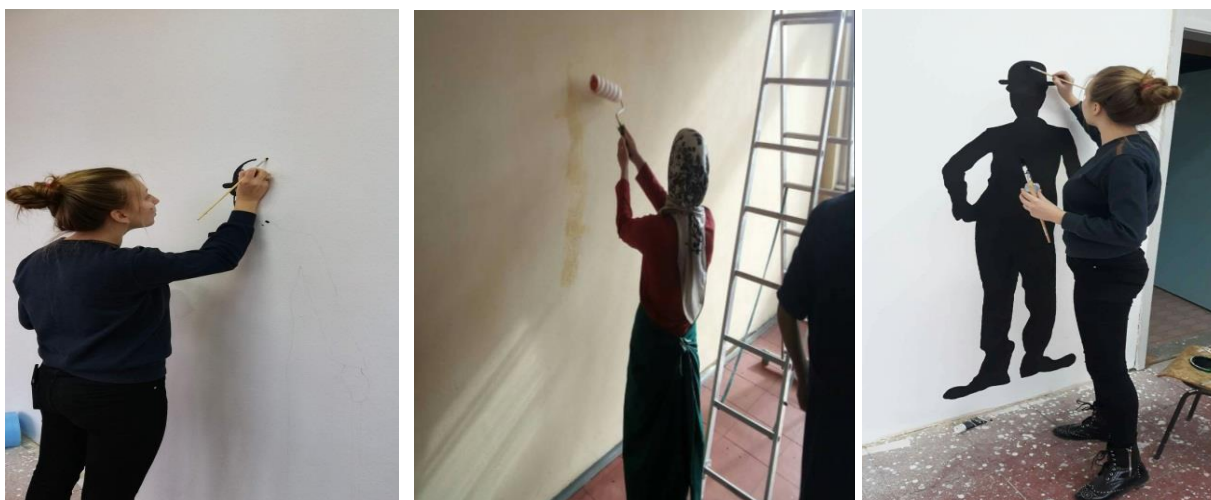
У првом делу радионице ученици су осмишљавали како ће направити фото зид. Окупљени у кругу који су назвали „чаробни круг“ износили су своје идеје и аргументе. - („Чаробни круг“ је метод којим су започињали сваку радионицу. Ученици би поређали столице у круг и свако од њих би испричао шта му се дешавало у претходној недељи, затим би им наставник објаснио шта је циљ данашње радионице, али очекујући од ученика да дају неку конструктивну идеју како би све могла да се организује активност.) - Ученици су заједно осмислили и направили фото зид на свеопште одушевљење.

У наставку радионице наставник је ученицима причао о теорији филмског жанра и филмског језика и значају сценарија са идејом да им приближи процес стварања филмског сценарија. У покушају да заједнички осмисле један филмски сценарио наставник се служио методом која подсећа на олују идеја. Прво је ученицима поставио питање на коју тему би волели да сниме филм, ученици су износили своје идеје, а наставник их је записивао на табли. Једна од идеја је била посебно занимљива, један од ученика је рекао „волео бих да снимимо филм о нама“.

Наставник га је замолио да мало јасније објасни шта тачно под тим подразумева. Ученик је одговорио да мисли да треба да се сними филм о дружењу између деце миграната и њих и да сви виде како се они лепо слажу и разумеју. Наставник је похвалио ову идеју. Затим је неко од ученика рекао како би требало снимити филм о њиховим надањима и сновима. Наставник је питао да ли би на неки начин могли да споје ове две идеје у једну целину. Ученици су износили идеје и тако је постепено настао један сценарио. Радни наслов сценарија био је „Мој осмех, моји снови“.

ДОБИТИ ОД ПРОЈЕКТА Опремљени кабинет за мултимедију олакшаће даљи рад наставника који дају подршку ученицима мигрантима и надаље ће се користити у те сврхе. С обзиром на то да се у Школи изучава предмет *Рачунарство и мултимедија*, набављена опрема ће се користити на часовима вежби. Постојећа ваннаставна активност Социологија и филм биће додатно унапређена расположивом техником набављеном уз подршку из средстава пројекта МАДАД 2.

Назив школе	Основна школа “Миле Дубљевић”, ЛАЈКОВАЦ
Назив пројекта	„Савременијом школом до заједничких успеха”
Трајање пројекта	Седам месеци
Место реализације пројекта	ОШ „Миле Дубљевић“ Лајковац, издвојено одељење Боговађа

О ШКОЛИ

Основна школа „Миле Дубљевић“ Лајковац је велика образовно-васпитна установа коју похађа око 900 ученика. Централна школа налази се у Лајковцу. У састав основне школе поред централне школе у Лајковцу, у којој наставу похађа највећи број ученика, улази још десет физички издвојених одељења. Специфично за школу је то да је у издвојеном одељењу у Боговађи у току школске 2012/2013. и 2013/2014. године образовала два ученика тражиоца азила, као и у школској

2017/2018. године уписала укупно 29 ученика тражилаца азила од I до VIII разреда. На крају школске године исту је завршило 9 ученика, а 20 их је у току школске године отишло из Центра за азил Боговађа, а тиме и из наше школе. У ИО Боговађа наставу похађају и ромска деца из оближњег ромског насеља. Школа, на основу Стручног упутства МПНТР-а, већ у континуитету има једногодишње искуство у образовању ученика тражилаца азила.

АКТИВНОСТИ

Активност 1.

Радионица под називом „Живот и обичаји народа српског, ромског и народа из Ирана, Авганистана...” (у зависности од тога одакле потичу ученици мигранти) реализовало је 20 ученика од 1. до 8. разреда (петоро деце ромске националности, 5 ученика мигранта, 10 ученика из драмске секције) наставници и родитељи. Активност је припремана и на драмској секцији и редовним часовима музичке културе. На дан реализације саме радионице на школској приредби ученици и родитељи су имали задатак да представе један српски празник и обичаје који га прате (драмским приказом, песмом, музиком, адекватним костимима), ученици ромске националности један свој празник, и ученици мигранти један свој празник (на исти начин). Наставници су помогли деци у осмишљавању и реализацији, а и родитељи су укључени у припреме.

Циљеви ове активности су: упознавање различитости и култура других народа код већине учесника, подстицање осетљивости за потребе и положај деце миграната, учење применом другачијих метода рада, укључивања ученика миграната у ваннаставне активности (драмска секција).

Активност 2.

У радионици „Израда честитки мајкама за 8. март“ учествују сви ученици и родитељи (очеви) миграната, ромске деце и 20 родитеља српске деце као и наставници.

Циљ ове радионице је да се родитељи међусобно друже, размене искуства и направе честике (поклоне) за мајке свих ученика, које ће бити уручене на школској приредби поводом Дана жена на коју ће бити позване све мајке. За ову активност ангажован је преводилац.

Назив школе	Средња школа „17.септембар“, ЛАЈКОВАЦ
Назив пројекта	„Кутак за заједнички тренутак“
Трајање пројекта	Пет месеци
Место реализације пројекта	Средња школа „17. септембар“, Лајковац

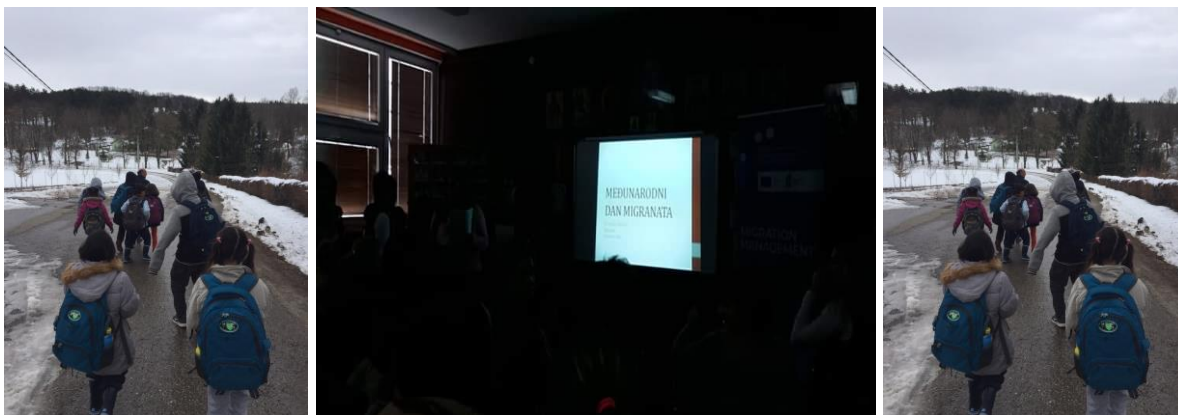
О ШКОЛИ

Средња школа „17. септембар“ из Лајковца је школа која постоји 38 година и која тренутно образује ученике на следећим образовним профилима: техничар мехатронике, електротехничар рачунара, економски техничар, бравар и заваривач. Занимања су одабрана у складу са захтевима на тржишту рада, и у наредном периоду очекују да

постану школа која ће бити занимљива још већем броју ученика. Преко 50% ученика школе јесу ученици путници, који су везани за превоз и често имају проблем неорганизованог слободног времена, док чекају локалне аутобусе. То је случај и са ученицима избеглицама, мигрантима/тражиоцима азила.

Ученицима мигрантима неопходно је пружити повољне услове за учење и боравак у школи, кроз обезбеђивање просторије, потребног намештаја и опреме, спортских реквизита, уџбеника и литературе, па је жеља запослених да укључе ученике Школе у активности вршњачког учења и омогуће заједничко коришћење простора са

ученицима мигрантима док чекају превоз до боравишта у Боговађи, изнедрила идеју за писање и реализацију пројекта *Кутак за заједнички тренутак* који је подржало Министарство просвете, науке и технолошког развоја, уз финансијску потпору пројекта МАДАД 2.

ДИРЕКТНА ЦИЉНА ГРУПА: деца мигранти који не познају језик на којем се одвија настава, а у установи су социјалног типа, сви ученици путници школе, ученици одељења у којима су ученици мигранти, 12 наставника, библиотекар и психолог школе.

ИНДИРЕКТНА ЦИЉНА ГРУПА: локална јавност.

АКТИВНОСТ 1— ОПРЕМАЊЕ ПРОСТОРИЈЕ ЗА СЛОБОДНЕ АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА

Једна просторија у школи окречена, замењен је под, решено грејање, опремљена је намештајем, ТВ пријемником, рачунаром и штампачем.

ДОБИТИ ОД ПРОЈЕКТА су дугорочне и видљиве: опремљен је простор за боравак деце, ученици/мигранти и ученици путници квалитетно проводе слободно време у безбедном окружењу, а не на аутобуским стајалиштима и у локалним кафићима. Покретањем Вршњачког тима, у ствари покренут је читав процес вршњачког учења, кроз који ће се развијати не само наставни део процеса већ и онај на којем се у будућности мора више инсистирати, а то је васпитни, развијање емпатије, сарадничких и тимских односа, који имају и димензију хуманости и поштовања личности. Пројектне активности утицале су и на локалну заједницу која је поред Министарства просвете, науке и технолошког развоја и Пројекта МАДАД 2 препознала потребе деце миграната и подржала идеју пројекта *Кутак за заједнички тренутак*.

Назив школе	Средња школа „Свети Сава“, ЛОЗНИЦА
Назив пројекта	„Буди друг — пружи разумевање и подршку”
Трајање пројекта	Пет месеци
Места реализације пројекта	Лозница

О ШКОЛИ

Средња школа „Свети Сава“ остварује образовно-васпитни рад у следећим подручјима рада: Хемија, неметали и графичарство, Текстилство и кожарство, Пољопривреда, производња и прерада хране, Личне услуге и остало, Здравство и социјална заштита. Школа је регистрована и за обављање делатности која је у функцији образовања и васпитања, односно

проширене делатности: шивење по наруџбини; преправка одевних предмета; фризерски третмани; извођење обуке за рад на рачунарима. Школа може да остварује програме обука у складу са потребама тржишта рада. Ученици долазе из свих места Општине Лозница, такође и из Републике Српске.

Приближно половина ученика живи ван Лознице, око 11 %, на удаљености већој од 20 километара. Желе да постану школа која ће нудити образовне профиле у складу са потребама локалне и шире заједнице, како би перспектива за бржим запошљавањем мотивисала ученике за професионални развој. Главни мотив за учешће у пројекту јесте побољшање перспективе младих избеглица уз настојање да им обезбеде бољи приступ квалитетним могућностима средњошколског образовања. Избегличка криза је највише погодила најосетљивију групу — децу и младе, јер су пропустили основно образовање или не похађају средње образовање. Последњих година грађани Лознице и околних места суочавају се са све већим и видљивијим присуством азиланата. Однос локалног становништва према азилантима је различит, позитиван или негативан став, или амбивалентан, а већина грађана, па и ученика, имала је неку врсту контакта са избеглицама. Две ученице/мигранткиње већ похађају наставу по прилагођеном распореду и одлично су се уклопиле у нову средину. У наредном периоду Школа планира да настави да пружа подршку ученицима мигрантима да се укључе у

образовање, пружајући им подршку у учењу српског језика, уз пријатну, подстицајну и пријатељску атмосферу за рад и учење, прилагођавајући програм, методе и дидактички материјал. Подршке интеграцији и образовању ученика избеглица уведе мултикултуралне садржаје у школу.

Пројекат *Буди друг — пружи разумевање и подршку* је реализован под покровитељством Министарства просвете, науке и технолошког развоја, а уз финансијску подршку МАДАД 2. Пројектне активности су ученике и ученице учиниле осетљивим на идеју да људи имају различите начине живота, обичаје и поглед на свет и да та разноликост људског живота све нас обогаћује.

Пројекат промовише равноправност и људска права, обезбеђује једнаке могућности, супротставља се неправди и дискриминацији и залаже за вредности на којима се изграђује равноправност.

ДИРЕКТНА ЦИЉНА ГРУПА: ученици/мигранти у Центру за азил Бања Ковиљача, наставници, ученици.

ИНДИРЕКТНА ЦИЉНА ГРУПА: локална заједница, сви ученици.

АКТИВНОСТ 1 — РАДИОНИЦА „Завичајне успомене“, Дан толеранције 16.11.2018. Ученици мигранти су путем панорама и видео-презентације, уз помоћ историјских и политичких карти света, методом демонстрације представили земљу и културу из које потичу. Други део ове активности био је обухваћен „Недељом интеркултуралности“ у јануару 2019, када су ученици, између осталог, одржали трибину у Омладинском центру у Лозници на тему Специфичности културе, историје и исхране у Ирану. Трибина је била отворена за присуство шире локалне заједнице.

АКТИВНОСТ 2 — Креирање Водича кроз образовне профиле Средње школе „Свети Сава“ у виду брошуре/лифлета на фарси и енглеском језику.

— *Место реализације:* радионица Школе.

— *Учесници:* ученици мигранти са ученицима графичарима уз ангажовање преводиоца и сарадника за мигранте.

— *Позитивни исходи примењиваних метода:* млади у Центру за Азил упознати са садржајем који писаним путем промовише образовне профиле школе и исказују интересовање за упис.

АКТИВНОСТ 3 — Обезбеђивање ужине ученицима тражиоцима азила, али и свим другим мигрантима/тражиоцима азила у Центру за азил у Бањи Ковиљачи.

— *Место реализације:* просторије школе — пекара, Центар за азил (подела ужине).

— *Учесници:* одељење пекара (П-3), на практичној настави у сарадњи са одељењским старешином и наставником практичне наставе.

— *Позитивни исходи примењиваних метода:* промовисање школе и кроз ученичке продукте на практичној настави.

У сусрет Међународном дану миграната, 18. децембру, у СШ „Свети Сава“ данас су ученици фризерског одељења, у које иду и три девојчице из Центра за азил у Бањи Ковиљачи, организовали ревију фризура, кићење новогодишње јелке и дружење уз музику Ирана из којег долазе мигранткиње. Према речима Јелене Мирковић, директорке школе, ова мала, али значајна акција показује да су ова школа и Град Лозница отвореног срца

ДОБИТИ ОД ПРОЈЕКТА: Стечене компетенције наставници ће даље развијати кроз огледне и угледне часове — примере добре инклузивне прексе, који ће бити планирани од стране стручних већа на почетку следеће школске године и унети у Годишњи план рада школе. Мере подршке и прилагођавању наставе и ваннаставних активности за рад са ученицима мигрантима и ученицима из друштвено осетљивих група допринеће побољшању наставног рада са свим ученицима школе. Опремање простора олакшаће рад наставника и убудуће ће се користити за реализацију наставних и ваннаставних активности, а креативно уређење школског простора и увођење музике на одморима, учиниће боравак у Школи пријатнијим свим ученицима и наставницима.

Унапређење компетенција наставника и стечена знања, искуства, средства и опрема биће и даље коришћена за развој образовања ученика миграната/тражилаца азила.

Назив школе	Техничка школа, ЛОЗНИЦА
Назив пројекта	„Идемо заједно”
Трајање пројекта	Пет месеци
Места реализације пројекта	Техничка школа, Лозница

О ШКОЛИ

Техничка школа има 790 ученика распоређених у 28 одељења. Школа има већи број занатских одељења, па је посебно привлачна за ученике који желе да стекну практична знања и одмах да се оспособе за тржиште рада. Стицање практичних знања је привлачно и за ученике мигранте. Мотив који покреће реализацију пројекта јесте укључивање већег броја ученика миграната/тражилаца азила у школу путем промотивних активности, такође и оснаживање свих ученика и наставника за квалитетну интеграцију ученика. Школа је и раније реализовала сличне активности за припаднике

ромске националне заједнице, а у оквиру пројекта, Техничка подршка за инклузију Рома“ и програмом „Стипендија и менторска подршка у средњим школама у Србији“ који су намењени Ромима од школске 2015/16. године. У сарадњи са Канцеларијом за младе и УГ Искра за грађанство, у школском парку и сали Омладинског центра у Лозници обележавају Светски дан Рома уметничким програмом у извођењу ученика ове школе. Имају и 5 ученика вршњачких едукатора и 2 наставника ментора за Роме. Школа је учествовала у националном пројекту Програм реформе средњег стручног образовања/ CARDS/.

ДИРЕКТНА ЦИЉНА ГРУПА: 20 миграната у Центру за азил Бања Ковиљача средњошколског узраста, ученици мигранти/тражиоци азила који похађају школу (не може се предвидети тачан број), ученици који похађају одељење заједно са ученицима мигрантима/тражиоцима, 15 наставника из школе који предају у одељењу у којима су мигранти/тражиоци азила, 53 ученика/-ца из депривираних средина (ученици Роми, ученици са хроничним болестима и инвалидитетом, ученици који раде по ИОП-у), 2 представника Центра за азил у Бањи Ковиљачи.

ИНДИРЕКТНА ЦИЉНА ГРУПА — сви ученици школе око 790, чланови Ученичког парламента (56), као и сви наставници (77).

АКТИВНОСТ 1 — УКЉУЧИ СЕ У НАШУ ШКОЛУ

Идентификација деце средњошколског узраста у Центру за азил која су тренутно ван образовног система и њихово укључивање у образовно-васпитни систем. Укљученост ученика средњошколског узраста је ниска, те је организовано информисање младих миграната/тражилаца азила о могућностима похађања школе. Штампан је Водич на језику фарси/арапски и енглеском језику, који их је упутио у образовне профиле и програме Школе.

Спровођење кампање за мигранте смештене у Центру за азил у Бањи Ковиљачи организовано је у школском парку. Мигранти су упознати са садржајем промотивног материјала: лифлети и брошуре на фарси језику/арапском и енглеском језику у којима су информације о образовним профилима у школи. У промоцији школе учествовали су представници Ученичког парламента, наставници и сарадник за мигранте. Поред ученика и наставника Техничке школе, активност је обухватила и 20 миграната потенцијалних ученика.

АКТИВНОСТ 2 — Вршњачке едукације за ученике МЛАДИ У БОРБИ ПРОТИВ ДИСКРИМИНАЦИЈЕ.

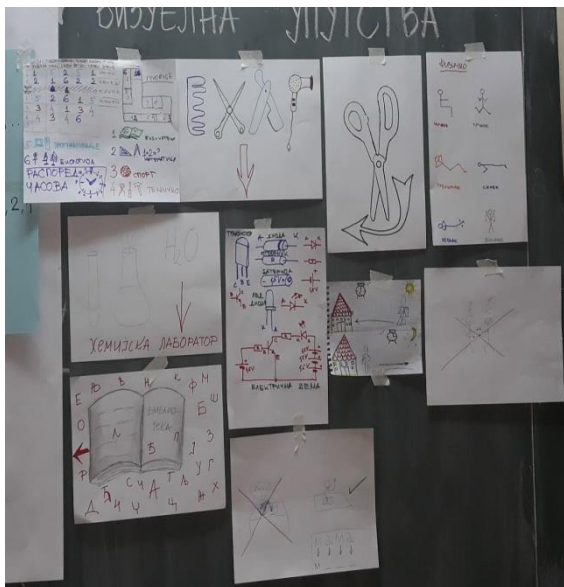
Од уторка 13.11.2018. до 27.11.2018. године реализоване су вршњачке едукације у оквиру пројекта *Млади против дискриминације*. Ову обуку у области људских права и борбе против дискриминације реализовали су вршњачки едукатори, ученици: Славко Бојић, Дејан Радић и Никола Васиљевић. У оквиру обука ученици су упознати са појмом дискриминације, како долази до дискриминације, као и облицима и типовима дискриминације. У оквиру радионице урађена је и вежба у којој је учествовао један ученик мигрант. Мултимедијална учионица школе била је погодно место за реализацију активности. Вршњачком едукацијом обухваћено је 560 ученика школе, вршњачки едукатори, УГ Искра, стручни сарадници и ученик - вршњачки ментор за ученика азиланта.

ПОЗИТИВНИ ИСХОДИ примењиваних метода јесу побољшана вештина комуникације и сарадње са ученицима, боље разумевање потреба других.

АКТИВНОСТ 3 — ПРАТИМ ТЕ НА ПРАКСИ.

УГ Искра — интерактивна вежба: Ученик мигрант уз помоћ вршњачких едукатора и наставника практичне наставе успешно обавља радне задатке на практичној настави.

Активност је реализована у школској радионици и школском кабинету, а учесници су наставник практичне наставе и 30 ученика одељења електротехничар рачунара.

ПОЗИТИВНИ ИСХОДИ АКТИВНОСТИ Ученик мигрант стекао је практична знања и вештине, сервисирао рачунар на часовима практичне наставе, учио да користи мерне инструменте и испољио жељу да стекне знања и вештине које ученици већ имају из области електротехнике и информатике.

ДОБРОБИТИ ОД ПРОЈЕКТА су, пре свега: разумевање и уважавање контекста образовања ученика миграната и унапређивање методичко-дидактичких компетенција наставника за рад са ученицима. Активности планиране пројектом „Идемо заједно” реализоване су у Школи у протеклом периоду. Допринеле су даљем проактивном приступу интеграцији ученика избеглица.

Назив школе	Основна школа „Филип Вишњић”, МОРОВИЋ
Назив пројекта	„Разлике нас спајају“
Трајање пројекта	Седам месеци
Место реализације пројекта	Школа, Основна школа “Соња Маринковић”, Нови Сад

О ШКОЛИ:

Основна школа „Филип Вишњић“ у Моровићу има 289 ученика. Централна школа налази се у Моровићу, а подручне школе у Вишњићеву и Јамени. Ученици су смештени у 23 одељења од првог до осмог разреда једино је у Јамени комбинација први и трећи разред. У матичној школи у Моровићу има 102 ученика, од чега су 13 ученика мигранати. Број ученика миграната је променљив, али су сви изузетно мотивисани да похађају школу и редовно долазе.

Школа која има мисију да пружа квалитетно знање и васпитање, развија свестрану личност ученика, уважава различитости, наглашава толеранцију и хуманост. Настоји да пружи знања која су практично примењива и развија добре међуљудске односе. Посебан акценат се ставља на модерну наставу. Наставно особље је изузетно мотивисано за пружање подршке свој деци, како кроз наставу, тако и кроз ваннаставне активности.

АКТИВНОСТИ

Активност 1

У циљу унапређивања професионалних компетенција запослених у Школи за рад са децом из депривираних средина и децом која захтевају индивидуализовану наставу, реализовано је стручно усавшавање наставног особља кроз обуку енглеског језика и похађање семинара „Планирање и реализација додатне образовне подршке деци/ученицима са сметњама у развоју“. Овим семинаром остварен је циљ стицања компетенција за реализовање

наставе по ИОП, састављање ИОП, самовредновање и вредновање ИОП у функцији развоја ученика и школе, праћење и напредовање ученика кроз реализацију ИОП, идентификовање ресурса и извора додатне подршке и превазилажење препрека у раду код пружања додатне подршке ученицима са

сметњама у развоју. Кроз семинар се стичу знања и вештине које ће допринети да се наставни процес конципира тако да свако дете учи својим темпом у складу са сопственим могућностима.

Активност 2

За ученике мигранте омућећен је курс српског језика као страног који је похађало 19 ученика миграната. У оквиру ове активности реализоване су две радионице: „Две козе и два јарца“ и Новогдишњи вашар. Реализација радионица обухватила је 93 деце, 12 родитеља, два представника савета родитеља, 6 представника удружења жена и један представник школског одбора учествовало у реализацији две радионице. Утисци родитеља и наставника су изузетно позитивни.

Активност 3

Организовање једнодневне студијске посете модел-школи „Соња Маринковић“ из Новог Сада. Посета је реализована у циљу размена искуства, тј. хоризонталног учења где је кроз очигледну наставу указано на примену интерактивне методе учења. Сечена знања пренета су остатку наставног особља током седница Наставничког већа, али и родитељима на посебно организованим родитељским састанцима. Резултати ове активности су видљиви у остварености циљева попут: примене ИКТ у организацији и извођењу часа, веће мотивисаности ученика, активност ученика у свим фазама часа, повољна атмосфера на часу и бољи резултати у фази верификације наставе.

Назив школе	Школа за основно образовање одраслих „Обреновац“
Назива пројекта	„Интегративни програм — Основно образовање одраслих и укључивање миграната/тражилаца азила смештених на територији Општине Обреновац”
Трајање пројекта	Седам месеци
Место реализације пројекта	Обреновац

О ШКОЛИ

Школа за основно образовање одраслих „Обреновац“ бави се образовањем одраслих више од 55 година. Активности спроводи на територији општине Обреновац, Крупањ, Богатић, Осечина, Шабац, Лозница, Ваљево, Уб, Коцељева, Љиг, Мионица, као и у Казнено-поправном заводу за малолетнике Ваљево и Окружном затвору Београд. Полазници школе су старији од 15 година који нису стекли основно образовање. Програм функционалног основног образовања одраслих подразумева да полазници за три године заврше свих осам разреда обавезног основног образовања. Предмети који се изучавају прилагођени су потребама и искуству одраслих полазаника и усмерени на постизање компетенција неопходних за бржи улазак у света рада, бржу и бољу социјализацију и

друштвену интеграцију. Већина полазника школе за основно образовање јесу социјално угрожени и маргинализовани, друштвено искључени, најчешће припадници ромске националности, који се већ генерацијски налазе у кругу сиромаштва. Најчешће су целе породице полазници школе, па рад у Школи осим едукативног има и социјални аспект, а за полазнике који најчешће живе у друштвено и територијално изолованим срединама тај део је понекад и важнији од едукативног. Наставници полазницима пружају подршку али и информације и смернице којим животним вредностима треба да се окрену и на који начин да остваре своја права.

Пројекат *Интегративни програм — Основно образовање одраслих и укључивање миграната/тражилаца азила смештених на територији Општине Обреновац* је настао из опште потребе локалне заједнице за укључивањем мигрантске популације у образовни систем и њихово интегрисање у друштвену средину. С обзиром на то да се на територији Обреновца налази велики број миграната који нису укључени у програме образовања или неке друге програме који подразумевају социјалну инклузију а

мигранти не поседују формално признато образовање земље у којој бораве, због интеграције и лакшег проналажења посла, неопходно их је укључити у основно образовање, функционално их описменити, језички оспособити и омогућити им да стекну дигиталне компетенције, што је и предвиђено пројектом *Интегративни програм — Основно образовање одраслих и укључивање миграната/тражилаца азила смештених на територији Општине Обреновац*. То је подржано од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја, а уз финансијску подршку МАДАД 2.

АКТИВНОСТ 1 — Интеркултуролошке асоцијације

Организована је игра асоцијација у којој су учествовали мигранти/тражиоци азила и стручни сарадници. Свака група осмишљавала је асоцијацију по узору на квиз „Слагалица“, али са темама, појмовима и личностима из својих земаља. **Позитивни исходи примењиваних метода:** интеркултурална размена, размена на српском и енглеском језику, упознавање са националним играма миграната полазника.

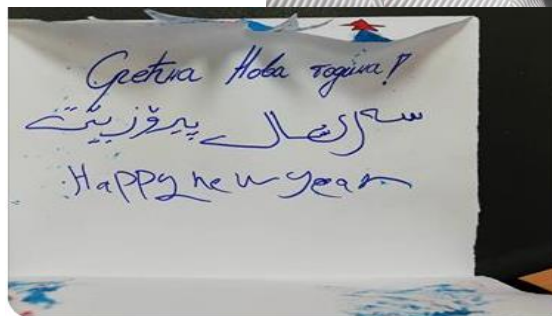
АКТИВНОСТ 2 — Израда предмета од дрвета

Азар Кхан, тражилац азила и полазник Школе за основно образовање одраслих, одржао је радионицу током које су полазници и наставници имали прилику да уз његову помоћ и инструкције праве сове од дрвета. Креативно изражавање путем дрвета и папира позитивно је искуство и за запослене и за полазнике школе.

ДОБРОБИТИ ОД ПРОЈЕКТА

Реализацијом пројекта директну добит имају мигранти укључени у процес основног Наставни кадар и кроз овај пројекат компетенције за рад социјално становништвом, тражиоци азила. На запослени у њој и оспособљени за задовољавање социјалних потреба групе. Све стране активности оствареним исходима.

образовања одраслих. запослени у школи развили су стручне са депривираним и угроженим какви су мигранти и овај начин школа и постали су сензибилни реаговање и образовних и ове угрожене укључене у пројектне задовољне су

Назив школе	Основна школа „8.септембар“, ПИРОТ
Назив пројекта	„Музика је лек за душу“
Трајање пројекта	пет месеци
Места реализације пројекта	ОШ „8.септембар“ Пирот, Дом културе <i>Пирот</i>

О ШКОЛИ

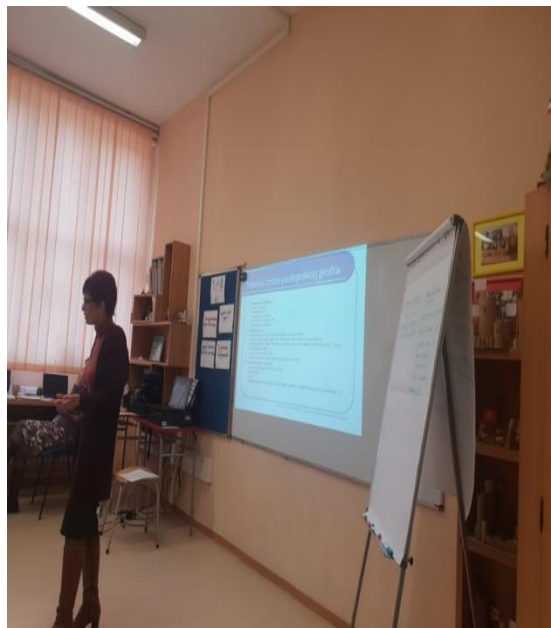

Основна школа „8.септембар“ основана је 1961. године у Пироту. Школа има 118 запослених и 1069 ученика. Школа је увек тежила напретку и високим постигнућима ученика на републичким такмичењима, отворена је за промене и иновације у настави. Од оснивања је креирала пријатељску и позитивну атмосферу за несметан рад и живот свих ученика. Дух толеранције, хуманости и међусобног уважавања и поштовања међу ученицима видљив је и кроз

организовање хуманитарних акција „ДРУГ ДРУГУ“ — „ПЕРАШКА ПРИЈАТЕЉСТВА“, „КО ИМА ДРУГА ИМА СВЕ“. У школи су релизовани бројни пројекти, семинари и активности: Школа без насиља; Професионална оријентација ученика основних школа на преласку у средњу школу; Школска вршњачка медијација; Родно засновано насиље; Чуvari кључева нематеријалног наслеђа; Здравно растимо/Савез за школски спорт...

Главни мотив за реализацију пројекта МУЗИКА ЈЕ ЛЕК ЗА ДУШУ јесте уверење да свако дете, без обзира на веру, пол, социјални и економски статус, има право да се несметано развија у складу са својим потенцијалима и буде прихваћено, без обзира на своје особене карактеристике, да свако дете има загарантовано право на образовање. Мотив за реализацију пројекта био је пружање подршке ученицима мигрантима/тражиоцима азила и ученицима из осетљивих група, кроз активности у школском дечијем оркестру, драмској секцији и јавном наступу на хуманитарној

новогодишњој представи „Сви смо ми једнаки“. Повећање компетенција наставника за рад са ученицима мигрантима и ученицима из осетљивих група остварено је похађањем семинара „Инклузивно образовање и индивидуални образовни план“ и студијском посетом школе за основно и средње образовање „Милан Петровић“ у Новом Саду.

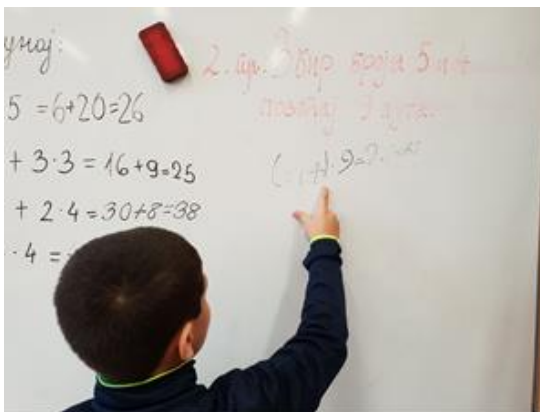

АКТИВНОСТ 1

У оквиру пројекта „Музика је лек за душу“ који је финансиран средствима Министарства просвете, науке и технолошког развоја у оквиру пројекта „Подршка ЕУ Србији у управљању миграцијама— МАДАД 2“, реализован је акредитовани семинар „**Инклузивно образовање и Индивидуални образовни план (ИО и ИОП)**“, кат.број 178, К2, П2, за 60 наставника ОШ „8.септембар“. Семинар је одржан 17. и 18. новембра 2018. год. Реализатор семинара је Група Мост из Земуна. Наставници су овладали следећим вештинама: процедуром доношења до свеобухватних података о ученику и писања педагошког профила, израдом плана индивидуализације и ИОП-а, начином и динамиком праћења и ревизије ИОП-а, планирањем часа у одељењима која похађају и ученици којима је потребна додатна подршка, на начин који обезбеди учешће свих. стекли су знања о особеностима даровитих ученика и врстама подршке која им је потребна у образовању, поступцима и вештинама управљања школом и одељењем које похађају деца из осетљивих група.

ИСХОДИ РЕАЛИЗОВАНЕ АКТИВНОСТИ

Обучавањем наставника различитим методама рада са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка, омогућено је боље напредовање ученика и квалитетније образовање за све ученике уз уважавање различитости.

АКТИВНОСТ 2

ПРИМЕНА СТЕЧЕНИХ ЗНАЊА НА ОТВОРЕНИМ ЧАСОВИМА

ОТВОРЕНИ ЧАС одржала је учитељица I разреда Слободанка Ћирић у одељењу I-1 дана 18.12.2018. год. на тему „Покажи шта знаш“.

ОТВОРЕНИ ЧАС одржала је и учитељица Снежана Савић 19.12.2018. у одељењу II-2. На часу математике ученик мигрант Амирпарса Деракшани решава задатак на табли, потом поступак објашњава на српском језику.

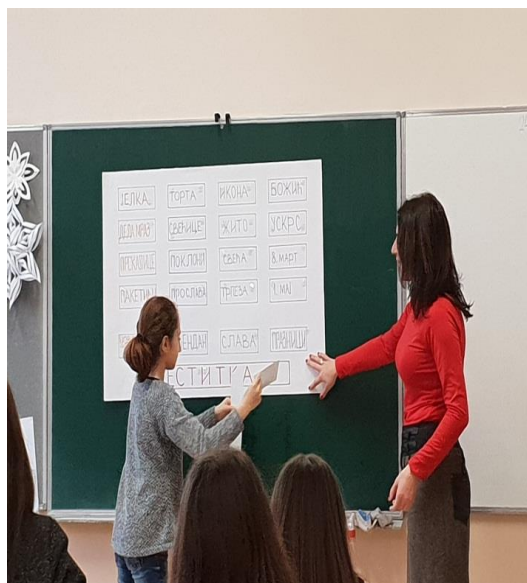
Отворене часове одржали су и други наставници школе.

АКТИВНОСТ 3

ЗАЈЕДНИЧКИ ТЕМАТСКИ ЧАС

Отворени час су одржале наставнице Нела Јовановић, наставница енглеског језика и Наташа Петровић, наставница француског језика 26.12.2018. год. у одељењу V-1, на тему „Christmas and New Year/ Noël et Nouvel An“ у 12:40h. Ученици су на почетку часа повезивали речи на папирићима на енглеском језику са окаченим сликама на табли. Представници група су спајали сваки појам са сликом а наставница француског језика је записивала на табли и изговарала речи. Ученици су записивали речи у свескама. Долази се до поздрава Merry Christmas and Happy New Year. Затим се разговарало о традицији прославе Нове године и Божића у Енглеској и Француској, након чега су играли игру детектива одговарајући на питања из презентације да би на крају добили решење **божићна јелка**. Наставница биологије је деци објаснила разлику између јелке и смрче. Последњих 10 минута ученици су од припремљеног материјала правили украсе у којима су нове речи које су учили на часу које су окачили на јелку од папира. Ученици који раде по ИОП-1 су добили задатак да израде новогодишњу честитку на којој ће записати поздраве који се користе за ове празнике, док по ИОП-у 2 су имали да споје цртеже Деда Мраза и јелке са речима на енглеском и француском и да обоје слике

Материјал који је коришћен на часу: зелени хамер папир за јелку, папири за фотокопирање, фломастери

ДОБРОБИТ ОД РЕАЛИЗОВАНИХ АКТИВНОСТИ Сви ученици су били ангажовани у активностима, а ученик са аутизмом је подједнако радио са друговима, понекад уз помоћ учитељице. Ученицима се веома допао групни рад, цртали су, писали, читали, бојили, учествовали активно у разговору. Наставници су успешно применили стечена знања у раду са ученицима. Повећана је мотивација ученика, а самим тим и резултати учења. Наставници су се стручно усавршили и развили своје компетенције када је у питању рад са децом из осетљивих група и миграната. Сви ученици имају бенефит од „отворених часова“ јер им је на њима настава доста занимљивија, уче да раде једни са другима, уче се толеранцији и компромису. На часовима хора су опуштенији и срећнији.

Назив школе	ОШ „Вук Караџић“ ПИРОТ
Назив пројекта	„ОШ „Вук Караџић“ као центар за едукацију и рехабилитацију деце миграната”
Трајање пројекта	Седам месеци
Место реализације пројекта	Просторије ОШ „Вук Караџић“, Пирот

О ШКОЛИ

Основна школа „Вук Караџић“ у Пироту једна је од најстаријих школа у Србији. Основана је 1815.године. Школа са богатом и дугом историјом, традицијом, мисијом и визијом за будућност. У граду, ова школа представља споменик културе и сведок је историје образовања у Пироту и Пиротском округу.

Уједно, она је и школа са највећим бројем ученика и одељења у општини и округу, отворена је за савремене трендове у образовању и подстиче професионални развој наставника и ученика. Визија школе је да ученици стичу квалитетна и применљива знања, да настава буде савремена, да родитељи буду активни партнери у образовању и васпитању деце кроз неговање односа сарадње и толеранције.

Школа представља позитивно и подстицајно окружење за развој ученика, што се постиже кроз програме и активности за развој социјалних вештина, здравих стилова живота, заштиту животне околине, кроз спортске активности ученика. Један од главних циљева школе је да она буде место доступно свим ученицима. По свом инклузивном духу била је позната још пре званичног увођења инклузије у редован систем образовања. Уклањањем архитектонских баријера, изградњом прилазне рампе и измештањем учионице, омогућена је доступност образовања ученицима са инвалидитетом. Школа је специфична и по образовној доступности и проходности ромске деце кроз образовни систем.

Главни мотив покретања предлога овог пројекта јесте да се деци мигрантима помогне да превазиђу стрес и трауме које преживљавају услед транзиције и да се што лакше укључе у образовни систем. Предлог пројекта настао је из идеје да се деци мигрантима припремног предшколског и школског узраста пре самог укључивања у образовни

процес пружи припремни програм који би обухватио учење српског и енглеског језика и учење кроз игру, спортске, ликовне и музичке активности. Циљ свих активности јесте да се деца најпре упознају са језиком средине у којој ће провести извесно време, у циљу растеређивања од стреса. Развијање осећаја припадности локалној средини и школи и лакше укључивање у заједницу вршњака показује и чињеница да су ученици из Ирака, Сирије и Авганистана лепо прихваћени од стране вршњака и колектива. Школа има искуство у реализацији пројеката: „Исти услови за све“, „We all speak the same language — online magazine“, „Empowering Teachers for Innovative and Student — Centered Learning Environment“.

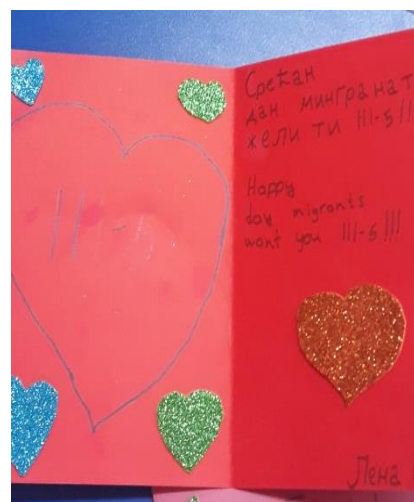
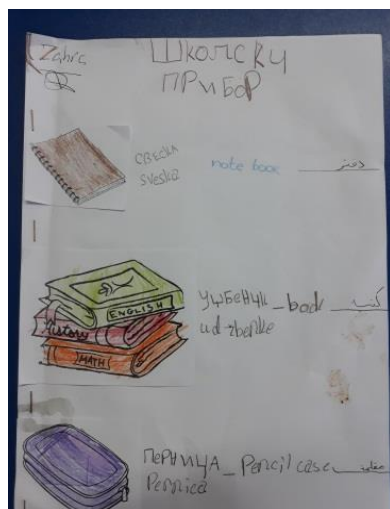
ДИРЕКТНА ЦИЉНА ГРУПА: деца мигранти припремног предшколског и школског узраста и њихови родитељи, наставници разредне и предметне наставе, стручни сарадници.

ИНДИРЕКТНА ЦИЉНА ГРУПА: ученици који су обухваћени инклузијом, ученици који похађају дневни боравак, Ученички парламент, Савет родитеља, остали наставни кадар.

АКТИВНОСТ 1 — Деца припремног предшколског и школског узраста похађају активности којима **јачају своје језичке компетенције** а које се за њих организују у школи.

АКТИВНОСТ 2 — Израда сликовног тројезичног речника (српски-енглески-фарси).

Ученици мигранти, уз помоћ одељењског старешине, родитеља и других ученика направили су сликовни речник школског прибора. Називе прибора исписали су поред сличице на српском језику, ћирилицом и латиницом, на енглеском и арапском језику.

АКТИВНОСТ 3 — Обележавање Дана миграната

Ученици школе су упознати са основним одликама Ирана, са елементима културе и традиције тог народа. Извршено је поређење са културом и традицијом нашег народа,

уочене су сличности и разлике. Код ученика је развијана свест о прихватању различитости.

ДОБРОБИТ ОД ПРОЈЕКТА имају све циљне групе али и локална заједница, јер је кроз радионице које су реализоване прошло и становништво Пирота, родитељи ученика школе. Сарадња са локалном заједницом је квалитетнија а становништво сензибилније за проблеме расељених лица и миграната. Ученици показују емпатију када дођу у додир са људима у невољи, па је и атмосфера у школи боља, однос свих актера образовног процеса према мигрантима је однос разумевања и прихватања. Подршка из средстава пројекта МАДАД 2 и Министарства просвете, науке и технолошког развоја у реализацији предвиђених пројектних активности значајно је допринела лакшем укључивању миграната у образовни систем Републике Србије.

Назив школе	Основна школа „Душан Радовић“, ПИРОТ
Назив пројекта	„Језици су мостови међу људима“
Трајање пројекта	Шест месеци
Место реализације пројекта	У школи, у ОШ „Бранко Пешић“ у Земуну

О ШКОЛИ

Основна школа „Душан Радовић“ Пирот постоји од 1964. године. Налази се у индустријском делу града. Тренутно има 40 одељења у матичној школи и истуреним одељењима. Од истурених одељења има две осморазредне и четири четвороразредне школе. Тренутно школу похађа 585 ученика. Школа је од септембра месеца 2017. године у систем образовања и васпитања уврстила и ученике мигранте/тражиоце азила, укупно тринаесторо ученика од 1-8 разреда. У просеку је њих десетак похађало наставу. Једна су од школа која је отворена за сарадњу на основама мултикултуралности. Школа је била домаћин обуке за наставнике у оквиру пројекта „Подршка образовању ученика избеглица/миграната на територији Републике Србије- Укључивање деце

избеглица и тражилаца азила у систем образовања и васпитања“ у организацији UNICEFA и Центра за образовне политике.

Били су организатори састанка везаног за рад са ученицима/мигрантима на нивоу града за све наставнике из Пирота који раде са ученицима/мигрантима, координаторима из ШУ Ниш, представницима Индига и КИРСА. Формирали су школски тим за подршку образовању ученицима/ мигрантима, урадили су План подршке, активирали Ђачки парламент и вршњачку едукацију. Деца мигранти/тражиоци азила укључују се и у ваннаставне активности као што су излети, курсни облик наставе-пливање, активности везане за Дан школе, и друге значајне датуме.

Активност 1

Радионица “Реци пријатељ и моје срце ће се отворити” је тројезична све налоге и захтеве реализатора је наставница енглеског језика преводилала на енглески језик и повезивала је са енглеским језиком, а пошто постоје деца која не говоре ни српски ни енглески језик, већ само свој матерњи, њима су преводили мигранти који говоре енглески. Деца су међусобно за време радионице такође говорила на сва три језика. Радионица је садржала следеће активности:

1. **Активност:** Представљање на свом и српском језику. Ја се зовем _____.
Имам _____ година.
2. **Активност:** Приказивање паурпоинт презентације Colours story са преводом на српски, енглески и матерњи језик миграната који не говоре енглески. Разговарали смо о њој као увод у причу да смо сви различити, али да можемо бити дивна дуга заједно и да свако у себи садржи таленат за нешто, да је посебан, а да је дуга, која се појављује после кише, симбол наде да ће бити боље и да треба да ценимо једни друге.
3. **Активност:** Ученици исписују на хамеру именицу пријатељ на сваком од језика који се говори у школи или који желе да науче. (српски, фарси, курдски, арапски, бугарски, ромски, енглески, француски, немачки, италијански, шпански....)
4. **Активност:** Игрица - Чувај балон Ученици се играју и добацују најпре једним, па са два, три... у игри је све више балона које треба чувати, а циљ је да све балоне одрже у ваздуху, да ни један не падне. Тиме се створила атмосфера заједништва и сарадње, а уз то је јако забавно, подстичу се на гласан смех, чиме се ослобађају од стреса.

АКТИВНОСТИ:

5. **Активност:** Ученици исписују поруке љубави и пријатељства на папирима које су исекли и обликовали по својој жељи (срце, облак, сунце... шта год пожелеле) или су их украсили симболом који им нешто посебно значи и лепе их на хамер.
6. **Активност:** Ученици праве наруквице пријатељства од вунице, тракица, перлица и поклањају их једни другима тако стварајући нове пријатеље и поверење међу собом. Техника израде наруквица захтева да се ради у паровима, подстичу се на разговор, невербалну комуникацију, сарадништво.

Остварени циљеви: Ученици комуницирају на сва три језика - ученици мигранти разумеју садржај налога и захтева, усвајају нове речи, уче језик окружења и образовања, али и имају прилику да друге подучавају свом језику и уче енглески језик. Ученици уче како да вршњацима пруже подршку и учењу, зближавају се са њима и стварају пријатељске односе. У неформалном разговору лако уче и стичу знања. У току радионице размењују знања о култури. Ученици мигранти стичу самопоуздање у комуникацији са другом децом и наставницима. Израдом наруквице показују своје моторичке способности, али и сарађују да би остварили заједнички циљ. Игра балонима има улогу да их ослободи стреса. На крају увиђају да нису различити, да су у нечему вештији од других, али да их то не раздваја већ спаја у реализацији заједничког циља. Упознају се са својим вршњачким едукаторима што ће им олакшати комуникацију и сарадњу.

Активност 2

Циљ радионице “Замислите, децо” је упознавање са песмом “Замислите” Душана Радовића кроз глуму. Ослобађање и комуникација кроз покрет, упознавање са песником чије име носи школа. Радионица је тројезична. Радионица је садржала следеће активности:

1. **Активност**: Упознавање са ликовима песме и подела улога. Припремање реквизита и костимирање. Улоге: капетан, принцеза Нађа, разбојник Кађа, адмирал, ајкула. Реквизити: кругови за прозоре направљени од картона, таласи од најлон кесе, капе адмирала од новина (учимо како се праве), маска, круне

2. **Активност**: Ученици говоре песму стих по стих и приказују шта се у стиху описује. Прво кажу на српском, па на енглеском, а онда на фарсију.

На пример:

Замислите, децо једно велико море, - глуме море, љуљају се као таласи...

И у том мору једну велику лађу, - неко носи лађу од папира кроз таласе...

И на лађи округле прозоре - показујемо кругове од картона...

И на једном прозору - принцезу Нађу. - уједан од кругова се појављује Нађа..

Ради се полако, глуме сваку сцену без пожуривања. Циљ је био да схвате шта се дешава, али и да се забаве.

3. **Активност:** Пошто одглуме све сцене у песми, разговарају о утисцима. Хвале један другог, указују у чему су добри, подиже се самопоуздање и подстиче указивање на добре стране сваке личности.

4. **Активност:** Ученици разговарају о томе како је у животу често као и у песми. Нису сви онакви какви очекујемо да буду - принчеви - храбри, велики јунаци; разбојници - лоши и себични; да свако има право на другу шансу и на то да буде свој и буде посебан.

5. **Активност:** Проверава се усвојеност речи. Пишу речи на илустрацији песме коју сами раде или праве сликовни речник, речник је двојезични или тројезични.

Активност 3

У музичко-ликовној радионици “Новогодишња журка” учествовали су ученици четвртог разреда, деца предшколског узраста са својим васпитачима, чланови Бачког парламента и деца маргинализованих група. Циљ радионице је била и промоција школе, дружење, сарадња, јачање осећаја емпатије и припадности групи, развијање осећаја за ритам, покрет, ликовни израз.

1. Добродошлица предшколцима кроз обраћање директорке и учитељица четвртог разреда

2. Заједничко учење и певање песме “Кад си срећан”. На табли је пројектован спот песме, сва деца уче текст и кореографију коју показују учитељице.

3. Бојење и украшавање новогодишњих капица. Након израде капица, деца их стављају на главу.

4. Игра ученика балонима: Формирају се парови од једног старијег и једног млађег учесника. Главама држе балон и плешу на задату песму. Циљ игре је да, без помоћи руку, балон што дуже задрже између себе.

5. Поновно певање научене песме.

Назив школе	Основна школа „Вук Караџић”, ПРЕШЕВО
Назив пројекта	„Савремена настава“
Трајање пројекта	седам месеци
Место реализације пројекта	Школа, позориште, Ниш, Врање

О ШКОЛИ

Основна школа „Вук Караџић“ у Прешеву формирана је 1989. године. Школа има 10 одељења у централној школи, једно комбиновано у селу Цакановац и 4 издвојена одељења у Прешеву. Школу похађа 173 ученика од којих је 54 ученика ромске националности. На почетку школске 2017/2018. године школу похађа 48 ученика миграната. Током школске године ученици мигранти су били укључени у све сегменте наставних и ваннаставних активности. Ученици мигранти су узимали учешће у рецитаторској, драмској и фолклорној секцији при чему су на матерњем језику и на српском језику рецитовали и певали песме из своје средине.

Фолклорном секцијом приказивали су фолклорне игре из свог краја. Организоване су и реализоване ликовне радионице, подстицана је вршњачка сарадња кроз групни и тимски рад на часовима, непрестано су укључивани у наставне и ваннаставне активности и остварена је сарадња са родитељима. Ученици мигранти су редовно учествовали и у спортским активностима учешћем на различитим спортским турнирима у организацији школе. Ученици мигранти, потпуно су се социјализовали, радо и са ентузијазмом долазе у школу и сарађују са вршњацима.

АКТИВНОСТИ:

Основна школа „Вук Караџић“ у Прешеву нема ученике мигранте и тражиоце азила па је реализацију активности упознавање са културом и народном традицијом краја спровела у сарадњи са ученицима мигрантима који похађају редовну наставу у ОШ „Радоје Домановић“ у Врању. Активностима је обухваћено 135 ученика школе, 15 ученика миграната и 20 ученика школе домаћина.

Током једнодневне екскурзије организована су спортска такмичења у фудбалу и шаху, ликовна радионица, радионица о превенцији насиља, посета кући Боре Станковића и Белом мосту, посета позоришној представи за децу „Журка плавог зеца“ у организацији народног позоришта „Бора Станковић“ у Врању, посета Врањској Бањи. Циљ ових активности је упознавања ученика миграната са културом и народном традицијом краја, препознавање заједничких вредности и социјална интеграција међу своје вршњаке. Склопљена су многа пријатељства, а ученици мигранти настављају сарадњу са домицилном децом у наставном процесу и ваннаставним активностима. Ученици и наставници су такође упознати са културом и традицијом ученика миграната што посебно доприноси сензибилисању домицилне деце и наставника у односу на културе из којих долазе ученици мигранти.

Назив школе	Техничко–пољопривредна школа, СЈЕНИЦА
Назив пројекта	„ИНТЕГРИСАНИ - Унапређење наставног процеса и инклузије ученика миграната у ТПШ у Сјеници”
Трајање пројекта	Седам месеци
Места реализације пројекта	Сјеница, ТПШ

О ШКОЛИ

Техничко-пољопривредна школа у Сјеници има дугу традицију, а овај назив носи од 2013. године. Техничко-пољопривредна школа је једина стручна школа на територији општине Сјеница, те сходно томе представља важну карику у образовном систему овог подручја. Најважнији ресурси ове школе јесу запослени који представљају стручну, интелектуалну и моралну

снагу ове установе. Школа има добро опремљене кабинете, лабораторију, пекару, две машинске радионице, опрему за ауто-школу, пољопривредне машине, текстилну радионицу, фискултурну салу и спортске терене. Од самог почетка укључивања миграната у образовни систем РС ова средина их је без предрасуда примила под своје окриље.

Била је домаћин већине активности које су реализоване у оквиру пројекта INVOLVED, који је реализован у сарадњи са Групом 484 и НВО ФЛОРЕС. С обзиром на чињеницу да се на територији Сјенице од 2013. налазе лица из различитих земаља, ТПШ је укључена у Пројекат подршке образовању деце и ученика/миграната на територији РС под покровитељством МПНТР, у сарадњи са Центром за образовне политике. Пројектом *ИНТЕГРИСАНИ Унапређење наставног процеса и инклузије ученика миграната у ТПШ у Сјеници* желели су да ученицима — мигрантима омогуће потпунију укљученост у школски живот, обезбеде пријатнији радни амбијент,

организују ваннаставне активности којима је примарни исход инклузија деце миграната у вршњачку заједницу. Пројекат реализују у сарадњи са НВО ФЛОРЕС.

ДИРЕКТНА ЦИЉНА ГРУПА: ученици мигранти, ученици одељења у којима су и мигранти, разредни старешина и предметни наставници, музички педагог.

ИНДИРЕКТНА ЦИЉНА ГРУПА: сви ученици ТПШ, локална управа, стручна јавност.

ПРЕДВИЂЕНА АКТИВНОСТ 1 — ШКОЛА ГИТАРЕ.

Набавка инструмената и организовање часова гитаре за ученике мигранте и домицилне ученике.

АКТИВНОСТ 2 — УКЉУЧИВАЊЕ УЧЕНИКА У ДРАМСКУ СЕКЦИЈУ.

Ученици/ мигранти укључени су у припрему представе.

ДОБРОБИТ ОД ПРОЈЕКТА: Ученицима мигрантима омогућено је да се укључе у ваннаставне активности којима је примарни исход инклузија деце миграната у вршњачку заједницу. У току је реализација активности које се односе на набавку опреме за даље пројектне активности предвиђене пројектом *ИНТЕГРИСАНИ Унапређење наставног процеса и инклузије ученика миграната у ТПШ у Сјеници*.

Назив школе	Основна школа „12. децембар“, СЈЕНИЦА
Назив пројекта	„Мост подршке“
Трајање пројекта	Седам месеци
Место реализације пројекта	Сјеница, територија општине Сјенице

О ШКОЛИ

Основна школа „12. децембар“ у Сјеници почела је са радом 1985. године, од када омогућава васпитање и образовање деце која живе на територији општине Сјеница. У матичној школи у Сјеници има 40 одељења са 936 ученика, док у 5 издвојених одељења (Багачићу, Дунишићу, Фијуљама и Вапи) има 26 ученика. Такође, школа од 2011. године омогућава образовање старијих суграђана који нису завршили основну школу кроз програм функционалног основног образовања одраслих. До сада је школа имала велики број ученика који су стекли управо оно што је циљ

установе, васпитање и образовање, изградивши себе као људе и стручњаке из различитих области. Кроз генерације пре и сада имамо ученике који су пореклом са Косова и Метохије, ученике ромске националности, старије суграђанине који нису имали могућност да заврше основну школу, а од прошле године и ученике мигранте тј. тражиоце азила у Републици Србији како у редовној настави тако и у оквиру програма функционалног основног образовања одраслих. Главни мотив свих запослених школе је саосећајност, разумевање и подршка свим ученицима, па тако и ученицима мигрантима.

АКТИВНОСТ

Активност 1

Хуманитарна акција “Помозимо вршњацима” имала је за циљ прикупљање школског прибора, гардаробе, књига, ужине.. Школски прибор, одећа и обућа прикупљена је уз помоћ партнера на пројекту и вршњака, а средставима из пројекта ученицима су обезбеђени и недостајући уџбеници.

У просторијама школе скупљена је хуманитарну помоћ, која је у договору са члановима тима и Кампом однета у Камп и додељена деци мигрантима. У сарадњи са АПЦ обезбеђен је школски прибор који је подељен деци мигрантима у школи. Ученици школе су своје половне књиге поклонили својим другарима мигрантима на коришћење. Сви присутни су показали спремност да другоме дарују нешто и помогну, али и саосећајност са ученицима мигрантима и њиховим породицама.

Активност 2

У оквиру Октобрских дана културе у Сјеници, Установа за културу у Сјеници организовала је и омогућила мигрантима и њиховим вршњацима да приствују представи „Лепотица и звер“. У договору са члановима тима, представи је присуствовао велики број ученика од првог до шестог разреда. Одлазак до Установе за културу био је организован као заједничка шетња кроз град чиме је обogaћен њихов културно-социјални живот.

Сви ученици који су учествовали у овој активности имали су могућност да боље упознају своје место боравка, институције и њихов положај у граду, али и културу, књижевност и језик овог поднебља стичући нова искуства применљива у свакодневном животу.

Активност 3

Поводом Дана Санцака реализован је излет за ученике мигранте, њихове родитеље и вршњаке у Нови Пазар. Том приликом посећени су: музеј „Рас“, Бошњачко национално вијеће, Бедем, џамија „Алтун Алем“, Рајчиновића бања, играоницу: „Пепелино“ и етно-ресторан: „Емровића рај“. Овом приликом остварена су нова пријатељства, учврстила су се постојећа, утицано је на развој друштвене и еколошке свести и упознавање са традицијом и културом локалне заједнице.

OKTOBARSKI DANI KULTURE / 2

IZLET SJENICA-NOVI PAZAR/3

OKTOBARSKI DANI KULTURE / 1

Назив школе	Основна школа „Аврам Мразовић“, СОМБОР
Назив пројекта	„Што различитији, то богатији“
Трајање пројекта	Седам месеци
Место реализације пројекта	Школа

О ШКОЛИ

Основна школа „Аврам Мразовић“ носи име оснивача Норме, најстарије школе за образовање учитеља код јужних Словена, и једина је школа у Србији са тим именом. Основана је 1953. године. Годинама је била Вежбаоница и Огледна школа за студенте Учитељског факултета. Школа се налази у центру Сомбора, физички је (ходником) спојена са Учитељским факултетом.

Учитељи и наставници се труде да прате потребе савремене наставе тако да се у школи одржавају огледни и угледни часови, часови тимске и тематске наставе, пројектна настава и сви други видови које савремено образовање захтева. Захваљујући положају школе и близини центра града, у школи се организују различите активности.

Петоро запослених из наше школе (директорка, психолог и троје наставника) прошло је обуку „Подршка ученицима избеглицама/мигрантима на територији Републике Србије“. Десет запослених (педагог, психолог и осморо ученика и наставника) је присуствовало семинару „Школска медијација у мултиетничким срединама“ у организацији Нансен дијалог центра. Директорка школе и једна учитељица прошле су обуку „Подршка наставницима у реализацији наставе српског језика за ученике мигранте“. Директорка школе и психолог присуствовале су Округлом столу „Културолошке и образовне карактеристике земаља порекла деце миграната/избеглица/тражиоца азила“ који су Министарство просвете, науке и технолошког развоја, UNICEF, UNHCR и Центар за кризну политику. Директорка

школе присуствовала је конференцији „Свако дете има право на квалитетно образовање: укључивање деце у миграцијама у образовни систем Републике Србије“ коју је организовала организација Save the Children за северозападни Балкан. Десеторо запослених присуствовало је семинару „Изазови интеркултуралног учења и наставе“ у организацији Центра за производњу знања и вештина.

АКТИВНОСТИ:

Активност 1

У циљу сензибилисања родитеља и ученика услед доласка троје ученика у одељење првог разреда, одржан је родитељски састанак на ком су били присутни и родитељи ученика миграната. Директорка школе упознала је родитеље са свим релевантним информацијама када је укључивање ученика миграната у редовну наставу у питању и одговорила на питања појединих родитеља. Педагог и психолог су потом реализовале радионицу за родитеље „Наше вредности“, а учитељица је са ученицима реализовала радионицу „Круг пријатељства“. У пријатној атмосфери размењена су искуства родитеља и изведен је закључак да је у сваком односу важно поштовање и да је тема толеранције важна за ове стране.

Назив школе	Основна школа „Братство јединство“ СОМБОР
Назив пројекта	„Подршка деци мигрантима приликом укључења у образовани систем“
Трајање пројекта	Пет месеци
Место реализације пројекта	Основна школа „Братство јединство“ у Сомбору, Дечије одељење Градске библиотеке „Карло Бијелицки“ у Сомбору, Прихватни центар у Сомбору

О ШКОЛИ:

Основна школа „Братство јединство“ Сомбор је једина градска двојезична школа. Зграда је смештена у центру града у непосредној близини значајних културних институција. Настава се изводи на српском и на мађарском језику. У школи се као страни језици изучавају енглески и немачки језик. У школи активно раде многобројне секције. Школа негује

интеркултуралност. Колектив школе је сензибилисан и учествује у многобројним пројектима у организацији Министарства просвете, науке и технолошког развоја, АП Војводине, УНИЦЕФ-а, ГИЗ-а и сарађује са више невладиних организација у локалној заједници и шире.

АКТИВНОСТИ:

Активност 1

Током драмске радионице одржане у просторијама Градске библиотеке, деца су имала прилике да играју игре „Огледала“, „Ходај као...“ и пантомиме. Упознати су са српским народним брзалицама као видом језичке игре и имали прилике да се опробају у њиховом изговору. Једна од реализованих активности била је и да уз употребу одабране драмске реквизите осталим учесницима радионице импровизују улогу по жељи. Током реализације ове радионице, деца су се ослобађала стреса, отварала, сарађивала и размењивала искуства везана за драмски израз. Деца са богатијим драмским искуством давала су смернице вршњацима. Оваквим видом рада превазилазе се језичке баријере, развија креативност, сарадљивост, емпатија. За реализацију ових активности коришћени су делове костима, перике, мачеви, шешири, маске за лице и други реквизити.

Активност 2.

Ликовно- креативна радионица реализована је у Прихватном центру за децу мигранте у којој су учествовали и ученици школе. Радионица је осмишљена као вид приreme за предстојеће новогодишње славље. Израђиване су новогодишње честитке цртањем, сликањем и прављењем колажа, али и декоративни детаљи од папира у боји. Продукти рада настали су индивидуалним, али и заједничким радом више учесника. Група родитеља из Прихватног центра придружила се реализаторима активности и помогла у изради декорација. Њиховим присуством олакшана је комуникација између деце миграната и реализатора радионице. Реализована активност подстакла је машту и дечију креативности, утицала на развој мануелних и когнитивних способности, овладавање вештинама ликовног изражавања различитим ликовним техникама, мотивисала на заједнички рад и сарадњу у стварању.

Активност 3

Спортско-рекреативна радионица реализована је у циљу сензибилисања деце за међусобно приhvатање, пружање вршњачке подршке и сарадње. Неке од појединачних активности у овирu радионице су: вежбе обликовања, вођење лопте, хватање и додавање лопте, полигон. Активности се реализују у мешовитим групама, а чланови група усмерени су на међусобну сарадњу. Добро осмишљене активности доприносе успешној интеракцији свих учесника. Основни циљ активности је промовисање позитивних социјалних интеракција и превазилажење интеркултуралних баријера, побољшање емотивног и психолошког стања деце, развој моторичких способности, спортског духа и фер-плеја.

Назив школе	Основна школа „Иво Лола Рибар“, СОМБОР
Назив пројекта	„Видимо се у школи“
Трајање пројекта	Осам месеци
Место реализације пројекта	Просторије школе, СЦ“ Соко“ Сомбор.

О ШКОЛИ:

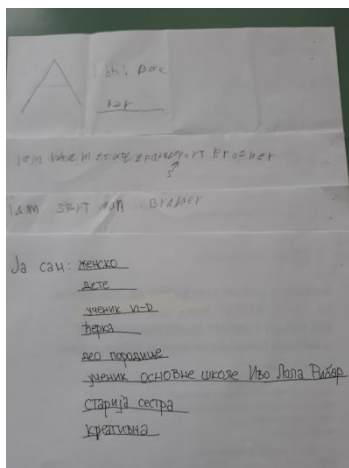
Основу школу „Иво Лола Рибар“ у Сомбору данас похађа 960 ученика, у главној згради и згради у Шикари. Има 37 одељења, 75 запослених, од чега је 51 наставник. Када је почела с радом, школа је имала укупно 16 одељења редовне наставе и 4 комбинована одељења. У свом дугогодишњем раду школа је образовала мноштво ђака, у

њој је радило много учитеља и наставника преданих свом послу. Свако је оставио траг свог постојања. У школи се негује рад секција и слободних активности. Посебне резултате постижу ученици на такмичењима, у спорту, певању, математици, хемији, моделарству.

АКТИВНОСТИ:

Активност 1:

На часу одељењског старешине у одељењу 6. разреда које пођа четворо миграната, реализована је радионица “Ја сам...” (тема Идентитети) у циљу развијања осећаја личног идентитета код ученика, поштовања разлика међу људима, препознавања онога што нам је заједничко са другима.. Након разговора о појму идентитета, ученици су добили задатак за самостални рад. У радионици су учествовали сви ученици одељења. Дobili су задатак да доврше реченице које почињу речима „Ја сам...“. Након тога су ученици читали своје реченице које су водитељи радионице записивали на флипчарт и груписали одговоре у одређене категорије (родни идентитет, породична припадност, ...) и потом је уследила дискусуја.

Активност 2.

У оквиру Дечје недеље ученици су са наставном ликовне културе (на часовима и секцији) записивали називе просторија на курдском језику. Ученици су добили називе просторија (канцеларија, кабинета, библиотеке, продуженог боравка, трпезарије, фискултурне сале,...) на српском језику, преводили на енглески језик а затим на курдски језик. Називи су написани на хамер папиру и залепљени на вратима просторија. Активност поспешује поруку добродошлице ученицима мигрантима, омогућава учење језика (енглески, српски, курдски) и помаже у лакшем сналажењу у

простору школе (за ученике мигранте).

Назив школе	Основна школа „Јован Микић“, СУБОТИЦА
Назив пројекта	„I can... - Умем да...“
Трајање пројекта	Десет месеци
Место реализације пројекта	У оквиру школе

О ШКОЛИ:

Основна школа „Јован Микић“ у Суботици броји 481 ученика у 26 одељења, 12 у нижим и 14 у вишим. Ученици прате наставу на два језика: српском и мађарском језику. Ученике обучавају стручни кадрови, разредне и предметне наставе. У склопу школе

налазе се и кабинет информатике и рачунарства, библиотека која броји 16.000 књига и продужени боравак. Продужени боравак је планиран за хетерогену групу од 25 ученика (на српском и мађарском језику, од првог до четвртог разреда).

Мотив покретања овог пројекта јесте жеља да се деца мигранати и тражиоци азила укључе у активности кроз које ће се препознати и развијати њихове вештине и таленти. Радећи са ученицима мигрантима у претходној школској години у мигрантском кампу, уочено је да су деца лишена могућности да развијају своје таленте и вештине, првенствено због недостатка адекватног радног простора у којем би се настава одвијала. Кроз овај пројекат циљ је обезбедити им одговарајући простор, стручне кадрове наше школе, наставна средства, материјал за рад и редовне оброке, како би се деца мигранти осећала прихваћено и пријатно у радном окружењу, мотивишући их да развијају своја интересовања и способности кроз креативне радионице

У оквиру пројекта планирано је више активности:

- Организација дводневног семинара „Обука наставника, васпитача и стручних сарадника за васпитно-образовни рад са децом тражиоцима азила“;
- Организација дводневног семинара „Даровито дете у школи и шта са њим“;
- Реализација активности у сарадњи са Основном школом „Матко Вуковић“ у Суботици и фондацијом за омладинску културу „Данило Киш“ у Суботици - активности у оквиру обележавања Дана толеранције, активности у току зимског распуста (2 креативне радионице), активности у оквиру обележавања Дана школе, посета ученика миграната/тражилаца азила и ученика школе обележавању Интеркултуралног дана у Основној школи „Матко Вуковић“ у Суботици. Реализација заједничких активности се остварила заједничким радионицама и конкурсима дечјег стваралаштва, тачкама у приредбама и посетама ученика миграната и тражилаца азила школе домаћина и Основне школе „Матко Вуковић“ у Суботици.

АКТИВНОСТИ:

- Организовање и реализовање активности и обезбеђивање редовних obroka за децу мигранте/тражиоце азила - У складу са интересовањима деце миграната и тражилаца азила, реализоваће се наставне активности и креативне радионице, у трајању од два школска часа два пута недељно, а у вези са следећим областима: вештина (ликовна култура, музичка култура, спорт, техника и технологија), језици, информатика и рачунарство, остале активности (екологија, кулинарство, ...), тежећи да се код сваког детета мигранта и тражиоца азила, а најмање њих 15, развију у потпуности барем две вештине, односно талента. Деца мигранти и тражиоци азила имају два вида подршке: подршку наставника, који им својим знањем и искуством пружају смернице за израду задатака који се пред њих постављају, и подршку ученика Школе, који и сами, помажући деци мигрантима и тражиоцима азила решавају задатке, развијају своје таленте и вештине. Наведена замисао заједничког учења ученика миграната и тражилаца азила и ученика Школе се реализовала применом кооперативног учења од стране наставног особља.

Назив школе	Основна школа „Матко Вуковић”, СУБОТИЦА
Назив пројекта	„Заједно је лакше”
Трајање пројекта	Пет месеци
Места реализације пројекта	Град Суботица (Прихватни центар за мигранте, Палић, објекти ОШ „Матко Вуковић“, оближњи парк и игралиште)

О ШКОЛИ:

Основна школа „Матко Вуковић“, носилац пројекта ЗАЈЕДНО ЈЕ ЛАКШЕ, образује ученике који припадају различитим конфесијама и националним мањинама. Настава се изводи на српском и хрватском језику. Проценат заступљености ученика Рома се креће око 20% укупног броја ученика, наставу похађа 690 ученика

распоређених у 36 одељења . Од обавезних изборних предмета реализују грађанско васпитање и верску наставу – исламски веронаук, православни катихизис и католички вјеронаук. Били су укључени у програм спровођења билингвалне наставе (настава на српском и енглеском језику), спроводили су наставу са елементима Монтесори програма. Сарађују са локалним приватним сектором, националним већима, школама из других држава, институцијама, удружењима грађана, колегама других основних и средњих школа.

Пројектом „Заједно је лакше“ желе да деци у мигрантском центру обезбеде адекватнију подршку у здравственом и образовном процесу унапређивањем инклузивне праксе у одељењским заједницама, развију методе постојеће подршке ученицима који долазе из ЕУ држава (укључивањем у наставни и ваннаставни процес) и оснаже запослене за рад са мигрантима. Циљну групу чине мигрантска деца и њихови родитељи из Прихватног центра за мигранте у Суботици.Партнери у реализацији пројектних активности су УГ „ Едукативни центар Рома“ , УГ „ Данило Киш“, УГ „ Заједно“.

Школа је спроводила активности пројекта – „Knockout Dropout“ у сарадњи са УГ “Едукативни центар Рома” (Песталоци фондација, 2014.) а од школске године 2017/18.

укључени су у програм МПНТР Укључивање ученика избеглица/тражилаца азила у систем образовања Србије. Вишегодишње искуство у раду са мигрантима преточили су у пројекат који је под покровитељством МПНТР финансијски подржао МАДАД 2.

ДИРЕКТНА ЦИЉНА ГРУПА: деца мигранти из Прихватног центра за мигранте на територији Града Суботице узраста од 1. до 8. Разреда, родитељи деце узраста од 1. до 8. разреда из Прихватног центра за мигранте

ИНДИРЕКТНА ЦИЉНА ГРУПА: ученици школе од 1. до 8. разреда, родитељи ученика који не спадају у наведене категорије, запослени наставни кадар

Активност 1.

Реализација 6 (3+3) радионица „Различити, а исти“ са ученицима из Прихватног центра (3 радионице) и (3 радионице) са ученицима који већ похађају школу

Циљ: оснажити ученике/мигранте, постизање отворености свих ученика за прихватање различитости

Исходи: ученици су спремни за прихватање различитости, сензибилизација ученика која доприноси интеркултуралности, упознавање и прихватање друге културе, одговор на здравствене и образовне потребе миграната.

Пројекат „Заједно је лакше“ допринео је оснаживању свих актера образовног и васпитног процеса Основна школе „Матко Вуковић“. Наставници су проширили своје знање а ученици лакше прихватају различитости, интеркултуралност је постала део свакодневице а пројектне активности одговориле су на здравствене и образовне потребе миграната. Сарадњом са локалном заједницом допринели су разбијању предрасуда, учинили лакшим и лепшим детињство деце миграната.

Назив школе	Основна школа „Вук Караџић“, ТУТИН
Назив пројекта	„Интеграција деце миграната у редовни систем школства“
Трајање пројекта	Седам месеци
Места реализације пројекта	Школа, Дом културе, Центар за азил, друге организације

О ШКОЛИ:

Основна школа „Вук Караџић“ основана је 1987. године. За обављање свих видова и облика образовно-васпитног рада, школа располаже зградом укупне површине 2 000 квадратних метара и двориштем чија је површина 1 700 квадрата, од чега је 270 квадрата под зеленилом и цвећем. Школа је

грађена у периоду од 1947. године до 1951. године, па оставља утисак старе зграде, али тај утисак вара јер је у школи и њеним просторијама веома пријатан амбијент, захваљујући реду, раду и поштовању свих запослених и ученика. Школу похађа око 970 ученика распоређених у 48 одељења у матичној школи и 6 издвојених одељења.

Основна школа „Вук Караџић“ из Тутина јесте школа која је отворена за сву децу. Већ неколико година успешно спроводи програм ИОП и интегрише децу са посебним потребама у редовни систем школовања, као и децу ромске популације, а од школске 2017/18. године укључени су у пројекат рада са децом азилантима. Школа је учествовала у пројекту *МАДАД I* школске 2017/2018. године.

Велики број ученика школе живи у условима који нису довољно подстицајни за развој и учење. Битну улогу у мотивисању и подстицању њиховог развоја има наставни кадар. У складу са наведеним потребама, било је неопходно различитим активностима у школи допринети јачању компетенција наставног кадра и стварању стимулативне средине за децу азиланте, децу са посебним потребама, као и децу из осетљивих група.

ДИРЕКТНА ЦИЉНА ГРУПА: десеторо деце мигрантске популације, петоро деце са посебним потребама, петоро деце из специфичних и осетљивих група, деца мигранти, деца са посебним потребама, наставници, родитељи, остали ученици.

ИНДИРЕКТНА ЦИЉНА ГРУПА: родитељи, наставници, стручни сарадници, директор школе, представници Школског одбора, Савета родитеља, локалне самоуправе, Ученичког парламента, као и остала деца (ученици) школе, њих око 800, локално становништво.

СОЦИЈАЛНИ ПАРТНЕРИ: локална заједница, невладине организације које се баве заштитом људских права, општинска управа, ОШ „Бранко Пешић“ из Београда, Центар за азил, Центар за социјални рад, Канцеларија за младе, Драмско позориште, КУД Тутин, основне и средње школе у Тутину, Савез за спорт, културу и туризам Општине Тутин.

У реализацију активности пројекта укључени су сви запослени у школи. Кроз састанке, анализе и остваривање приказаних активности извршена је имплементација и евалуација пројектних активности.

АКТИВНОСТИ:

АКТИВНОСТ 1

СЕПТЕМБАР 2018. ОБЕЛЕЖЕН ДАН МИРА — УЧЕСТВОВАЛИ СВИ УЧЕНИЦИ МИГРАНТИ

Добродошлица ученицима мигрантима уз поруку „Претварамо страх и градимо мостове, а не рушимо”

АКТИВНОСТ 2 — ОКТОБАР 2018. ОД 1.10. ДО 5. 10.2018. ДЕЧЈА НЕДЕЉА

Час одељењског старешине на Градском тргу у Тутину. Циљ часа је остварен порукама које су привезане за балоне подсетиле старије суграђане на сву децу. Ученици су неке балоне пустили да одлете, а остале заједно са порукама поклонили пролазницима.

АКТИВНОСТ 3 — ОБЕЛЕЖАВАЊЕ 10. ОКТОБРА Европског дана борбе против трговине људима

Ученички парламент Основне школе „Вук Караџић“ са координатором Мелисом Куртановић. Организовано је предавање о теми „Борба против трговине људима“ са циљем да се ученицима приближи феномен трговине људима као облик модерног ропства.

АКТИВНОСТ 4 Драмска секција у Дому културе у Тутину, ученици мигранти укључени у секцију

Назив школе	Основна школа „Рифат Бурџовић Тршо”, ТУТИН
Назив пројекта	„За срећније детињство”
Трајање пројекта	Пет месеци
Место реализације пројекта	Тутин

О ШКОЛИ

Основна школа у Тутину носи име револуционара „Р. Бурџовића Трше“. Школа је основана 1927. године, има 1413 ученика (распоређених у 58 одељења), 130 просветних радника, четири издвојена одељења (три четвороразредне и једна осмогодишња школа). У претходном периоду реализован је пројекат са ученицима Ромима у сарадњи са Црвеним крстом. Прошле школске године школа је пружала подршку деци, избеглицама/тражиоцима азила. Свих шесторо

ученика је похађало наставу све време док су боравили у Центру за азил. Реализоване су бројне активности, као што су састанци са родитељима, представницима кампа, сталне посете ЦЗА. Деца су учествовала у активностима Дечије недеље, спортским такмичењима, приредбама и сл. и све је то медијски пропраћено. Наставници су водили њихове портфолије, а приликом одласка петоро ученика миграната је добило школски извештај.

Пројекат „Срећније детињство“ реализује се у неколико фаза а остварује више специфичних циљева: укључивање деце, миграната у васпитно-образовни ситем; подршка ученицима и родитељима/тражиоцима азила у Републици Србији; укључивање миграната у редовну наставу и набавку уџбеника; развијање нових активности проширивање постојећих; остваривање одрживе инклузије и подизање свести о интеркултуралности и знаменитостима државе у којој живе; укључивање ученика

миграната у културна дешавања (фолклор, драмску секцију); спортске активности (фудбал, одбојку); опремање ученика опремом која им је неопходна за вежбање. Партнери у Пројекту су предшколска установа која ће укључити децу/мигранте у свој програм припреме, локална управа и спортски центар.

ДИРЕКТНА ЦИЉНА ГРУПА: Ученици мигранти који похађају основну школу и деца из ППП, 20 професора школе који раде са децом, као и васпитачи из ППП који ради са децом мигрантима, ПП служба, 6 ученика избеглица од 1. до 4. разреда ОШ и троје деце из ППП, мигранти из ратом захваћених земаља, деца из социјално угрожених структура истог узраста.

ИНДИРЕКТНА ЦИЉНА ГРУПА: родитељи деце/ миграната, деца у одељењу, психолози, педагози и наставници, локална заједница и Центар за азил.

АКТИВНОСТ 1 — Приредба добродошлице за мигранте (у организацији Ученичког парламента и Тима за подршку), освежење.

АКТИВНОСТ 2 — Организовање 2. интерактивне радионице уз учешће Ученичког парламента.

Представљање резултата радионица на сусрету Ученичких парламената на нивоу Општине Тутин (учешће ученика/ миграната).

АКТИВНОСТ 3 — Организовање музичких и ликовних радионица за ученике мигранте, а након тога заједничка приредба ученика миграната са ученицима школе коју похађају и децом мигрантима из ППП на којој су представили културе и традиције деце/избеглица и земље у којој се налазе тренутно.

Циљ: Упознавање културе и традиције ученика, миграната, дружење, препознавање талената.

ДОБРОБИТ ОД ПРОЈЕКТА — Реализацијом пројекта „ЗА СРЕЋНИЈЕ ДЕТИЊСТВО“, који је реализован под покровитељством Министарства просвете, науке и технолошког развоја а уз финансијску подршку из средстава пројекта МАДАД 2, унапређене су компетенције запослених у школи за рад са децом мигрантима и децом са посебним потребама, набављена наставна средства прилагођена потребама деце мигрантске популације и ученика из социјално угрожених средина. Локална заједница је упозната са проблемима које ова популација има, ученици су проширили своја знања о другим културама, стекли нове другове, а ученици/мигранти добили одговарајућу подршку и остварили право на образовање У РС.

Носилац пројекта	Техничка школа, ТУТИН
Назив пројекта	„Подршка младима у интеграцији”
Трајање пројекта	Седам месеци
Места реализације пројекта	Техничка школа у Тутину -школске радионице, Центар за азиланте у Тутину, спортски објекти

О ШКОЛИ

Техничка школа у Тутину има више образовних профила на којима ученици могу да стекну квалитетно образовање. Образовни профили су занимљиви за ученике и инспиративни за наставнике којих је у настави запослено 83 и раде са ученицима више образовних профила у различитим подручјима рада. Школу тренутно похађа 605 ученика распоређених у 31 одељење. Техничар – моделар одеће је

један од образовних профила четвртог степена који ученицима пружа довољно теоријског знања, али и практичног искуства из области текстилства како би ученици по завршетку средње школе били оспособљени да раде уколико не наставе даље школовање. Ученици у текстилној радионици пролазе све фазе, од почетне идеје до финалног производа.

Појавом већег броја расељених породица са децом и миграната на територији општине Тутин, као и отварањем Центра за азиланте јавила се потреба да се тим лицима пружи одговарајућа стручна помоћ и подршка за укључивање у образовни систем и да се сва та лица обухвате одговарајућим институционалним и ванинституционалним видом стручне помоћи како би се што лакше и безболније укључили у нову средину. Пројектом "Подршка младима у интеграцији" планирали су да обухвате сва заинтересована расељена-избегла лица и мигранте-тражиоце азила школског узраста као и децу из социјално угрожене категорије становништва општине Тутин. Предвиђено је да лица обухваћена пројектом стекну неопходна теоријска и практична знања из области текстилства како би се лакше запослила или та стечена знања

употребила у смислу побољшања кућног буџета. Школа је у досадашњем раду имала ученике мигранте те су запослени упознати са проблемима ове категорије становништва. Пројектом "Подршка младима у интеграцији" омогућили су младим мигрантима да се укључе у образовни систем РС. Пројекат је реализован уз подршку МПНТР и финансијску подршку из средстава Пројекта МАДАД 2.

ДИРЕКТНА ЦИЉНА ГРУПА: ученици мигранти, ученици из депривираних средина, наст.

ИНДИРЕКТНА ЦИЉНА ГРУПА: целокупна јавност општине Тутин.

АКТИВНОСТ 1

ПОСЕТА КРОЈАЧКОЈ РАДИОНИЦИ "ЗЕМЕКС" У НОВОМ ПАЗАРУ/ПРАКТИЧНА НАСТАВА

Дана 08. новембра 2018. године ученици су посетили кројачку радионицу Земекс у Новом Пазару, стекли увид у практична знања о моделирању. Ученици су обишли погоне у фабрици, почев од израде кројне слике за израду цинс панталона, израђених од кепера и тексас текстилног материјала, затим су се упознали са процесом кројења и шивења панталона. Ученици су упознати са разним типовима шиваћих машина (са једном и две игле, оверлок машином за опшивање рубова, машинама за обраду готовог производа, обишли су и погон за каменовање, погон за додавање различитих хемијских средстава.

Ученици и наставници су после посете фабрици обишли стари град Рас.

Очекивани резултати:

Ученици су видели практичну израду одевних предмета, имали увид у компјутерске програме за цртање и организацију серијске производње. Сечена знања ученици су могли да примене на практичној настави у текстилним радионицама у школи.

Број учесника: 3 ученика/мигранта, 33 ученика из деприв. средина, 5 наставника

АКТИВНОСТ 2 Наставници у обиласку Врњачке Бање

АКТИВНОСТ 2.

Наставници упознају примере добре праксе инклузивног образовања у средњој школи која је добила високу оцену у екстерној евалуацији.

Резултати:

Наставници су разменили искуства и упознали се са примерима добре праксе инклузивног образовања у школи која је високо рангирана у екстерној евалуацији. Упознати су са обрасцима и процедуром која је неопходна приликом одређивања ученика који ће похађати инклузивну наставу.

Носилац пројекта	Основна школа „Бранко Радичевић“, ШИД
Назив пројекта	„Богатство различитости“
Трајање пројекта	Пет месеци
Места реализације пројекта	Шид, Београд, Нови Сад

О ШКОЛИ

Школски простор у **Основна школа „Бранко Радичевић“** у Шиду је на завидном нивоу у погледу функционалности, естетике и хигијене. Школска зграда има површину од 5.650 m² и школско двориште са спортским теренима. Разредна настава се реализује у 13 учионица од којих се једна користи за продужени боравак, а предметна настава у 15 учионица и 5 кабинета. Школа поседује фискултурну салу,

библиотеку са читаоницом и кабинет за информатику. У матичној школи, као и у Бачинцима и Кукујевцима, настава се реализује у осам разреда, а у издвојеном одељењу у Гибарцу у четири разреда. Школа има велики број ученика и ради у четири естетски уређена објекта у пограничној, неразвијеној општини а добитник је РЕПУБЛИЧКЕ СВЕТОСАВСКЕ НАГРАДЕ у 2017/2018. години.

Управа Школе, Тим за пројектно планирање и Акциони тим за интеграцију деце миграната у наставни процес Основне школе „Бранко Радичевић“ у Шиду сагледали су

потребе деце миграната и проблем са домаћим предрасудама према мигрантима. Шид је неразвијена општина и негативан став домаћег становништва према мигрантима подстакао их је да кроз пројекат **БОГАТСТВО РАЗЛИЧИТОСТИ**, који је реализован под покровитељством Министарства просвете, науке и технолошког развоја, уз финансијску подршку пројекта МАДАД 2, сензибилишу средину за мултикултуралност, те да заједнички организованим активностима, путовањима и уживањима у образовним, културним и научним садржајима, учине живот садржајнијим и новопридошлим мигрантима и деци из школе.

ДИРЕКТНА ЦИЉНА ГРУПА: сви ученици школе од петог до осмог разреда и деца мигранти, интегрисана у постојећа одељења.

ИНДИРЕКТНА ЦИЉНА ГРУПА: Родитељи ученика миграната, родитељи ученика, млађи ученици (од 1. до 5. разреда), наставници.

АКТИВНОСТ 1 — Заједничка посета *Сајму науке* и *Музеју илузија* реализована *1. децембра 2018.*

Свет науке и илузија не познаје језичке баријере, па су подједнако уживали и ученици мигранти и ученици из домаћег окружења (шездесет ученика и наставника и осморо деце миграната).

АКТИВНОСТ 2 — *Универзални језик уметности*

Ученици су 17. новембра 2018. присуствовали извођењу ауторског програма (позоришна представа са циљем превенције вршњачког насиља) под називом „Зато што те се плашим“.

Први део програма чини представа под називом „Зато што те се плашим“, која даје приказ добрих и лоших модела понашања, учећи младе да је једино право решење

проблема здрава комуникација. Порука представе је да је важно градити сопствени став, а не некритички прихватати све оно што намеће околина.

У другом делу програма деци се обратио професор доктор Жарко Требјашанин, психолог. Он је упутио децу у проблем вршњачког насиља и дискутовао са њима о представи и ненасилној комуникацији.

У трећем делу програма деца су глумцима сугерисала како да реше конфликте из представе. Глумачка екипа је одмах сценски дочаравала предлоге, па су тако деца активно учествовала у програму, што их је мотивисало да конструктивно приступе проблемима и да избегавају сукобе у свакодневном животу.

ДОБРОБИТ ОД ПРОЈЕКТНИХ АКТИВНОСТИ

Добит од реализованих активности имале су све циљне групе. Видно је побољшана комуникација међу децом, адаптација ученика/миграната је олакшана јер су кроз дружење и заједничко путовање оснажени, осећају се прихваћеним, а показују и мање несигурности у реализацији школских и ваншколских активности. У току наредних месеци биће реализоване и остале активности предвиђене пројектом **БОГАТСТВО РАЗЛИЧИТОСТИ**.

Назив школе	Гимназија „Сава Шумановић”, ШИД
Назив пројекта	“ Интеркултуралне нити подршке и развоја”
Трајање пројекта	Седам месеци
Место реализације пројекта	Гимназија „Сава Шумановић“, Шид

О ШКОЛИ

Гимназија „Сава Шумановић“ је средња школа на територији Шида која је 2017/18. отворила своја врата и позвала ученике мигранте да похађају наставу заједно са домаћом децом. Овако поступају јер им је циљ да остваре право на образовање сваког детета. Укључивањем ученика миграната значајно су допринели превазилажењу

негативних ставова и ксенофобије код ученика и локалног становништва. Радом на интеграцији ученика миграната са локалним ученицима, измештајући их из кампова у школу, омогућили су им да проводе време у средини која је подстицајна за њихов социјални, интелектуални и емоционални развој.

Досадашња искуства у раду са ученицима мигрантима показала су да је реализација наставе највећи проблем. У великој мери је заступљен ефекат „паралелне наставе“, уз недовољну диференцијацију, индивидуализацију и изостанак интеграције ученичких

активности на нивоу одељења. С обзиром на то да сви актери школског живота нису довољно осетљиви за различитост ученика, намера им је била да кроз различите активности остваре потпуну интеркултуралност (узајамну повезаност свих актера уз уважавање и прихватање различитости). Школа је награђена на конкурс *Мреже подршке инклузивном образовању* за пример адаптације школе за долазак ученика и ученица миграната.

ДИРЕКТНА ЦИЉНА ГРУПА: ученици мигранти, остали ученици, наставници, као и родитељи свих ученика.

ИНДИРЕКТНА ЦИЉНА ГРУПА: представници медија, локална самоуправа, целокупна јавност општине Шид.

НЕФОРМАЛНА МРЕЖА ПОДРШКЕ: КИРС и СОС Дечија села, Црвени крст, Дом здравља, Центар за социјални рад, Општина Шид, координатор за мигрантска питања, друге школе са територије општине.

АКТИВНОСТ 1 — ДАН ТОЛЕРАНЦИЈЕ.

Реализована интеркултурална манифестација поводом Дана толеранције 16.11.2018.

АКТИВНОСТ 2 — ОБУКА НАСТАВНИКА .

Наставници прошли акредитовани семинар „Не можеш све сам! — Како изградити унутрашњу и спољашњу мрежу подршке наставнику и ученику који има проблем”.

ДОБРОБИТ ОД РЕАЛИЗИВАНИХ ПРОЈЕКТНИХ АКТИВНОСТИ:

Сви директни корисници укључени су у реализацију пројектних активности. Наставници реализују наставу и ваннаставне активности применом интерактивних наставних метода. Сви ученици мигранти/тражиоци азила укључени су у два примера пројектне наставе, као и у 10 угледних часова. Настава у гимназији прилагођена је потребама ученика миграната. Смањење ксенофобије и негативних ставова међу редовним ученицима школе, разбијање предрасуда и успешна интеграција ученика миграната кроз разне видове радионица и ваннаставних активности показатељ су да су циљеви пројекта у потпуности остварени. **Редовна настава квалитетнија је за све ученике.**

Назив школе	Основна школа „Сремски фронт“, ШИД
Назив пројекта	„Сви различити, сви људи“
Трајање пројекта	Шест месеци
Место реализације пројекта	Школа

О ШКОЛИ

Основна школа „Сремски фронт“ у свом саставу има централну школу у Шиду, која се налази у насељу Исток, и четири одељења разредне наставе у селима Беркасово, Бикић До, Сот и Моловин. Ученици ових села предметну наставу похађају у централној школи у Шиду, они су ученици - путници. Настава у подручним одељењима Бикић До и Сот

се одвија у комбинацијама: 1- 3. разред и 2 - 4. разред, а у Моловину је комбинација сва четири разреда. Разлог овакве организације је у малом броју ученика у овим селима. Ове школске године у одељењима Бикић До и Сот, организовали смо наставу за ученике мигранте који су са својим породицама или старатељима смештени у оближњем прихватном центру Принциповац.

Од почетка ове школске године, наставу у нашој Школи похађа 26 ученика миграната. У овим одељењима такође похађа наставу и неколико ученика са сметњама у развоју. Школа је једна од већих у шидској општини и као таква, често је организатор културних и спортских активности. Услед одласка једног броја колега у пензију, колектив се подмладио. Ипак, потребно је радити на стручном усавршавању младих колега у циљу ојачања њихових компетенција.

АКТИВНОСТИ:

Активност 1.

Радионица: Познате личности из света музике из разних земаља. Уз музику, игру и пројектоване фотографије остварена је размена информација, осећања, начина на који деца из различитих средина реагују на различиту музику, тј. играју уз одређене видове музике. Циљ радионице је сазнање које место музика заузима у различитим културама, а колико је универзалан језик.

Активност 2.

Радионица: Израда рођенданских поклона . Ученици говоре о начину прослављања рођендана, значају ове врсте прославе у својим културама.

Активност 3. Радионица: Уметност од рециклираног материјала. Ученици и родитељи од рециклираних материјала праве симболе својих села, градова.

Активност 4. Радионица: Омиљени спорт и игра. Ученици уче једни друге о правилима игара које воле да играју. Радионица се завршава такмичењем у стоном тенису.

Издавач: Министарство просвете, науке и технолошког развоја

Дизајн:

Штампа:

Тираж: 2000

Београд, април 2019. године

За текстуални и фотографски садржај ове публикације одговоран је издавач.

Текст и фотографије у овој публикацији не одражавају нужно и ставове Европске уније.

Европска унија (ЕУ) је највећи донатор Републике Србије у управљању миграцијама. Од 2015. године, када је почео повећан прилив миграната на територију Републике Србије, ЕУ је донирала више од 98 милиона евра за хуманитарну помоћ и заштиту миграната, а посебно заштиту деце, за обезбеђивање услова за прихват и смештај у прихватним и центрима за азил, укључујући храну, здравствену негу и образовање, помоћ локалним заједницама где су смештени мигранти како би се ојачала социјална кохезија, помоћ Републици Србији при управљању границом и борби против трговине људима, као и помоћ за изградњу капацитета институција Републике Србије које су укључене у управљање миграцијама.

За више информација о активностима које се реализују у склопу Подршке Европске уније управљању миграцијама у Републици Србији посетите:

www.euinfo.rs/podrska-eu-upravljanju-migracijama

www.facebook.com/eusmmserbia

www.twitter.com/eusmmserbia